

PALOKUNTANUORTEN

TIIVISKURSSI

KOULUTTAJAN OPAS

Teksti *Suvi Almqvist*

Päivitys *Teemu Jumpponen*

Kuvitus *Hannu Leskinen*

Toimitus *Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö*

ISBN 978-951-797-469-1
ISBN 978-951-797-470-7 (sähköinen PDF-versio)

SUOMEN PELASTUSALAN KESKUSJÄRJESTÖ RY
HELSINKI 2012

4. uudistettu painos

Osittainen kopiointikielto

Tämän teoksen kopioiminen on tekijänoikeuslain (404/61) mukaisesti kielletty lukuun ottamatta Suomen valtion ja Kopiosto ry:n tekemässä sopimuksessa tarkemmin määriteltäviä osittaista kopiointia opetustarkoituksiin.

JOHDANTO

Palokuntanuorisotyön tavoitteena on kasvattaa nuorista ihmisiä, jotka ottavat huomioon lähimmäisensä ja tuntevat omat vastuunsa yhteiskunnassa. Koulutamme nuoria, jotta voisimme antaa heille valmiuden ennaltaehkäistä onnettomuuksien syntymistä ja toimia itsenäisesti ja turvallisesti hätätilanteissa. Palokuntanuorisotyön tavoitteena on tukea nuoren kehittymistä itseensä luottavaksi ja yhteistoimintaan pystyväksi turvallisuustietoiseksi kansalaiseksi.

Palokuntatyössä on tärkeää jo alkuvuosista lähtien opettaa oikeat ja turvalliset toimintatavat ja perusteet kaikille mukana oleville nuorille. Tiiviskurssi on palokuntanuorten koulutusjärjestelmän linjasta poiketen erilainen kurssi. Kurssi on tarkoitettu 13-14-vuotiaille palokuntatoimintaan mukaan tuleville nuorille. Kurssi on koottu tasokurssi I:n ja tasokurssi II:n sisällöistä. Kurssin suoritettuaan palokuntanuori voi siirtyä suoraan kurssille tasokurssi III. Kurssipaketti on tarkoitettu lähinnä leiriolosuhteissa toteutettavaksi pelastusliiton tai SPEKin järjestämänä, mutta ohjeiden mukaan sen voi järjestää myös osastossa. Kurssipakettia voi käyttää osaston toiminnan suunnittelun apuna. Kurssi perehdyttää nuoren palokunnan perustoimintoihin ja perusvälineistöön ja kädentaitojen hallintaan.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry

Simo Tarvainen

Toimitusjohtaja

OPETUSPAKETIN KÄYTTÄJÄLLE

Koulutustapahtumassa kolme tekijää kohtaa toisensa: oppilas, kouluttaja ja opittava asia. Kouluttajan tehtävänä on ohjata oppilasta ja opittavaa asiaa kohtaamaan toisensa mahdollisimman suotuisissa olosuhteissa. Se asettaa suuret vaatimukset kouluttajalle. Kun kouluttaja osaa oman asiansa, se antaa hänelle varmuutta ja uskottavuutta, jotka yhdessä oikein valittujen opetusmenetelmien kanssa luovat pohjan tehokkaalle oppimiselle.

Kurssipaketin valmistelussa on käytetty mahdollisuuksien mukaan Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön vanhoja koulutusmateriaaleja ja julkaisuja, eri kouluttajien hyväksi havaittua valmista materiaalia joko sellaisenaan tai hieman mukautettuna. Kouluttajan opetuspaketin sisältö on laadittu siten, että kustakin aiheesta on taustatietoa. Kouluttajan tehtävänä on suunnitelman mukaisesti keskittyä opettamaan tärkeitä ydinasioita erilaisten harjoitusten avulla. Kouluttajan tulee huomioida oppilaan ikä ja aikaisempi koulutus suhteessa opetettavien asioiden vaikeuteen. Sopiva kurssilaisten määrä on 10-20 nuorta.

HARJOITUKSET

Harjoitukseen varattu aika käytetään tehokkaasti. Harjoituksessa tarvittava kalusto tulee varata etukäteen ja harjoituspaikat valmistaa ja varata niin, että harjoitus on mahdollista aloittaa ilman viiveitä. Nuorilla tulee olla harjoituksissa harjoituksen mukainen asu.

Harjoituksissa kurssilaiset jaetaan usein pienempiin ryhmiin. Tee tämä ryhmiin jakaminen jo tunnin alussa. Pienryhmätyöskentely on osa nuorten kasvattamista ryhmätyöskentelyyn. Harjoituksissa tulee yhtä ryhmää kohden olla yksi kouluttaja, joka vastaa siitä, että nuorten turvallisuus säilyy harjoituksen aikana.

KOULUTUSTILAT

Teoriaopetusta varten tulee olla käytettävissä (mahdollisesti av-välinein varustettu) asianmukainen luokahuone tai koulutustila. Harjoitusjaksot on suunniteltava sellaisille koulutuspaikoille, joissa kaluston käsittelyä voidaan harjoitella luonnollisissa ja aidoissa paikoissa.

KURSSIN SISÄLTÖ JA OPETUSJAKSOT

PAKOLLISET TUNNIT

<i>OT 1</i>	<i>Kurssin avaus</i>
<i>OT 2</i>	<i>Hätäilmoitus + Mitä EA on?</i>
<i>HT 3</i>	<i>Paineside</i>
<i>HT 4-5</i>	<i>Potilaan kohtaaminen / kylkiasento</i>
<i>OT 6</i>	<i>Murtumat + 3K</i>
<i>OT 7</i>	<i>Palovammat</i>
<i>OT 8</i>	<i>Yleinen vaaramerkki, kotivara, palovaroitin</i>
<i>OT 9</i>	<i>Palamisen edellytykset + pelastautuminen</i>
<i>HT 10-11</i>	<i>Alkusammuttimet ja alkusammutusharjoitus</i>
<i>HT 12-14</i>	<i>Palonaru, nostot, solmut</i>
<i>OT 15</i>	<i>Palokunta nuorisotyö ja palokuntakäytös</i>
<i>HT 16-17</i>	<i>Työjohtoselvitys ja letkun käsittely</i>
<i>HT 18-19</i>	<i>Liitinkalusto + lisävesiselvitykset</i>
<i>HT 20-22</i>	<i>Toiminnallinen loppuharjoitus / Taitomerkki</i>
<i>OT 23</i>	<i>Kurssin päätös</i>

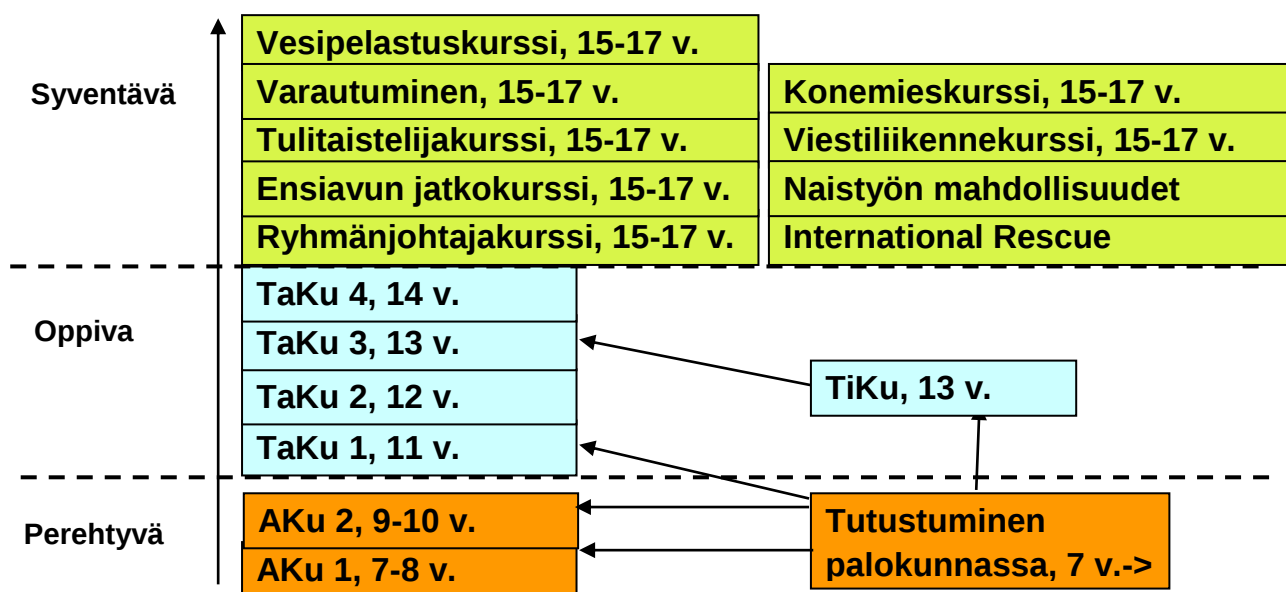
VALINNAISET TUNNIT

<i>OT 24</i>	<i>Elinpiirin riskit (koulu)</i>
<i>HT 25-26</i>	<i>Vesiturvallisuus</i>
<i>OT 27</i>	<i>Leirielämään tutustuminen</i>
<i>HT 28-30</i>	<i>Solmurata</i>
<i>HT 31</i>	<i>Suihkuputken käsittely</i>
<i>OT 32</i>	<i>Murtumat</i>
<i>OT 33</i>	<i>Palamisen edellytykset + pelastautuminen</i>
<i>OT 34</i>	<i>Pukeutuminen ja palokuntamerkit</i>
<i>OT 35</i>	<i>Kurssin pelisääntöjen laatiminen</i>
<i>OT 36</i>	<i>Liikennekasvatus</i>
<i>OT 37</i>	<i>Ajoneuvotunnukset</i>
<i>HT 38</i>	<i>Silmävammat</i>
<i>HT 39</i>	<i>Sähköturvallisuus</i>
<i>HT 40</i>	<i>Liitinkalusto</i>

SUUNNITTELU

KURSSIJÄRJESTELMÄ

Jokaisella kurssilla on 28-32 oppi- tai harjoitustuntia. Yksi oppi- tai harjoitustunti on pituudeltaan 30 minuuttia. Kurssi sisältävät yleensä 22 pakollista oppi-/harjoitustuntia sekä valinnaisia tunteja, joista valitaan pidettäväksi 6-10 tuntia.

TAITOMERKIT

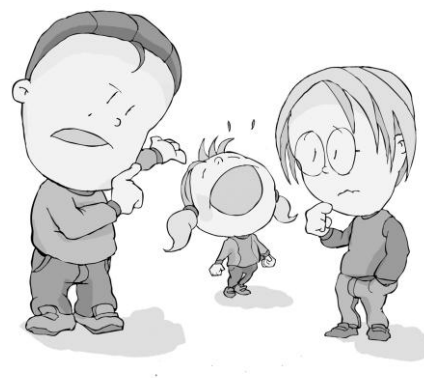
Kurssijärjestelmän ohella on taitomerkit. Kirjallisia kurssikokeita ei ole. Halukkaat saavat suorittaa taitomerkkejä. Ne suoritetaan näyttökokeena. Taitomerkkikokeessa on sekä kirjallinen että käytännön osuus. Taitomerkkikoe voidaan järjestää leirin viimeisenä päivänä tai jokaisen liiton alueella viikkoharjoitusten yhteydessä.

TASOKURSSI I
 TASOKURSSI II/TIIVISKURSSI
 TASOKURSSI III
 TASOKURSSI IV

letkumestari
 kalustomestari
 suihkumestari
 ruiskumestari

TIIVISKURSSI
YLEISTÄ OPPITUNTIEN PITÄMISESTÄ

OPPITUNNIN KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Luokkahuone ja harjoitusalueet
OPETUSVÄLINEET	Tarinat, fläppitaulu tai liitutaulu, piirtoheitin, oppilaiden työkirjat, erilaiset välineet ja kalusteet
VALMISTAUTUMINEN	Valmistele oppitunnit hyvin. Saavu ajoissa paikalle ja testaa, että kaikki välineet toimivat.
ALOITTAMINEN JA LOPETTAMINEN	Aloita oppitunnit tervehtimällä ja kertomalla tunnin aihe. Lopeta tunnit kertomalla missä ja milloin seuraava oppitunti on ja mikä on silloin aiheena. Tunnit olisi hyvä aloittaa ja lopettaa aina samalla tavalla: ringissä istumisella, rivissä seisomisella, tunnuslauseen huutamisella jne. Jos saman päivän aikana on useita oppitunteja, voi päivät aloittaa ja päättää samalla tavalla.
RYHMÄJAKO	<i>Ryhmät kannattaa jakaa joka kerta eri tavalla: jako kahteen, jako neljään, nuoret itsenäisesti, kouluttaja määrää, valitsijat jne.</i>
YKSILÖLLISYYS	Muista, että kaikki nuoret ja ryhmät toimivat eri tavalla. Ota huomioon ryhmä, jota opetat. Toisten kanssa ehtii viisi eri harjoitusta kun toinen ryhmä ehtii tehdä kaksi tehtävää. Myös ohjaajissa on eroja.
OPETUSMENETELMÄT <i>OT ja HT tunteja ei ole nimetty erikseen, koska lähes kaikilla tunneilla on sekä teoriaa että toimintaa.</i>	Jokaiselle tunnille olisi mahdutettava yhteistoiminnallista työskentelyä, ryhmätyöskentelyä tai parityöskentelyä. Älä kuitenkaan yritä opettaa liian paljon, vaan valitse muutama harjoitus, jotka tehdään perusteellisesti. Tämän paketin tuntisuunnitelmia ei ole tarkoitus toteuttaa aina sellaisenaan, vaan tehtävistä voi poimia itselle ja ryhmälleen sopivia ja mielekkäitä. Kurssilaisten työkirjoissa on sekä tehtäviä että teoriaa. Joidenkin ryhmien kanssa leikkiminen onnistuu, toisten kanssa se ei luonnistu mitenkään. Tutustu ryhmääsi.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

OT₁

KURSSIN AVAUS

TAVOITTEET

Oppilas sisäistää kurssin tavoitteet ja kurssijärjestelmän merkityksen ja pelisäännöt.

SISÄLTÖ

Kurssijärjestelmään ja merkkijärjestelmään tutustuminen. Kyseisen kurssin tavoitteet, pelisäännöt ja järjestelyt.

KESTO

30 minuuttia

PAIKKA

Luokkahuone / Koulutuskatos

OPETUSVÄLINEET

Kyniä ja paperia

ESIMERKKITUNNIN KUVAUS

Ryhmissä voidaan kirjata isolle fläppipaperille kurssin yleiset käytössäännöt. Paperit laitetaan seinälle näkyville. Jokainen ryhmä esittelee omat sääntönsä.

Oppilailla on työkirjat

OT₁ KURSSIN AVAUS

Taitomerkit:
Taitomerkit tulevat olemaan kaikkiaan neljätoista erilaista (4 tasokurssia (sis. tiiviskurssi) ja 10 syventävää kurssia). Kurssin suorittaminen ei takaa taitomerkin saamista, vaan sillä varten järjestetään erillinen koe, jossa on sekä kirjallinen että käytännön osuus.

Merkit ovat kangasmerkkejä ja ne kiinnitetään palokuntanuorten harjoitusasuun vasempaan rintaan.

Kurssinjohtajani on _____
Kouluttajani on _____

Kyvyntestit:

Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.
Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.
Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.
Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.
Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.
Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.
Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.
Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.
Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.
Ulkopuolinen kokeilu, 16-17 v.	Turvallisuusarvioinnit, 16-17 v.

Oppia:

Taito 4: 16 v.	Taito 18 v.
Taito 3: 16 v.	Taito 17 v.
Taito 2: 16 v.	Taito 16 v.
Taito 1: 16 v.	Taito 15 v.

Perustelut:

Taito 4: 16 v.	Taito 18 v.
Taito 3: 16 v.	Taito 17 v.
Taito 2: 16 v.	Taito 16 v.
Taito 1: 16 v.	Taito 15 v.

Ryhmämme kolme tärkeintä sääntöä ja ohjetta:

- _____
- _____
- _____

Muistettavaa aikatauluista ja poikkeusjärjestelyistä:

- Järjestä luokka etukäteen valmiiksi kurssilaisia varten. Varmista, että kurssilaiset löytävät paikalle.
- Nuoret toivotetaan tervetulleiksi. Jokainen esittelee itsensä. Kouluttajat kertovat muutamalla sanalla itsestään. Samalla voidaan myös kertoa kurssin ja leirin yleisjärjestelyistä sekä kerätä opintokirjat. *Voidaan muistuttaa tiiviskurssin poikkeuksellisesta järjestelmästä.*

Välipalatehtävä: Nuoret jaetaan 4-5 hengen joukkueisiin. Kummallekin joukkueelle annetaan sana, jonka jokainen kirjain on kirjoitettu erilliselle paperille (esim. P, E, L, A, S, T, A, U, T, U, M, I, N, E, N). Joukkueen tarkoitus on muodostaa mahdollisimman nopeasti kirjaimista oikea sana. Joukkue, joka on nopein, voittaa.

- Kouluttaja käy piirtoheittimen avulla läpi, mitä kurssin aikana tullaan tekemään (kurssisuunnitelma). Kouluttaja kuuntelee samalla lasten omia ideoita ja ehdotuksia.
- Joukkueenjohtajat ja kouluttajat esittäytyvät. Nuoret jakautuvat omiin ryhmiin. Käydään läpi ryhmäläisten vastualueet ja jaetaan työkirjat. Samalla kouluttaja käy läpi leirin turvallisuusohjeet.
- Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.

KALVO

TAVOITTEET

- *osaat tehdä hätäilmoituksen*
- *osaat tehdä painesiteen*
- *osaat laittaa autettavan kylkiasentoon*
- *osaat toimia vaaramerkin alla*
- *osaat sammuttaa alkupalon*
- *tunnistat erilaisia murtumia ja tiedät, kuinka ne tuetaan*
- *osaat antaa 3k:n ensiapua*
- *osaat antaa palovamman ensiavun*
- *osaat tehdä kantolenkin*
- *osaat lukita ja kelata palonarun*
- *osaat käsitellä letkuja oikein*
- *osaat toimia tulipalotilanteessa*
- *osaat tehdä työjohtoselvityksen ja tiedät milloin sitä käytetään*
- *tunnet erilaisia alkusammutusvälineitä*
- *tiedät palamisen edellytykset ja erilaiset sammutusmenetelmät*
- *Tiedät mistä ja miten palokunta saa vettä*

Kurssin suoritettuaasi:

- *osaat tehdä hätäilmoituksen*
- *osaat tehdä painesiteen*
- *osaat laittaa autettavan kylkiasentoon*
- *osaat toimia vaaramerkin alla*
- *osaat sammuttaa alkupalon*
- *tunnistat erilaisia murtumia ja tiedät, kuinka ne tuetaan*
- *osaat antaa 3k:n ensiapua*
- *osaat antaa palovamman ensiavun*
- *osaat tehdä kantolenkin*
- *osaat lukita ja kelata palonarun*
- *osaat käsitellä letkuja oikein*
- *osaat toimia tulipalotilanteessa*
- *osaat tehdä työjohtoselvityksen ja tiedät milloin sitä käytetään*
- *tunnet erilaisia alkusammutusvälineitä*
- *tiedät palamisen edellytykset ja erilaiset sammutusmenetelmät*
- *Tiedät mistä ja miten palokunta saa vettä*

[illegible]

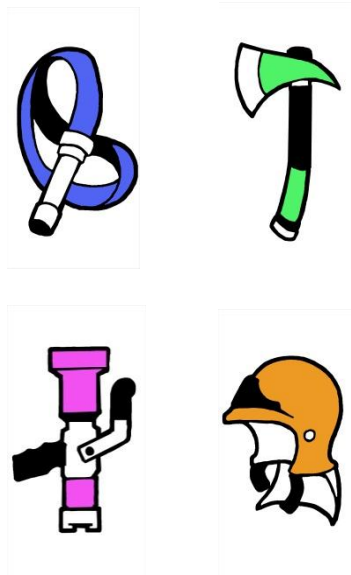
OT 1

KURSSIN AVAUS

Taitomerkit:

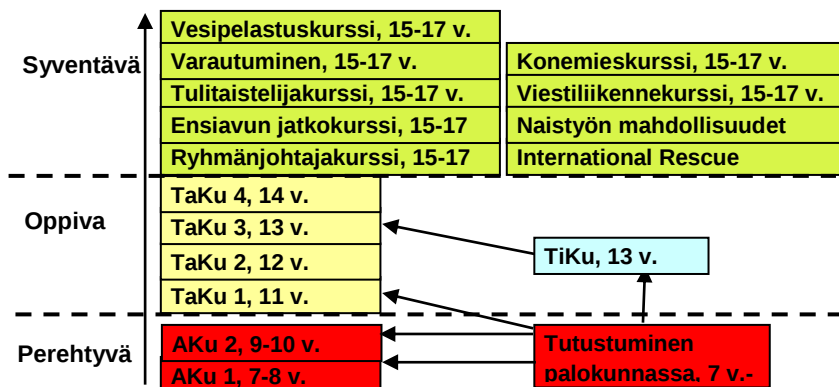
Taitomerkkejä tulee olemaan kaikkiaan neljätoista erilaista (4 tasokurssia (sis. tiiviskurssi) ja 10 syventävää kurssia), Kurssin suorittaminen ei takaa taitomerkin saamista, vaan sitä varten järjestetään erillinen koe, jossa on sekä kirjallinen että käytännön osuus.

Merkit ovat kangasmerkkejä ja ne kiinnitetään palokuntanuorten harjoitusasun vasempaan rintaan.

Kurssinjohtajani on _____

Kouluttajani on _____

Ryhmämme kolme tärkeintä sääntöä ja ohjetta:

1. _____

2. _____

3. _____

Muistettavaa aikatauluista ja poikkeusjärjestelyistä:

OT₂

HÄTÄILMOITUS + MITÄ ENSIAPU ON?

TAVOITTEET	Hätänumeron osaaminen, milloin hätänumeroon soitetaan ja mitä hätäilmoituksessa kerrotaan. Oppivat ensiavun merkityksen auttamisketjussa, sisäistävät auttamisvelvollisuuden, uskaltavat ja haluavat auttaa.
SISÄLTÖ	Hätäilmoituksen tekeminen, auttamisketju ja auttamisvelvollisuus.
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Luokkahuone / Koulutuskatos
OPETUSVÄLINEET	Fläppitaulu, kyniä, paperia
ESIMERKKITUNNIN KUVAUS	- Käydään yhdessä ajatuskartan omaisesti taululla läpi tilanteita, jolloin hätänumeroon soitetaan. Kouluttaja kirjaa nuorten ideoita (auto-onnettomuudet, sairaskohtaukset, tulipalot jne.) - Käydään kalvon avulla yhteisesti läpi mitä hätänumeroon soittaessa tulee kertoa ja miten tulee toimia. - Mitä on EA? Kouluttaja kirjaa lasten ajatuksia taululle ajatuskartan omaisesti siitä, mitä on ensiapu. Kouluttaja näyttää auttamistapahtumaketjun piirtoheittimellä (pelastaminen, ensiapu, hätäilmoitus, ensihoito, jatkohoito). Korostetaan, että auttaminen on jokaisen velvollisuus. (kalvo) - Muodostetaan parit. Toinen on onnettomuuspaikalle tuleva mopoilija ja toinen hätäkeskuksen työntekijä. Mopoilija on tullut tilanteeseen, jossa on tapahtunut kahden auton törmäys. Hän soittaa hätäkeskukseen pyytääkseen apua. - Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.

Soita hätäpuhelu itse, jos voit.

Kerro, mitä on tapahtunut.

Kerro tarkka osoite ja kunta.

Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.

Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.

Lopeta puhelu vasta saatuaasi siihen luvan.

Ole rauhallinen.

Voidaan katsoa Hätänumero 112-video, jos käytössä on videonauhuri. Kesto 10 minuuttia

KALVO

HÄTÄNUMERO 112

1. Soita hätäpuhelu itse, jos voit.
2. Kerro, mitä on tapahtunut.
3. Kerro tarkka osoite ja kunta.
4. Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.
5. Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
6. Lopeta puhelu vasta saatuaasi siihen luvan.
7. Ole rauhallinen.

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

MITÄ ENSIAPU ON?

Ensiapu on osa auttamistapahtumaa, johon kuuluu pelastaminen, ensiapu, hätäilmoitus, ensihoito ja jatkohoito.

PELASTAMINEN ENSIAPU HÄTÄILMOITUS ENSIHOITO JATKOHOITO

Jokaisella ihmisellä on velvollisuus auttaa. Jokaisella ihmisellä on oikeus saada apua.

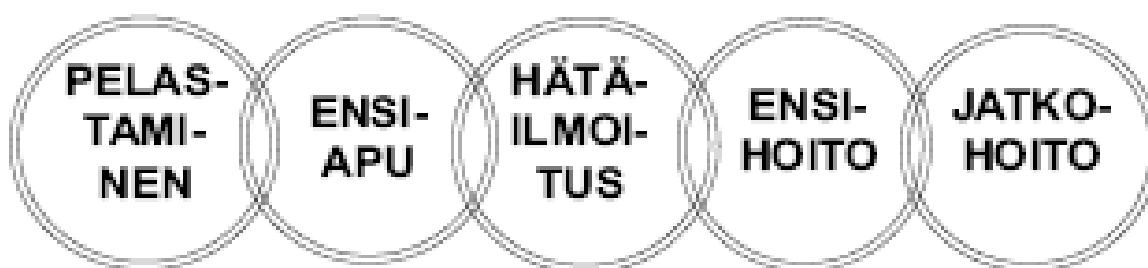
Ensiapuun kuuluu

- tärkeiden elintoimintojen palauttaminen ja ylläpito*
- mahdollisten lisäonnettomuuksien ehkäiseminen*
- loukkaantuneen tilan huonontumisen ehkäisy ja kipujen lievittäminen yksinkertaisin toimenpitein esim. lastoittamalla murtuma*
- loukkaantuneen saattaminen kuljetuskuntoon*
- loukkaantuneen kuljettaminen tarkoituksenmukaisella tavalla jatkohoitoon*

Hätäensiapu on välitöntä, henkeä pelastavaa ensiapua. Päättarkoituksena on palauttaa ja yllä pitää potilaan elintärkeät toiminnot siihen saakka, kunnes potilas saadaan hoitoon. Hätäensiapu on hengityksen ja verenkierron turvaamista ja suurten verenvuotojen tyrehdyttämistä.

MITÄ ENSIAPU ON?

AUTTAMISKETJU

**JOKAISELLA IHMISELLÄ
ON VELVOLLISUUS AUTTAA**

**JOKAISELLA IHMISELLÄ
ON OIKEUS SAADA
APUA**

OT₂

HÄTÄILMOITUS

A. MIKÄ ON HÄTÄNUMERO?

B. MILLOIN HÄTÄNUMEROON VOI SOITTAA?

C. MITEN HÄTÄNUMEROON SOITETTAESSA TOIMITAAN? Vedä viivalla yli kolme ohjetta, jotka eivät mielestäsi kuulu joukkoon.

- Soita hätäpuhelu itse, jos voit.
- Puhu koko ajan huutamalla.
- Kerro, mitä on tapahtunut.
- Kerro tarkka osoite ja kaupunki.
- Älä kerro mistä kaupungista soitat.
- Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.
- Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
- Lopeta puhelu vasta saatuaasi siihen luvan.
- Lopeta puhelu, kun olet omasta mielestäsi kertonut tärkeät asiat.

OT₂

MITÄ ENSIAPU ON?

A. MITÄ ENSIAPU ON?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Ensiapuun kuuluu

- tärkeiden elintoimintojen palauttaminen ja ylläpito
- mahdollisten lisäonnettomuuksien ehkäiseminen
- loukkaantuneen tilan huonontumisen ehkäisy ja kipujen lievittäminen yksinkertaisin toimenpitein
esim. lastoittamalla murtuma
- loukkaantuneen saattaminen kuljetuskuntoon
- loukkaantuneen kuljettaminen
tarkoituksenmukaisella tavalla jatkohoitoon

B. OLLIINA AUTTAA MÖRKÖÄ (kouluttajan kertoman tarinan pohjalta)

TOIMIKO OLLIINA OIKEIN? KUINKA SINÄ OLISIT TOIMINUT?

OPPILAAN TYÖKIRJA

VINKKI: Jokaisella ihmisellä on velvollisuus auttaa. Jokaisella ihmisellä on oikeus saada apua.

Tajuttomuus

Tajunnan häiriöt johtuvat aivojen toiminnan häiriintymisestä. Häiriöt voivat kehittyä nopeasti tai vähitellen. Potilaan tajunnan tasoa ja sen muutoksia tulee seurata jo tapahtumapaikalla sekä kuljetuksen aikana.

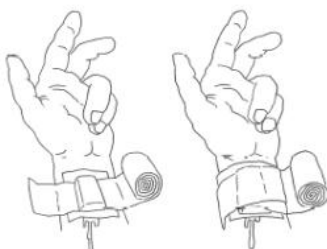
Tajunnan tason laskemisen syitä voivat olla esim. hapenpuute, matala verenpaine, myrkytys, kallon sisäinen verenvuoto, liian matala verensokeriarvo, aivoverenkierron häiriö ja epilepsiakohtaus.

VÄRITÄ KUVA. Kuvassa Mari antaa Olliinalle puhalluselvitystä.

OT₃

Paineside

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAAUS Painesiteen tarkoitus on tyrehdyttää verenvuoto haavasta, ei lopettaa raajan verenkiertoa. Varmista siteen laittamisen jälkeen, että raajassa kiertää veri. Huolehdi, että nuoret harjoittelevat painesiteen tekoa muuallekin kuin käsivarsiin.	Osaa tehdä painesiteen, ja erottaa painesiteen ja kiristyssiteen eron. Harjoitellaan painesiteen teko. 30 Minuuttia Luokkahuone / Koulutuskatos Sideharsorullia, haavataitoksia, sekä sovellettuja välineitä. 1. Käydään yhdessä läpi mikä on paineside, mihin sitä käytetään ja mihin käytöllä pyritään. Opetetaan nuoret erottamaan paineside ja kiristysside toisistaan. 2. Kouluttaja näyttää esimerkki suoritteiden painesiteen tekemisestä vaiheittain. Varmista että kaikki näkevät mitä teet, ja selosta tehdessäsi, mitä teet ja miksi. Vaiheet: Puhdista haava, aseta haavalappu paikalleen, kierrä sideharsoa pari kierrosta haavalapun päälle, laita paineen tekevä esine; sideharsorulla tms. haavan suuntaisesti paikoilleen, kierrä loppu side paikoilleen ja kiinnitä harso niin, ettei sidon lähde aukeamaan itsestään. Lopuksi varmista potilaalta, ettei side ole liian tiukalla. 3. Nuoret harjoittelevat painesiteen teon ohjatusti vaiheittain. Nuoret voivat käyttää toisiaan potilaina. 4. Jaa nuoret pareihin ja laita heidät itsenäisesti tekemään paineside toisilleen. Kierrä nuorten joukossa tarkkailemassa suorituksia, tarkasta valmiit sidokset, ja korjaa virheet heti. 5. Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.
--	---

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

PAINESIDE

Paineside on sideharsolla tehtävä sidos, jonka tehtävänä on tyrehtyttää veren-vuoto ja estää liian pääsy haavaan. Painesidettä käytetään runsaasti vuotavien haavojen sitomiseen.

Painesiteen yhteydessä tulee käyttää haavalappuja ja jotain esinettä, joka asetetaan haavan kohdalle muutaman side-harsokerroksen päälle haavan suuntaisesti.

Vierasta esinettä ei tule poistaa haavasta, ellei se vaikeuta hengitystä.

Vaiheet

1. Puhdista haava.
2. Aseta haavalappu paikalleen.
3. Kierrä sideharsoa pari kierrosta haavalapun päälle.
4. Laita paineen tekevä esine: sideharsorulla tms. haavan suuntaisesti paikoilleen.
5. Kierrä loppu side paikoilleen ja kiinnitä harso niin, ettei sidos lähde aukeamaan itsestään.
6. Lopuksi varmista potilaalta, ettei side ole liian tiukalla.

Kouluttajan taustamateriaali

Verenvuoto

Aikuisessa ihmisessä kiertävän veren määrä on n. 5 litraa. Veren tehtäviin kuuluu kuljettaa happea soluihin, joista happi siirtyy kudoksiin (esim. aivoihin ja lihaksiin). Verenvuoto vähentää kiertävää verimäärää ja voi aiheuttaa vakavan häiriön, jolloin kudosten hapensaanti vähenee tai estyy kokonaan. Verenvuodon syynä on usein jokin vamma (esim. terävästä lasinpalasta syntynyt viiltohaava). Verenvuotoja on kahta tyyppiä: ulkoinen ja sisäinen verenvuoto. Ulkoinen vuoto on näkyvää, mutta sisäinen vuoto ei näy

ulospäin, koska se vuotaa kudoksiin ja ruumiinonteloihin. Ulkoiset verenvuodot voidaan havaita helposti, niitä on kahta päätyyppiä eli pintaverenvuodot ja suuret verenvuodot.

Pintaverenvuodot:

- haava
- nirhauma
- naarmu
- muut pienet verenvuodot
- toimenpiteet:
 - haava-alue puhdistetaan vedellä ja/tai desinfektioaineella
 - haava suojataan laastarilla tai jollain muulla puhtaalla materiaalilla, joka ei tartu (esim. sidetaitoksella) EI PUMPULILLA !

Suuret verenvuodot:

- valtimoverenvuodot
- laskimoverenvuodot

Valtimoverenvuodossa verenvuoto on runsasta ja pulppuavaa, veri on helakanpunaista. Laskimoverenvuodossa verenvuoto on runsasta, mutta ei pulppuavaa, veri on väriltään tummanpunaista. Suuri verenvuoto aiheutuu yleensä terävän esineen tunkeutuessa ihon läpi niin syväälle, että se läpäisee valtimo- tai laskimosuonen.

- toimenpiteet:
 - tarkoitus on saada verenvuoto tyrehtymään keinolla millä hyvänsä.
 - painesiteellä (kts. kuva) saadaan yleensä verenvuoto tyrehtymään helposti. Kiristysside on viimeinen vaihtoehto.
 - Aseta potilas makuulle, jalat kohoasentoon sekä vuotava raaja kohoasentoon.
 - Rauhoita potilasta ja seuraa hänen tilaansa aktiivisesti (sokin vaara).

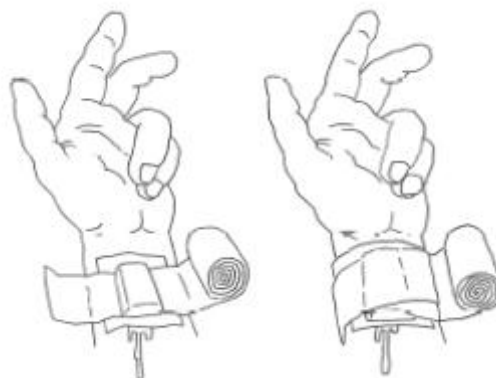
Kiristysside

- Kiristysside on hätäensiapu amputoituneelle raajalle. Kiristysiteeksi kelpaa oikean siteen lisäksi myös mikä tahansa kangas, vaate tai naru. Tarkoituksena on ehkäistä valtimoiden toiminta menetetyn tai runsaasti verta vuotavan haavan alueelle. Tämä tehdään niin, että tukitaan raajaan menevä valtimo raajaa edeltävästä nivelestä. Kiristysside tulisi asettaa aina lähimmän nivelen yläpuolelle eli jos vuoto on ranteessa, tulisi kiristysside asettaa kyynärpään yläpuolelle. Sama koskee muitakin raajoja.
- Jos runsas verenvuoto jatkuu kaikista muista tyrehtyttämisyrityksistä huolimatta, voi kiristyssiteen joutua asettamaan suoraan vuotokohdan *yläpuolelle*. Nivelen kohdalta tukittuna verenvuodon estäminen on tehokkaampaa, mutta välittömästi vammakohdan yläpuolelta tukittu vuoto vähentää verenvuotoa nopeammin.
- Luuydinvuotoa ei voi tyrehtyttää kiristyssiteellä, eli on silti tärkeää pitää vammautunut raaja kohoasennossa ja suuria suonien täytyy puristaa käsillä.

A. MILLOIN PAINESIDETTÄ KÄYTETÄÄN?

Suurissa ja/tai paljon verta vuotavissa haavoissa

B. KERRO ESIMERKKEJÄ PINTAVERENVUODOISTA

- Naarmu
- Nirhauma
- Paperihaava jne...

C. MIHIN KAHTEN RYHMÄÄN JAETAAN SUURET VERENVUODOT?

- Valtimoverenvuoto
- Laskimoverenvuoto

HT 4-5

POTILAAN KOHTAAMINEN / KYLKIASENTO

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAUS - Tarjoa apua aktiivisesti. - Esittäydy, ole hienotunteinen. - Järjestä fyysinen ensiapu. - Käyttäydy rauhallisesti. - Kuuntele, pidä huolta, kosketa. - Anna autettavan näyttää tunteensa. - Suojele, pidä uteliaat loitolla. - Älä jätä yksin. - Järjestä lisäapua.	Uskaltaa kohdata potilaan, herätellä, tutkia hengityksen, huomaa ulkoiset vammat, osaa kääntää kylkiasentoon. Miten potilasta lähestytään, kuinka tutkitaan potilas, laitetaan kylkiasentoon 2 x 30 minuuttia Luokkahuone / Koulutuskatos Paperia, kyniä, muu mahdollinen havainnointimateriaali 1. Yhtä oppilasta pyydetään makaamaan maahan ja muut kuvittelevat hänen olevan tajuton. Kouluttaja kyselee ja johdattelee nuoria miettimään, miten heidän tulisi toimia, kun he kohtaavat tajuttoman ihmisen. Pitääkö kokeilla hengittääkö potilas? Miten sen voi kokeilla? Voiko potilaan herättää? Onko potilaan hyvä olla selällään/mahallaan? Pitääkö hälyttää apua? Mitä jos jostakin vuotaa verta? Saako potilasta syöttää/peittää? Mitä jos potilas ei hengitä? <i>SPEK:n video Autettavan kohtaaminen, kesto 12 min. Jos käytössä on videonauhuri.</i> 2. Kouluttaja käy kalvon avulla läpi autettavan kohtaamisen (kalvo) ja tajuttoman ensiavun (kalvot) vaiheet. 3. Kouluttaja näyttää kylkiasennon yhden nuoren kanssa. 4. Nuoret kokeilevat pareittain kylkiasentoon laittamista ja näyttävät valmiin kylkiasennon kouluttajalle. 5. Nuoret valmistavat 4-5 hengen ryhmissä kahden minuutin esityksen aiheesta auttaminen. Harjoitteluaikaa varataan muutama minuutti, jotta ryhmä voi jakaa roolit ja miettiä tilanteen. Rooleja ovat tajuton potilas, ensimmäisenä paikalle saapuva auttaja, hätäkeskuksen työntekijä, ambulanssilla paikalle saapuvat ensihoitajat. Näytelmien jälkeen näyttelijät itse ja muut pohtivat, etenikö auttamisketju oikein ja miten olisi voinut toimia toisin. 6. Kouluttaja kertoo kalvolla tajuttoman ensiavun vaiheet. 7. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.
---	---

AUTETTAVAN KOHTAAMINEN

- 1. Tarjoa apua aktiivisesti.**
- 2. Esittäydy, ole hienotunteinen.**
- 3. Järjestä fyysinen ensiapu.**
- 4. Käyttäydy rauhallisesti.**
- 5. Kuuntele, pidä huolta, kosketa.**
- 6. Anna autettavan näyttää tunteensa.**
- 7. Suojele, pidä uteliaat loitolla.**
- 8. Älä jätä yksin.**
- 9. Järjestä lisäapua.**

TAJUTTOMAN ENSIAPU

Kun löydät maassa makaavan ihmisen, toimi näin:

- 1) Tarkkaile ympäristöä: onko merkkejä onnettomuudesta tai tapaturmasta, mitä on voinut tapahtua?
- 2) Tarkista, onko potilas herätettävissä: puhuttele ja ravistele.
- 3) Jos potilas ei ole heräteltävissä, hälytä lisääpua 112.
- 4) Avaa potilaan hengitystiet kääntämällä päätä taaksepäin ja löysäämällä kiristäviä vaatteita. Tarkasta samalla hengittääkö potilas.

Jos potilas hengittää

- 1) jos epäilet vammaa, suorita tajuttoman tutkiminen
- 2) tyrehdytä suuret verenvuodot
- 3) käännä potilas kylkiasentoon**
- 4) tarkkaile potilasta jatkuvasti ja hyvin
- 5) pidä potilas lämpimänä

Jos potilas ei hengitä, aloitetaan elvytys.

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

Tajuton potilas ei selin makuulla pysty pitämään hengitysteitään auki, sillä tässä asennossa painuu alaleuka alas ja kieli valuu nieluun tukkien ilmatien. Lisäksi eritteet, kuten lima, oksennus ja veri voivat pahentaa tilannetta. Tämän vuoksi tajuttoman turvallisın asento on hyvin tuettu kylkiasento. Näin hengitystiet pysyvät auki ja eritteet valuvat nielusta ja suusta ulos.

Nielussa oleva oksennus, veri, lima, tekohampaat ja muut mahdolliset vieraat esineet estävät hengitysilman kulkua. Lisäksi etenkin eritteet saattavat joutua potilaan keuhkoihin potilaan hengittäessä. Tämän takia suu ja nielu on tarvittaessa heti aluksi tyhjennettävä nopeasti. Potilaan pää käännetään sivulle tai koko potilas kyljelleen. Suu avataan ja sisältö valutetaan ulos. Kiinteämpi aines poistetaan sormin kaivamalla. Jos potilaan tekohampaat ovat suussa oikealla paikallaan ja ne tuntuvat siinä pysyvän, voidaan ne jättää suuhun. Selällään olevan potilaan pää taivutetaan taaksepäin painamalla toisella kädellä otsasta ja nostamalla toisella kädellä.

Näin käännät tajuttoman, hengittävän henkilön kylkiasentoon:

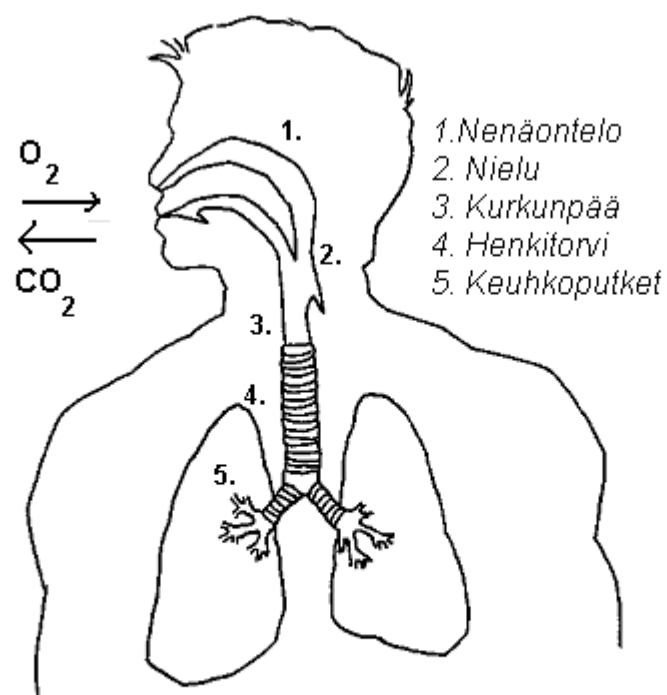
- Nosta henkilön toinen käsi yläviistoon kämmen ylöspäin ja aseta toinen käsi rinnan päälle.
- Nosta takimmainen polvi koukkuun.
- Tartu kiinni henkilön hartiasta ja koukussa olevasta polvesta ja käännä hänet itseesi päin kylkiasentoon.
- Aseta käsi posken alle kämmenselkä ylöspäin.
- Jätä päällimmäinen jalka suoraan kulmaan.
- Varmista päään asento niin, että hengitystiet pysyvät auki.

Tarkkaile hengitystä ja mahdollista heräämistä muun avun saapumiseen asti.

HENGITYSTEIDEN AVAAMINEN

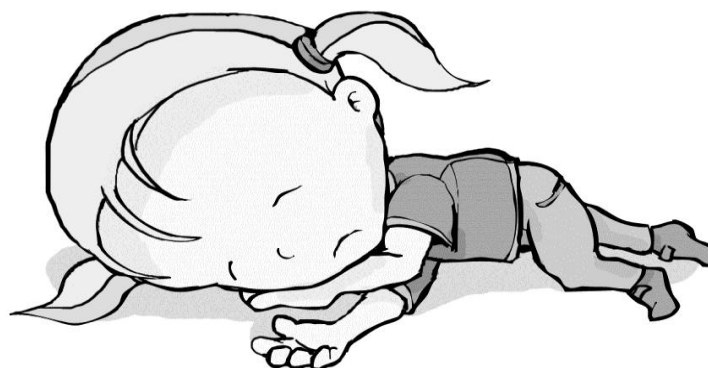
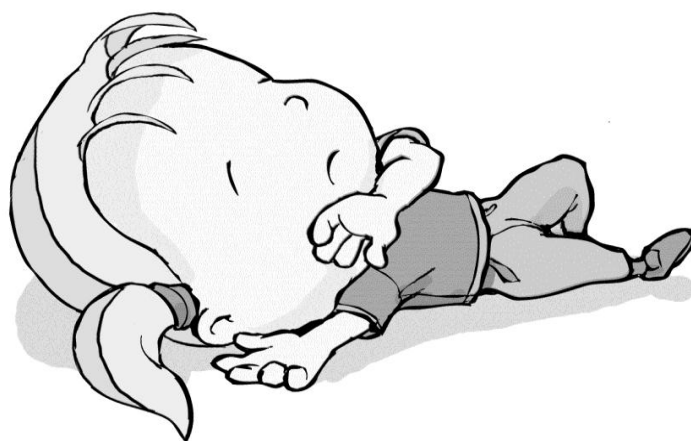

Hengitysteihin kuuluvat nenäontelo ja sen sivuontelot, nielu, kurkunpää, henkitorvi ja keuhkoputket. Nielu on yhteinen ruoansulatuskanavan kanssa.

KALVO

KYLKIASENTO

A. AUTETTAVAN KOHTAAMINEN
Täydennä puuttuvat sanat

7. Tarjoa _____ aktiivisesti.
8. Esittäydy, ole hienotunteinen.
9. Järjestä fyysinen _____.
10. Käyttäydy _____.
11. Kuuntele, pidä huolta, kosketa.
12. Anna autettavan näyttää tunteensa.
13. Suojele, pidä uteliaat loitolla.
14. Älä jätä _____.
15. _____ lisäapua.

Käännä tajuton, hengittävä henkilö kylkiasentoon:

- Nosta henkilön toinen käsi yläviistoon kämmen ylöspäin ja aseta toinen käsi rinnan päälle.
- Nosta takimmainen polvi koukkuun.
- Tartu kiinni henkilön hartiasta ja koukussa olevasta polvesta ja käännä hänet itseesi päin kylkiasentoon.
- Aseta käsi posken alle kämmenselkä ylöspäin.
- Jätä päällimmäinen jalka suoraan kulmaan.
- Varmista pään asento niin, että hengitystiet pysyvät auki.

OPPILAAN TYÖKIRJA

TAJUTTOMAN ENSIAPU

Kun löydät maassa makaavan ihmisen, toimi näin:

1. Tarkkaile ympäristöä: onko merkkejä onnettomuudesta, mitä on voinut tapahtua?
2. Tarkista, onko potilas herätettävissä: puhuttele ja ravistele.
3. Jos potilas ei ole heräteltävissä, hälytä lisääpua 112.
4. Avaa potilaan hengitystiet, kääntämällä päätä taaksepäin ja löysäämällä kiristäviä vaatteita.
5. Tarkista samalla hengittääkö potilas.

Kun potilas hengittää

- 1) jos epäilet vammaa, suorita tajuttoman tutkiminen
- 2) tyrehdytä suuret verenvuodot
- 3) käännä potilas kylkiasentoon
- 4) tarkkaile potilasta jatkuvasti
- 5) pidä potilas lämpimänä

Jos potilas ei hengitä, aloitetaan elvytys.

OT 6

MURTUMAT + 3K

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAAUS MURTUMIEN EA: • <i>Yläraajan murtumassa tue käsi liikkumattomaksi esimerkiksi kolmioliinalla. Kylkiluiden murtumassa voit tukea rintakehää käsin tai tukisiteellä.</i> • <i>Alaraajan murtumassa voi tukemiseen käyttää toista jalkaa tai muuta tilapäisvälinettä, kuten esimerkiksi tukevaa lautaa tai keppiä.</i> • <i>Jos epäilet selkärangan murtumaa, liikuta loukkaantunutta vain, jos se on hengen pelastamisen kannalta välttämätöntä.</i>	Osaavat tunnistaa avomurtuman ja sisäisen murtuman, murtuman tukeminen Osaavat antaa 3 koon ensiapua Murtumatyypit, ja murtumien ensiapu. Nyrjähdykset, mustelmat yms ensiapu 30 minuuttia Luokkahuone tai harjoitusalue Lastoitus- ja sidontavälineet, kylmäpusseja, muu havainnointimateriaali 1. Kouluttaja kyselee, onko joltakin murtunut jokin luu tai tuntee joku jonkun, jolta olisi murtunut. 2. Miettikää milloin ja missä murtumia syntyy. Murtumat syntyvät tavallisesti putoamisen, kaatumisen tai iskeytymisen seurauksena. 3. Voiko murtuma vuotaa verta? Voi. Esittele murtumatyypit: avomurtuma ja sisäinen murtuma. 4. Esittele kalvojen avulla murtuman ensiapu. 5. Kouluttaja näyttää käytettävissä olevat lastoitus- ja sidontavälineet. 6. Nuoret kokeilevat pareittain murtuman tukemista. 7. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.
---	---

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

MURTUMAT

Luunmurtuman voi aiheuttaa voimakas isku, vääntyminen tai taipuminen.

Umpimurtuma lho on murtumakohdassa ehjä = umpimurtuma.
Jos murtumakohdassa on haava, josta luun pää saattaa törröttää esiin = avomurtuma.

Kipu murtumakohdassa tuntuu erityisen voimakkaana, jos esim. murtuma-aluetta yritetään liikuttaa tai sitä painellaan esim. kädellä. **Turvotusta** esiintyy, koska vuotoa syntyy ympäröiviin kudoksiin. **Aktiivinen liike** ei onnistu, jos murtuma on esim. raajojen pitkissä luissa.

Vääntyminen tms. muodonmuutos: tämä on nähtävissä usein pitkien luiden murtumissa, sormien tai nilkan murtumissa raaja saattaa olla toista lyhyempi, jos luun päät kiilaavat toistensa ohi. Murtumakohdassa voi olla porras tai raajassa mutka.

TOIMINTA MURTUMAONNETTOMUUKSISSA

- Älä liikuttele turhaan! Arvioi, kannattaako ryhtyä itse lastoittamaan, vai onko ambulanssi nopeammin paikalle.
- Tyrehdytä verenvuoto.
- Ota sopiva lasta valmiiksi (tyhjiö, pahvilasta tai tilapäislastoitusvälineet)
- Sido tukevasti kohoasentoon. Tue murtumakohta liikkumattomaksi.
- Tarkkaile potilasta
- Jos vähänkin epäilet kaulan, selkärangan tai lantion murtumaa, älä nosta potilasta yksin.

KALVO

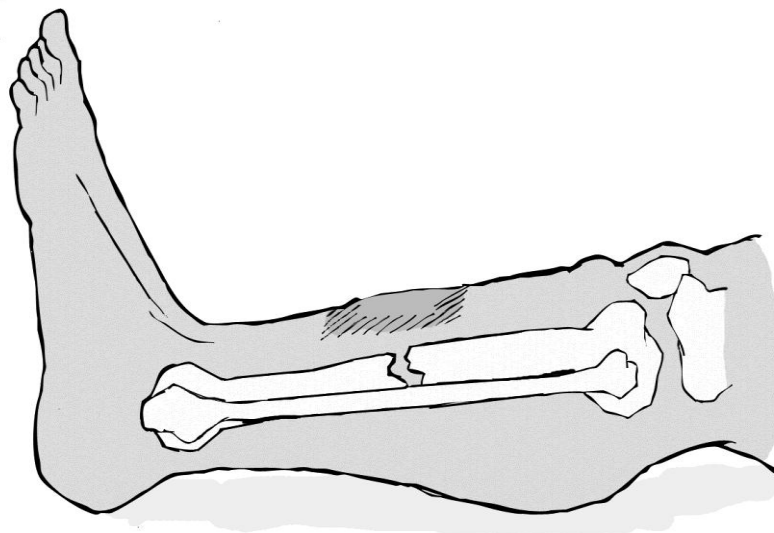
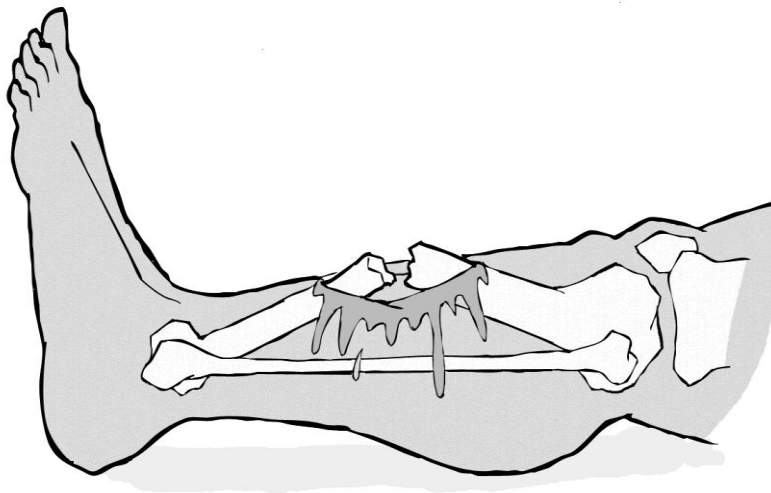
Murtuman ensiapu

- *Yläraajan murtumassa tue käsi liikkumattomaksi esimerkiksi kolmioliinalla. Kylkiluiden murtamassa voit tukea rintakehää käsin tai tukisiteellä.*
- *Alaraajan murtumassa voi tukemiseen käyttää toista jalkaa tai muuta tilapäisvälinettä, kuten esimerkiksi tukevaa lautta tai keppiä.*
- *Jos epäilet selkärangan murtumaa, liikuta loukkaantunutta vain, jos se on hengen pelastamisen kannalta välttämätöntä.*

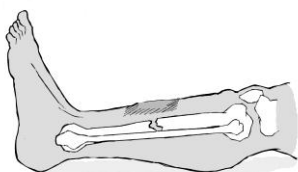
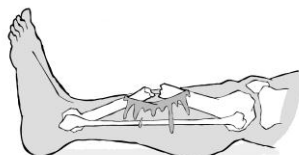
KALVO

AVOMURTUMA JA UMPIMURTUMA

OT 6

MURTUMAT

A. MILLOIN VOI TULLA MURTUMA?

Kysele tähän esimerkkejä nuorilta!

B. MURTUMAT JAETAAN KAHTEN PÄÄTYYPPIIN, MITKÄ NE OVAT?

- Avomurtuma
- Umpimurtuma

C. MILLAINEN ON MURTUMAN ENSIAPU?

- Vältä turhaa liikuttelua
- Tyrehdytä mahdollinen verenvuoto
- Arvioi lastoituksen tarve, ja tue murtumakohta tarvittaessa liikkumattomaksi.
- Tue raaja kohoasentoon
- Tarkkaile potilasta
- Muista rankavamman mahdollisuus, jos vammakohta on kaulan, selkärangan tai lantion alueella!
- Soita tarvittaessa 112

OT 7

PALOVAMMAT

TAVOITTEET	Osaa antaa palovamman ensiavun, osaa ehkäistä palovammoja
SISÄLTÖ	Palovammojen asteet, palovammojen ensiapu (haleaa vettä, palovamma siteet)
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Luokkahuone
OPETUSVÄLINEET	Liitutaulu tai fläppitaulu
ESIMERKKITUNNIN KUVAAUS	1. Pohditaan yhdessä miten palovammoja syntyy. Onko jollakin ollut palovamma? 2. Kouluttaja kertoo millaisia palovammoja on olemassa ja kuinka ne voidaan luokitella niiden laajuuden ja syvyyden mukaan. Voidaan näyttää kuvia. 3. Oppilaat miettivät ryhmissä miten toimitaan jos omat vaatteet syttyvät palamaan. (Pysähdy, heittäydy maahan, tukahduta tuli). Kouluttaja kertoo oikean toimintatavan yhteisesti kaikille. 4. Kouluttaja kertoo millainen on palovamman ensiapu. 5. Ensiapua voidaan kokeilla pienissä ryhmissä, jos tarvittavia ensiapuvälineitä on saatavilla (rasvalappu, side jne.) 6. Kouluttaja kertoo, missä ja milloin ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

PALOVAMMAT

Palovamma syntyy ihon altistuessa kuumuudelle. Sen aiheuttaja voi olla:

- avotuli
- kuuma vesi tai höyry
- säteily
- syövyttävä kemikaali

Kuumuuden vaikutuksesta iho ja mahdollisesti myös sen alaiset kudokset vaurioituvat. Pienten verisuonten vioituttua palaneelta alueelta tihkuu runsaasti veriplasmaa, ja jos alue on iso, plasman menetys johtaa sokkiin.

Palovammat jaetaan syvyyden mukaan kolmeen asteeseen:

1. Vain ihon pintakerros, orvaskesi, on vaurioitunut. Iho punottaa ja kirvelee. Kipu kestää muutaman tunnin ja paranee muutamassa päivässä. Aiheuttajana esimerkiksi aurinko.
2. Vamma ulottuu syvemmälle ihoon, muttei ihonalaisiin kudoksiin. Ihon pintaan nousee rakkuloita ja palanut alue turpoaa. Kova kipu jatkuu useita tunteja. Vamma paranee hyvin hoidettuna muutamassa viikossa, mutta voi aiheuttaa arpikudosta. Aiheuttajana esim. kiehuva vesi.
3. Vamma ulottuu kaikkien ihokerrosten läpi ja joskus syvemmällekin kudoksiin. Rakkulanmuodostus on vähäistä, iho vaikuttaa kuivalta ja kovalta. Näin pahoin palanut iho on tunnoton ja kipu on peräisin reuna-alueilta. Vamma paranee hitaasti ja vaatii hoidoksi usein ihonsiirtoja. Aiheuttaja esim. avotuli.

PALOVAMMOJEN välitön ensiapu:

Jäähdytä palanut alue juoksevilla vedellä (ei paineella), viileällä vedellä tai upota se viileään veteen. Jäähdytys tulisi aloittaa ensimmäisen viiden sekunnin aikana, jotta palovamman eteneminen pysähtyisi.

Kotona hoidettavat palovammat:

- palanut alue alle 5%
- jäähdytä viileällä, juoksevilla vedellä
- rakkuloita ei saa rikkoa
- ei saa kosketella käsin
- jäähdytyksen jälkeen rasvalappu tai puhdas kierreside päälle
- palovamma-alue asetetaan täydelliseen lepoon
- muista jäykkäkouritusrokote!

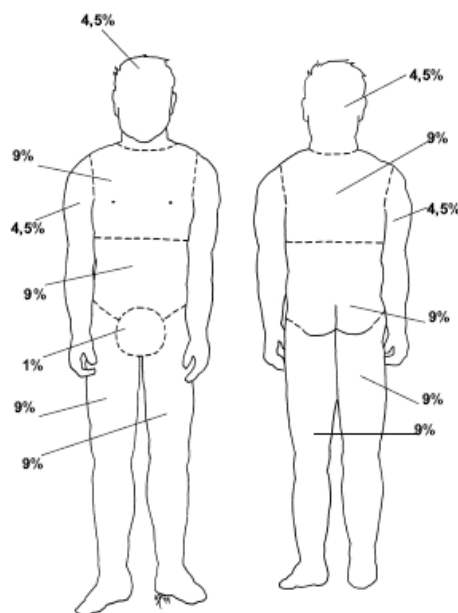
Lääkärin hoitoa vaativat palovammat:

- kämmentä suuremmat II asteen vammat
- kaikki III asteen vammat
- sähkövammat
- kasvojen tai käsien palovammat muita useammin
- jos potilas on hengittänyt kuumia palokaasuja

Palavien vaatteiden sammuttaminen:

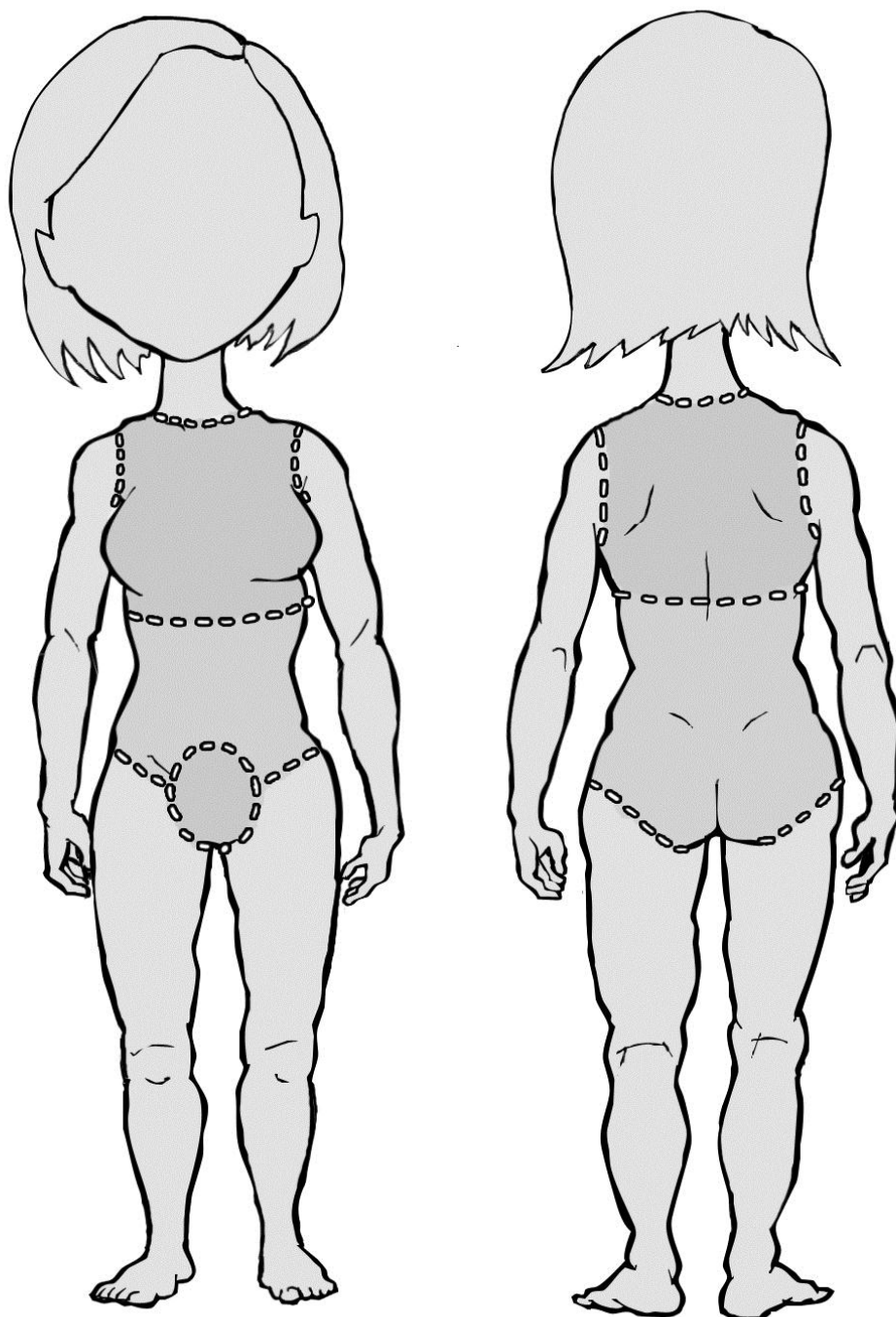
- pelasta potilas ja sammuta palavat vaatteet tukahduttamalla tuli esim. huovalla/matolla tai sammutuspeitteellä
- jos omat vaatteesi palavat, sammuta ne kierimällä maassa
- poista kuumat vaatteet välittömästi. Älä kuitenkaan revi kiinnipalaneita vaatteita
- jäähdytä palanut alue huuhtelemalla sitä juoksevilla vedellä. Jatka jäähdytystä vähintään puoli tuntia tai kunnes kipu lakkaa. Muista suurten palovammojen jäähdytyksessä alilämpöisyysvaara!

PALOVAMMA-ALUEET

KALVO

PALOVAMMA-ALUEET

OT 7

PALOVAMMAT

Palavien vaatteiden sammuttaminen:

Pelasta potilas ja sammuta palavat vaatteet tukahduttamalla tuli esim. huovalla/matolla tai sammutuspeitteellä.

Jos omat vaatteesi palavat, sammuta ne kierimällä maassa.

Poista kuumat vaatteet välittömästi. Älä kuitenkaan revi kiinnipalaneita vaatteita.

Jäähdytä palanut alue huuhtelemalla sitä juoksevilla vedellä. Jatka jäähdytystä vähintään puoli tuntia tai kunnes kipu lakkaa.

Muista suurten palovammojen jäähdytyksessä alilämpöisyysvaara!

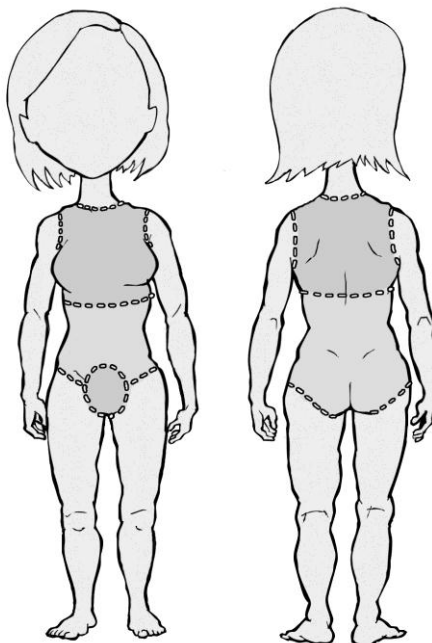

A. MITEN PALOVAMMOJA VOI SYNTYÄ?

Kysele tähän esimerkkejä nuorilta!

B. MILLAINEN ON PALOVAMMAN ENSIAPU?

Jäähdytä palanut alue juoksevilla, viileällä vedellä (ei paineella), tai upota se viileään veteen. Jäähdytys tulisi aloittaa ensimmäisen viiden sekunnin aikana, jotta palovamman eteneminen pysähtyisi. Jäähdytystä tulisi jatkaa 20-30 minuuttia. Suojaa palovamma tarvittaessa puhtaalla sidoksella.

OT 8

VAARAMERKKI, TOIMINTA, KOTIVARA JA PALOVAROITIN

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAUS <i>Sinä tunnet ryhmäsi. Jos tuntuu, että aihe on pelottava, käsittele sitä hienovaraisesti.</i> 	Osaat toimia vaaramerkin alla. Osaavat vaihtaa pariston, koekäyttää ja asentaa/sijoittaa palovaroittimen Toiminta vaaramerkin kuuluessa. Pariston vaihto, koekäyttö, asentaminen ja sijoittaminen sekä osaa toimia palovaroittimen hälyttäessä. 30 minuuttia Luokkahuone / Koulutuskatos Fläppipaperia ja tusseja, kuvia ja ääniä hälyttimistä, palovaroittimia ja paristoja. 1. Kouluttaja kertoo tilanteen: Olli katsoo televisiota ja juo lämmintä kaakaota. Yhtäkkiä hänen lempiohjelmansa keskeytyy ja tilalle tulee uutislähetys. Olli kääntää kolmoselle, ja neloselle. Jokaisella kanavalla on sama uutislähetys. Uutistoimittaja aloittaa: "Tämä on ylimääräinen uutislähetys. Saimme juuri tänne toimitukseen tiedon, että Virossa on räjähtänyt Baltian alueen suurin ydinvoimala ja säteilyä on päässyt karkaamaan ilmaan. Kansalaisia pyydetään suhtautumaan räjähdyskseen ja sen aiheuttamiin säteilyvuotoihin vakavasti. Pelastusviranomaiset kehottavatkin kotona olevia ihmisiä seuraavanlaisiin toimenpiteisiin.." 2. Kouluttaja kertoo ja näyttää millaisia erilaisia hälytinkerkejä ja hälyttimiä on olemassa. 3. Lapset miettivät pareittain mitä tulisi ottaa mukaan väestönsuojaan, jos siellä täytyisi olla viikon ajan. He piirtävät tai kirjoittavat mukaan otettavat tarvikkeet fläppipaperille (taskulamput, radiot, lääkkeet, vettä, ruokaa, vaatteita jne). Sen jälkeen parit antavat oman fläppipaperinsa jollekin toiselle parille. Uusi pari poistaa suunnitelmasta kaksi asiaa, joita he eivät pidä niin tärkeinä. Sen jälkeen käydään kouluttajan johdolla läpi ne tarvikkeet, jotka tulisi ottaa mukaan väestönsuojaan.
---	--

Palovaroittimia on malliltaan lukuisia erilaisia. Kouluttaja näyttää oppilaille muutamaa erilaista.

KYSYMYKSIÄ: Miksi radiota on kuunneltava? Miksi puhelimella ei saisi soittaa? Miksi ikkunat on suljettava? Miksi ulos ei saa lähteä? Millaisia muita tilanteita kuin kaasuvuoto voisi tulla? Kuinka poistua esim. hotellin ylimmästä kerroksesta, jos kuulet hälytysäänen?

4. Kouluttaja kyselee, miksi palovaroitinta tarvitaan. Hän kertoo, että palovaroittimen toiminta perustuu tulipalossa muodostuvan savun varhaiseen havaitsemiseen, jolloin pelastautumiseen ja alkusammutukseen jää aikaa.
5. Kouluttaja kertoo tai käy kalvolla läpi palovaroittimen käyttöön ja sijoittamiseen liittyviä seikkoja: Palovaroitin tulee asentaa jokaiseen asuinhuoneistoon. Kiinnitä se huoneen korkeimpaan kohtaan, koska lämmin savu nousee ensin katonrajaan. Se sijoitetaan yli 50 cm:n päähän seinästä. Joka kerrokseen on oltava vähintään yksi palovaroitin. Pakollinen myös kesäasunnoissa. Suositellaan asuntovaunuun ja veneeseen. Sijoittamista keittiön, tulisijan ja kylpyhuoneen läheisyyteen tulee välttää. Suositellaan asennettavaksi myös porraskäytäviin, ullakolle ja kellariin. Palovaroitin on kotisi lakisääteinen turvalaite.
6. Kouluttaja pyytää oppilaita näyttämään luokahuoneessa (jos mahdollista) olevat palovaroittimet ja kertomaan, missä kotona on palovaroitin. Voidaan myös piirtää kuvitteellinen talon pohjapiirros pienissä ryhmissä ja sijoittaa siihen palovaroittimen paikat tai käyttää liitteen pohjapiirrosta.
7. Oppilaat saavat avata ja vaihtaa paristot palovaroittimeen.
8. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.

KALVO

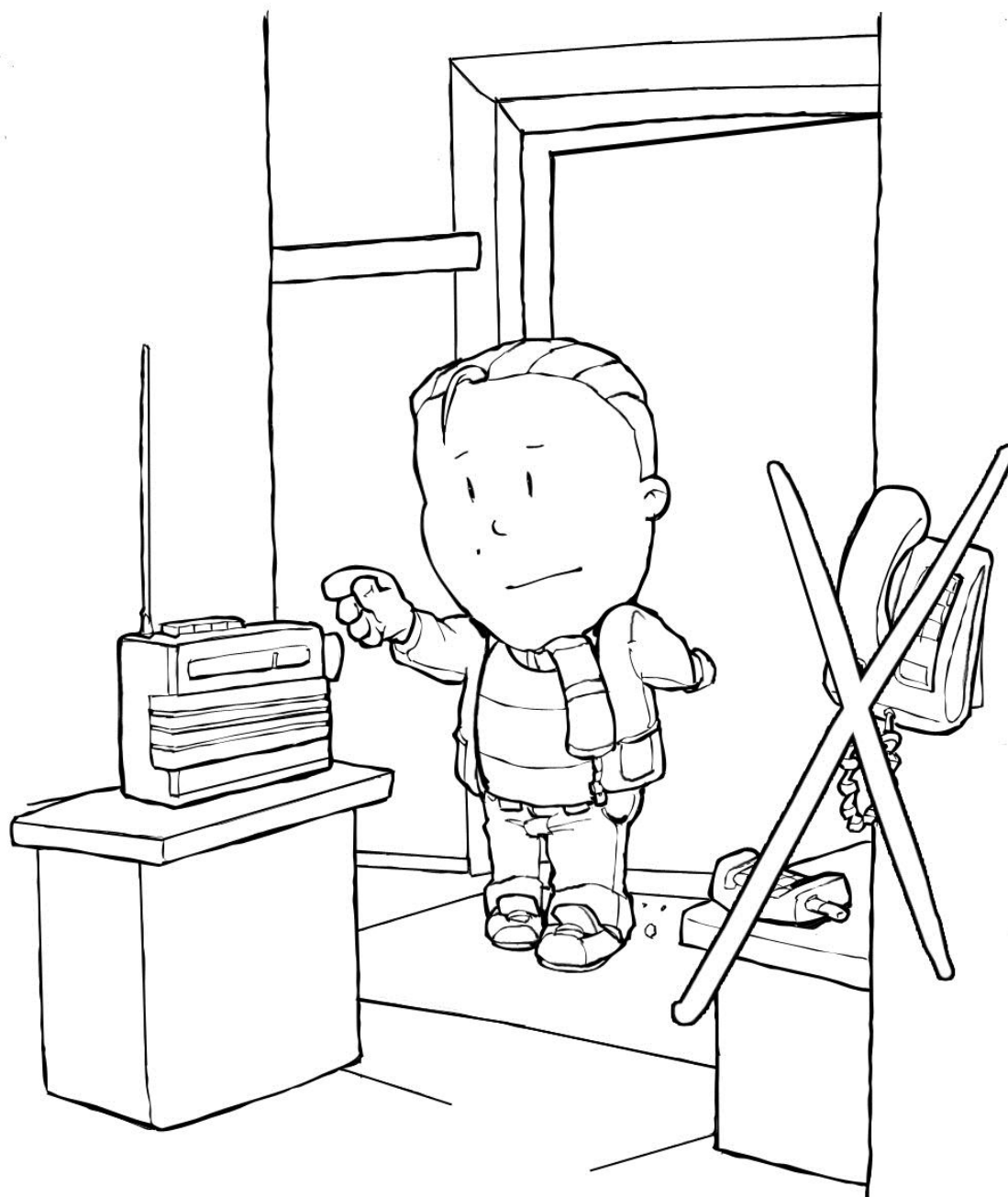
YLEINEN VAARAMERKKI

- *Mene sisälle.*
- *Sulje ovet, ikkunat ja ilmastointilaitteet.*
- *Kuuntele ohjeita radiosta.*
- *Vältä puhelimen käyttöä etteivät linjat tukkeudu.*
- *Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta, ettet joutuisi vaaraan matkalla.*

Yleinen vaaramerkki tarkoittaa alueen väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa. Se on yhtäjaksoinen nouseva ja laskeva sireeniääni.

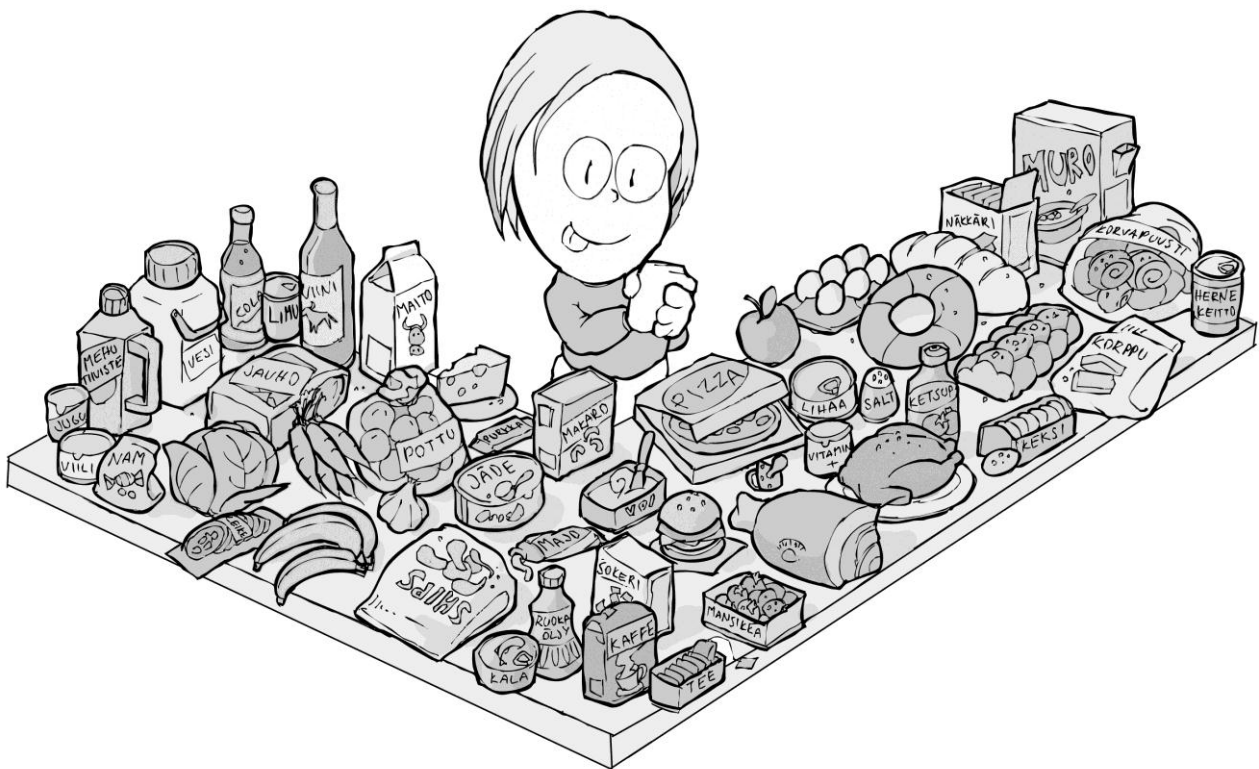

KALVO

KALVO

KOTIVARA

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

KOTIVARA

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/kotivara/>

Elämän erityistilanteisiin

- Koostuu tavanomaisista elintarvikkeista.
- Vaihtelee ruokatottumusten mukaan.
- Vettä, lääkkeitä, joditabletteja.
- Välttämättömyystavaroita kuten vaipat, radio ja paristot, taskulamppu.
- Riittää viikoksi - kotivaraa käytetään ja täydennetään jatkuvasti.

Tarvitset kotivaraa monissa erityistilanteissa, jotka keskeyttävät normaalin elämänculun

- Perheenjäsen sairastuu.
- Jakeluhäiriö estää tavaranculn kuljetuksen kauppoihin tai hankinnat kaupasta.
- Kelirikko tai liikennehäiriö estävät tavanomaiset liikenneyhteydet.
- Pitkä sähkökatkos häiritsee arkea.

Pidä kotivara tuoreena ja käyttökelpoisena noudattamalla "Parasta ennen" -suosituksia. Valitse kotivaraan sellaisia elintarvikkeita ja juomia, joita muutenkin käytät. Varaa juomavettä suljettaviin astioihin 15 litraa henkeä kohden viikoksi.

Oikeaan aikaan otetut joditabletit estävät radioaktiivisen jodin kertymisen kilpirauhaseen. Jodisuoja on erityisen tärkeä lapsille ja raskaana oleville. Tabletit otetaan vasta viranomaisen kehotuksesta.

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/palovaroitin/>

Vaarallisinta tulipalossa on myrkyllinen savu, joka täyttää asunnon muutamassa minuutissa. Jo muutaman minuutin kuluttua palon syttymisestä asuinhuone voi olla hengenvaarallinen savusta ja kuumuudesta johtuen.

Palovaroitin tunnistaa savun herkästi ja varoittaa kovalla hälytysäänellä. Asunnosta on itse pystyttävä poistumaan nopeasti. Ääni herättää nukkuvankin ihmisen ja antaa 2-3 minuuttia aikaa pelastautua asunnosta.

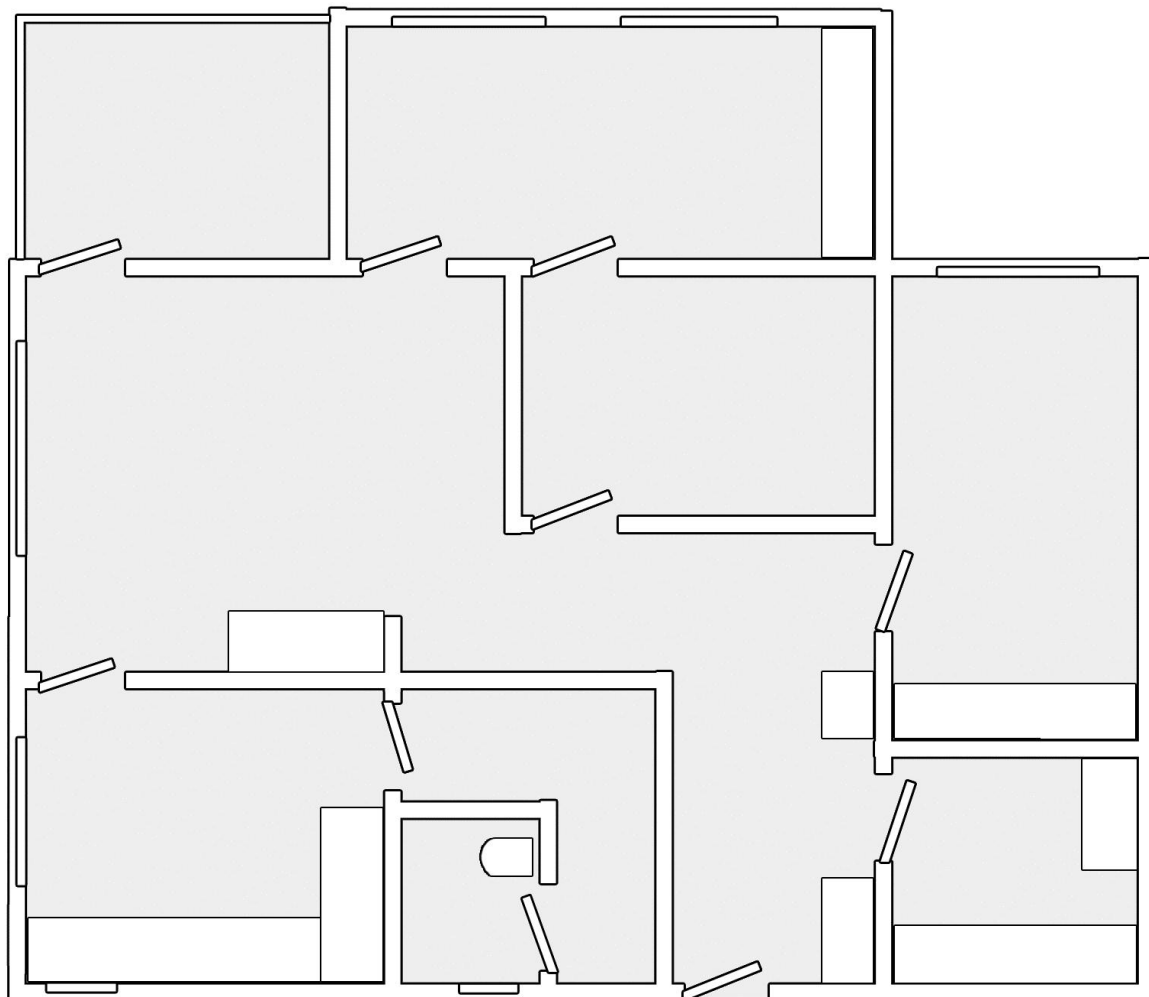
Asenna palovaroitin kattoon

- Palovaroitin tulee asentaa **jokaiseen asuinhuoneistoon**.
- **Kiinnitä palovaroitin kattoon**, korkeimpaan kohtaan, koska lämmin savu nousee ensin katonrajaan.
- Sijoitetaan yli 50 cm:n päähän seinästä.
- Joka kerrokseen vähintään yksi palovaroitin.
- Pakollinen myös kesäasunnoissa.
- Palovaroittimeen voi ostaa paristokotelon, jolloin paristo voidaan sijoittaa sopivalle korkeudelle.
- Suositellaan asuntovaunuun ja veneeseen.
- Sijoittamista keittiön, tulisijan ja kylpyhuoneen läheisyyteen tulee välttää.
- Suositellaan asennettavaksi myös porraskäytäviin, ullakolle ja kellariin.
- Kuulovammaisille on tärinällä ja valolla varustettuja palovaroittimia.
- +Matkapalovaroitin suojaa lomakohteessa, jossa paloturvallisuustaso ei ehkä ole suomalaisen veroinen.
- Palovaroitin on kotisi lakisääteinen turvalaite.

Palovaroitin varoittaa vaarasta, jos siinä on toimiva paristo!

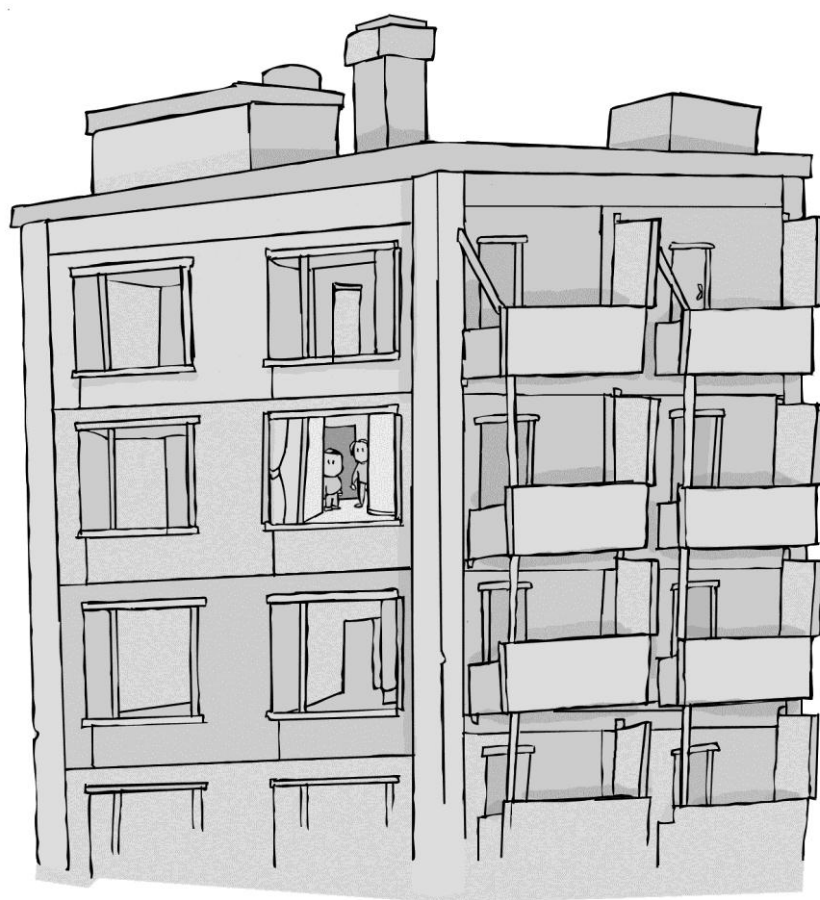
- Palovaroittimen **toiminta testataan kerran kuukaudessa** painamalla testinappia.
- **Muista paristonvaihto kerran vuodessa!** Hyvä paristonvaihtopäivä on 11.2.
- Puhdistetaan pölystä varovasti imuroimalla.
- Ilmoittaa itse pariston tehon loppumisesta toistuvalla lyhyellä äänimerkillä: pip...pip... pip
- Palovaroitinta ei voi hävittää talousjätteen mukana. Se on palautettava sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kierrätyspisteeseen.

POHJAPIIRROS

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

Kouluttaja kertoo tilanteen: Olli katsoo televisiota ja juo kaakaota. Yhtäkkiä hänen lempiohjelmansa keskeytyy ja tilalle tulee uutislähetys. Olli kääntää kolmoselle, ja neloselle. Jokaisella kanavalla on sama uutislähetys. Uutistoimittaja aloittaa: ”Tämä on ylimääräinen uutislähetys. Saimme juuri tänne toimitukseen tiedon, että Virossa on räjähtänyt Baltian alueen suurin ydinvoimala ja useita säteilyjä on päässyt karkaamaan ilmaan. Vaaralliset säteilyt saattavat vahingoittaa ihmisiä. Kansalaisia pyydetään suhtautumaan räjähdyskseen ja sen aiheuttamiin säteilyvuotoihin vakavasti. Pelastusalan viranomaiset kehottavat kotona olevia ihmisiä seuraavanlaisiin toimenpiteisiin..”

OT 8

VAARAMERKKI, TOIMINTA, KOTIVARA

A. Yleinen vaaramerkki on väestölle käsky suojautua nopeasti.

- Mene sisälle.
- Sulje ovet, ikkunat ja ilmastointilaitteet.
- Kuuntele ohjeita radiosta.
- Vältä puhelimen käyttöä etteivät linjat tukkeudu.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta, ettet joutuisi vaaraan matkalla.

Yleinen vaaramerkki tarkoittaa alueen väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa. Se on yhtäjaksoinen nouseva ja laskeva sireeniääni.

B. MIKÄ ON KOTIVARA?

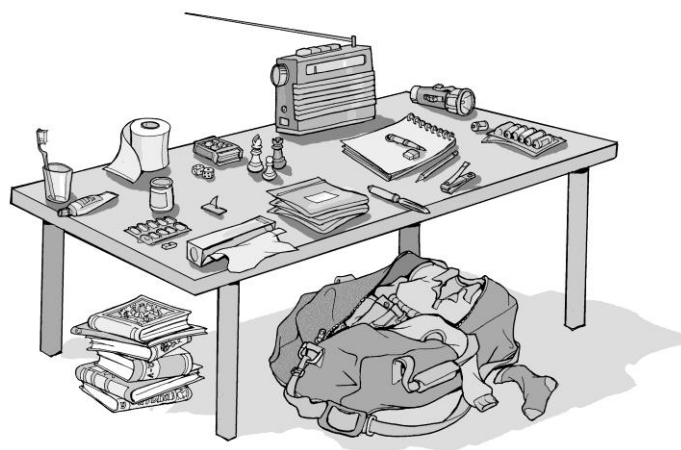
C. PIIRRÄ TÄHÄN JOITAKIN TAVAROITA, JOTKA OTTAISIT VAARATILANTEESSA MUKAASI.

OPPILAAN TYÖKIRJA

KOTIVARA

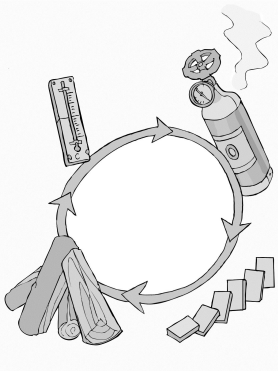
Tarvitset kotivaraa monissa erityistilanteissa, jotka keskeyttävät normaalin elämäntilanteen

- Perheenjäsen sairastuu.
- Jakeluhäiriö estää tavarankuljetuksen kauppoihin tai hankinnat kaupasta.
- Kelirikko tai liikennehäiriö estävät tavalliset liikenneyhteydet.
- Pitkä sähkökatkos häiritsee arkea.

OT₉

PALAMISEN EDELLYTYKSET

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAUS 	Tietävät palamisen edellytykset ja erilaiset sammutusmenetelmät. Palamisen edellytykset, ja erilaiset sammutusmenetelmät. 30 minuuttia Luokkahuone / Koulutuskatos Liitutaulu tai fläppitaulu, lasipurkkeja ja kynttilöitä, alkusammutusvälineitä 1. Kouluttaja näyttää esimerkein. Kouluttajalla on lasipurkki, tuikkukynttilä ja tulitikut. Hän pyytää oppilasta sytyttämään kynttilän ja laittamaan sen päälle lasipurkin. Kouluttajalla voi olla myös kattila, jossa palaa rasva, ja kannen avulla hän tukahduttaa palon. 2. Keskustellaan Miksi kynttilä ja/tai kattila sammuivat? Mitä palamiseen tarvitaan? <i>Ne sammuivat, koska niiltä loppui happi. Käydään oppilaiden kanssa lävitse palamisen edellytyksiä eli palamisilmiöön tarvitaan: palava aine, happea sekä syttymiseen riittävä sopiva lämpötila. Myös kotona ikkunoiden ja ovien sulkeminen tukahduttaa ja hidastaa paloa. (kalvo)</i> 3. Kouluttaja kertoo, millä eri tavoin aine palaa. (kalvo) 4. Kouluttaja kertoo muutamia yleisiä alkusammuttimia ja kertoo millaista paloa milläkin sammuttimella voidaan sammuttaa. (kalvot) 5. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.
--	---

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

PALAMISTAPAHTUMA

Palaminen on palavan aineen yhtymistä happeen. Jotta palamista tapahtuisi, tarvitaan

- riittävä määrä happea
- riittävän korkea lämpötila
- riittävä määrä palavaa ainetta
- häiriintymätön ketjureaktio

Palamisen edellytykset voidaan esittää neliönä (liekkipalo) ja kolmiona (metallipalo ja kytöpalo). Jos yksikin edellytys puuttuu, palamista ei tapahdu. Jos yksikin edellytys poistetaan, palaminen loppuu.

Aine palaa neljällä eri tavalla

1. liekehtimällä
2. kytemällä
3. kytemällä ja liekehtimällä
4. metallipalo

1. ja 4. Palavat aineet, jotka eivät lämmitessään muodosta tarpeeksi palamiskelpoisia kaasuja, palavat kytemällä. Palaminen tapahtuu tällöin itse aineessa (kivihiili, koksi, metallit).

2. ja 3. Jotta aine voisi palaa liekillä, tulee sen muodostaa tarpeeksi palamiskelpoisia kaasuja, jotka palavat aineen ulkopuolella (puolikiinteät aineet: parafiini, piki, steariini, kiinteät aineet: puu, kuidut).

Kalvo Palamisneliö ja Kalvo Palamistavat ja Kalvo Syttymistapoja.

Palamisen mittaus: Palavan aineen massan pieneneminen aikayksikössä

Palamisnopeuden yksikkö: kilogramma palavaa ainetta/sekunti (kg/s)

Palamisnopeuteen vaikuttavat: palossa olevien aineiden määrälliset suhteet, lämpötila, palavan aineen ja ilman kosketuspinnan suuruus ja mahdollisten reaktiota kiihdyttävien aineiden mukanaolo reaktiossa.

Sammuttajan kannalta on tiedettävä neljä eri määritelmää, jotka vaikuttavat aineiden syttymiseen, palamiseen tai mahdolliseen räjähtämiseen. Ne ovat: syttymislämpötila, palamislämpötila, leimahduslämpötila ja syttymisrajat.

Leimahduspiste/-lämpötila: alin lämpötila jossa nesteestä normaali paineessa haihtuu niin paljon höyryjä/kaasuja että ne muodostavat ilman kanssa palavan kaasuseoksen, nesteen pinnan yläpuolelle. Neste itsessään ei kuitenkaan jää palamaan.

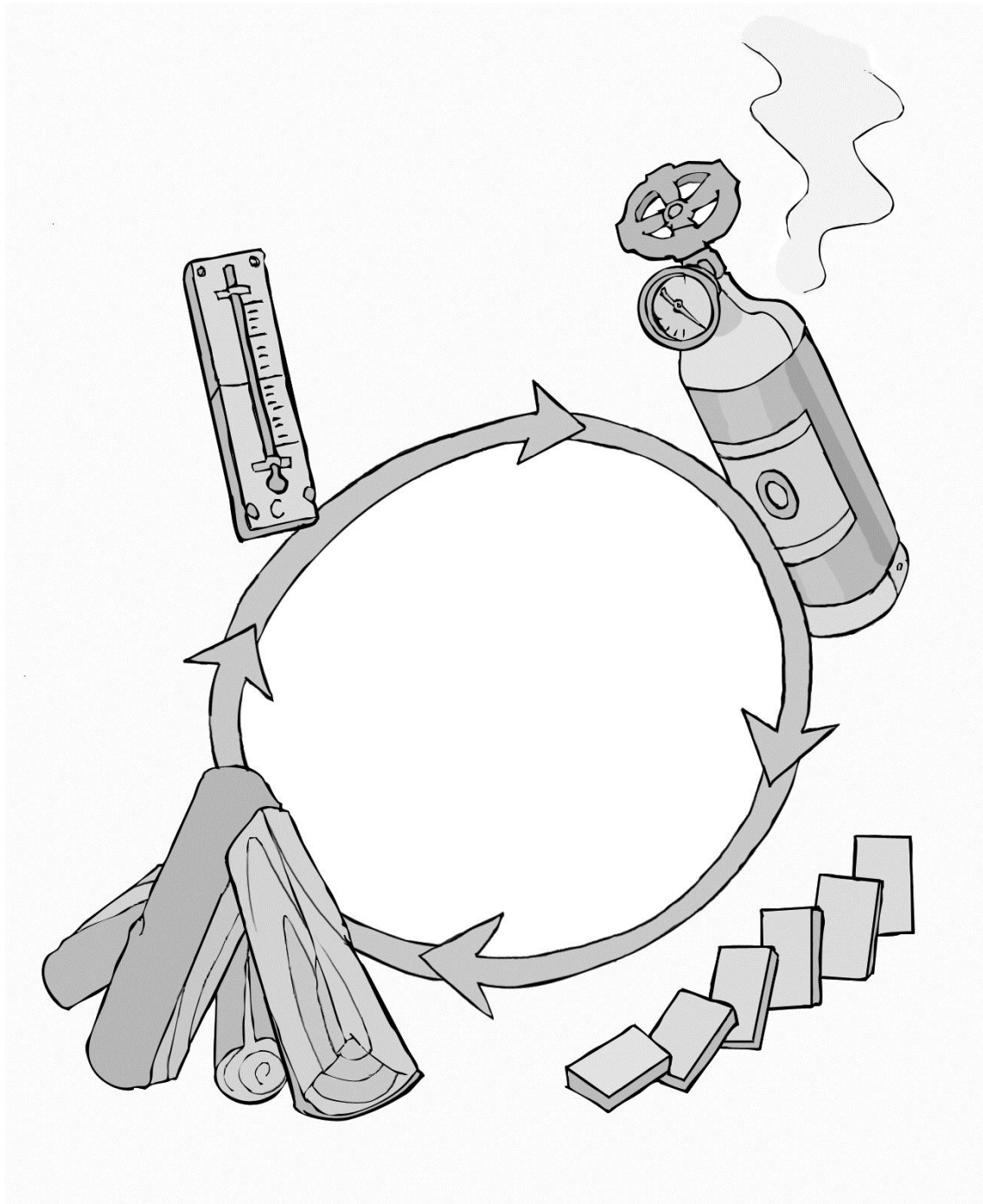
Syttymispiste/-lämpötila = Itsesyttymislämpötila on alin lämpötila, johon kuumennuttuaan aine syttyy itsestään palamaan. Tässä lämpötilassa palaminen myös jatkuu syttymisen jälkeen ilman ulkopuolista lämmönlähdettä kuten liekkiä tai kipinää.

Palamislämpötila on se lämpötila jonka vapautuva energia aiheuttaa aineen palaessa.

Syttymisrajat ovat ilman ja kaasuseoksen suhde jonka välissä palaminen voi tapahtua.

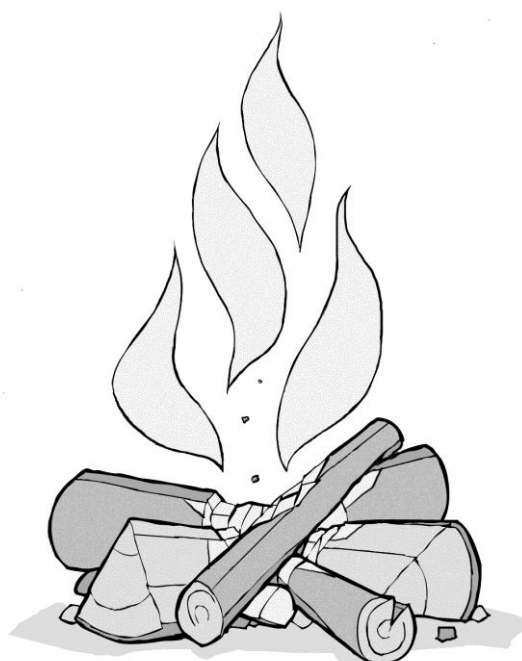
KALVO

PALAMISEN NELIÖ

PALAMISTAVAT

- 1. Liekehtimällä (kaasut ja höyryt)**
- 2. Kytemällä (puu- ja kivihiili)**
- 3. Yhtäaikaisesti kytemällä ja liekehtimällä (puu)**
- 4. Metallipallo (alumiini)**

SYTTYMISTAPOJA

ITSESYTTYMINEN

- aine syttyy ilman ulkopuolista sytytystä

SYTTYVÄ AINE KOSKETUKSIIN

- liekin kanssa
- kuuman kanssa

OPTINEN SYYY

LÄMPÖSÄTEILY

SÄHKÖISET SYYT

LUONNONVOIMAT

ISKU

KITKA

KIPINÄ

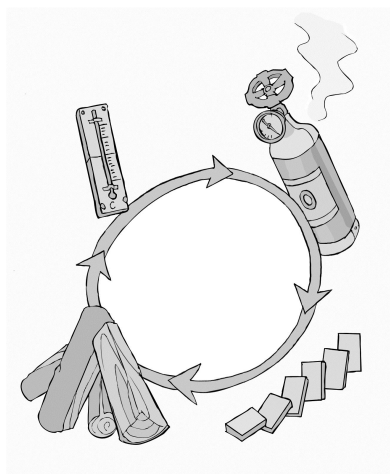
KALVO

SAMMUTUSMENETELMÄT

OT 9

PALAMISEN EDELLYTYKSET

SYTTYMISTAPOJA

ITSESYTTYMINEN
SYTTYVÄ AINE
KOSKETUKSIIN

- liekin kanssa
- kuuman kanssa

OPTINEN SYY
LÄMPÖSÄTEILY
SÄHKÖISET SYYT
LUONNONVOIMAT
ISKU
KITKA
KIPINÄ

Palaminen on palavan aineen yhtymistä happeen. Jotta palamista tapahtuisi, tarvitaan

- riittävä määrä happea
- riittävä määrä palavaa ainetta
- riittävän korkea lämpötila
- häiriintymätön ketjureaktio

Millä eri tavoin aine voi palaa? (mainitse neljä)

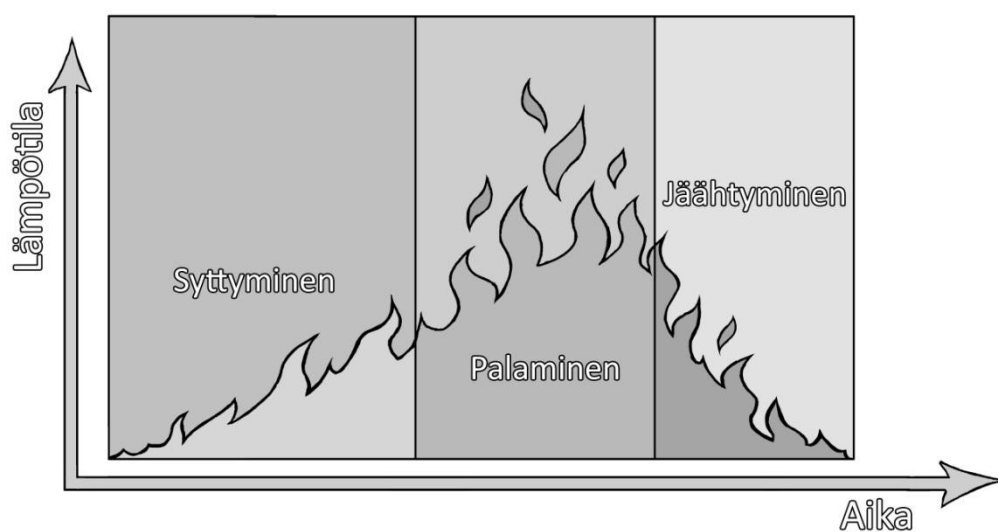

OPPILAAN TYÖKIRJA

SAMMUTUSMENETELMÄT

PALON KEHITTYMINEN

OT 10-11

ALKUSAMMUTTIMET JA ALKUSAMMUTUSHARJOITUS

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAUS Oppitunnin alussa kouluttaja kertoo oppilaille harjoituksen tarkoituksen ja kertaa turvallisuusohjeet, kertoo mitä sammuttimia käytettäessä tulee ottaa huomioon, sammutusetäisyys, ja millaisen materiaalin sammuttamiseen kukin sammutin sopii.	Tietävät, että on erilaisia alkusammuttimia, osaavat valita oikean alkusammuttimen. Osaavat ja uskaltavat sammuttaa alkupalon. Oikeaoppinen ihmisen sammuttaminen. Tutustutaan erilaisiin alkusammuttimiin ja miten niitä voidaan käyttää erilaisiin tulipaloihin. 2 x 30 minuuttia Luokkahuone ja/tai harjoitusalue Erilaisia alkusammutusvälineitä, palavan nesteen allas, oppilailla harjoitusasut, kypärät ja käsineet <i>Oppilaat miettivät ryhmissä ja kirjaavat paperille millä eri tavoilla voidaan sammuttaa. Kouluttaja voi antaa kysymykset: Miten sammutetaan popcornkattila, jos sen rasva palaa? Miten sammutetaan palava televisio? Entäs kynttilästä syttyneet verhot, entäpä palava ihminen?</i> 1. Huolehdi etukäteen, että kaikki harjoituspaikat ja välineet ovat valmiina. 2. Kouluttaja kertoo sammuttamisen eri menetelmät: tukahduttaminen, jäähdyttäminen, sammutusraivaus ja inhibitio. 3. Selvitä alkusammutuskaluston määritelmä, esimerkkejä alkusammutuskalustosta sekä sen sijoittamisesta. Korosta alkusammutuskaluston käyttötaidon tarpeellisuutta. (kalvo) 4. Kouluttaja selvittää myös, millä eri aineilla voidaan sammuttaa: vesi, jauhe, hiilidioksidi ja vaahto. 5. Kouluttaja esittelee erilaisia alkusammutusvälineitä: pikapaloposti, sisäpaloposti, sankoruisku, sammutuspeite, käsisammuttimet jne.
---	---

6. Huolehdi etukäteen, että kaikki harjoituspaikat ja välineet ovat valmiina.
7. Kouluttaja kertoo oppilaille mikä on harjoituksen tarkoitus ja missä tapahtuu mitään ja kertoo turvallisuusohjeet.
8. **Kouluttaja kertoo mitä sammuttimia käyttäessä tulee ottaa huomioon, mm. tuuli, sammutusetäisyys ja millaisen materiaalin sammuttamiseen se sopii. Näytä itse ensin esimerkkisuoritus jokaisesta alkusammuttimesta.**

Tutustutaan samalla myös sammuttimen etiketissä oleviin ohjeisiin. Kysele palojen luokituksia ja mitä etiketissä olevista teksteistä selviää.

Huomioi kaikissa kokeiluissa lähestymistä ja oikeaa sammutus-tekniikkaa.

9. Oppilaat harjoittelevat pareittain ja vuorotellen sammutuspeitteen käyttöä.
10. Oppilaat harjoittelevat pareittain ja vuorotellen käsiammuttimen käyttöä.
11. Kerro oma palautteesi ja anna oppilaiden kertoa omat mielipiteensä.
12. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

ALKUSAMMUTUSKALUSTO

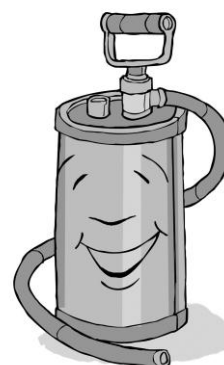
Alkusammutuskalustolla tarkoitetaan palonalkujen sammuttamiseen varattuja välineitä. Alkusammutuskalusto voidaan jakaa kahteen ryhmään:

1 Kiinteä alkusammutuskalusto

- rakennuspaloposti
- pikapaloposti

2 Irrallinen alkusammutuskalusto

- vesisammuttimet
- jauhesammuttimet
- hiilidioksidisammuttimet
- (vaahtosammuttimet)
- sammutuspeite

Suurin osa tulipaloista sammutetaan palon alkuvaiheessa onnistuneesti alkusammutuskalustolla. Siksi jokaisen ihmisen, erityisesti palokuntalaisten, pitäisi osata käyttää tätä kalustoa.

Käsisammutin

Käsisammutin on suppeampi käsite kuin alkusammutuskalusto. Sisäasiainministeriön ohjeen

mukaan käsisammuttimelta edellytetään seuraavia ominaisuuksia:

- irrallinen ja enintään 20 kg painava
- helppo kantaa ja helppo käyttää
- siinä on tai siihen toimintatilanteessa saadaan suihkuttamiseen tarvittava paine
- ripustuslaite sammuttimen kiinnittämistä varten
- yli 5 kg painavissa käsikahva.
- B II ja B III jauhesammuttimen paineletkussa on käyttösuljin

- paineellisen jauhesammuttimen laukaisumekanismi on sijoitettava nousuputken yläpäähän

Ryhmitys

Käsisammuttimet jaetaan neljään ryhmään, jotka ovat A, B, C ja D. *Muita ryhmiä ovat E ja F.*

A	Tarkoitettu kiinteiden aineiden (puu, paperi, hiili) sammuttamiseen
B	Tarkoitettu nesteiden ja nesteytyvien aineiden sammuttamiseen
C	Tarkoitettu kaasujen sammuttamiseen
D	Metallipalojen sammuttamiseen

Sammutusjauheet

Jauheen sammutusvaikutus on antikatalyyttinen. Sammutusjauheina käytetään esim.

- ammoniumsulfaattia
- ammoniumfosfaattia
- natriumkloridia

Jauheet ovat teholtaan erilaisia.

Jauhesammutin

Toimintarajat: jauhesammuttimen on oltava toimintakuntoinen lämpötiloissa 0 - +50EC ja pakkasenkestävän sammuttimen -30 - +50EC.

Rakenne ja toimintaperiaate: jauhesammuttimet ovat joko ulkopuolisella tai sisäpuolisella ponneainepullolla varustettuja tai sitten sammutin on jo valmiiksi paineistettu.

Lisätietoja teho-luokkavaatimuksista (kouluttajan on hyvä tietää)

Standardikokeissa käsisammuttimille asetetaan eräitä vaatimuksia sammutustehon, suihkun pituuden, tyhjenemisajan ja tyhjenemisasteen suhteen.

Käsisammuttimien käyttöetäisyydet

- CO₂- ja pienet halonisammuttimet 1 - 1,5 m
- Jauhesammuttimet ja yli 6 kg:n halonisammuttimet 1,5 - 3 m
- Vesisammuttimet $\geq$ 3 m

Teholuokat

Sammuttimen ryhmämerkintöjen (A, B, C, D) yhteydessä käytetään myös numeroita (esim. 21B tai 43A), jotka ilmoittavat sammuttimen teholuokituksen. Mitä tehokkaampi sammutin, sen isompi numero

KALVO

ALKUSAMMUTUSKALUSTO

Alkusammutuskalusto voidaan jakaa kahteen ryhmään:

1. Kiinteä alkusammutuskalusto

- pikapalopostit

2. Irrallinen alkusammutuskalusto

- nestesammuttimet
- jauhesammuttimet
- hiilidioksidisammuttimet
- sammutuspeite

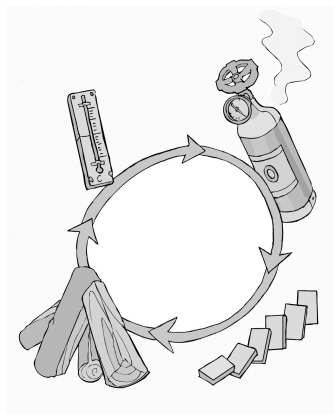
Alkusammutus on alkusammuttimilla tapahtuvaa tulipalon torjuntaa. Alkusammutuksella pyritään tulipalon sammuttamiseen, sen rajoittamiseen tai hillitsemiseen.

sammutus vaatii nopeaa ja varmaa toimintaa sekä tarpeeksi pientä paloa, joka saadaan käytettävissä olevilla sammuttimilla sammutettua.

ALKUSAMMUTUSKALUSTO

Alkusammutuskalustoon kuuluvat käsisammuttimet, sammutuspeitteet ja pikapalopostit. Sammuttimet käyttävät erilaisia sammutusaineita riippuen tyypistä ja mallista.

Tulipalo vaatii happea, palavaa ainetta, riittävän korkean lämpötilan ja häiriintymättömän palamisen ketjureaktion. Alkusammutuksen tarkoituksena on poistaa yksi näistä edellytyksistä, jotta tuli sammuu.

Tavallinen alkusammutusväline on yhden ihmisen käytettäväksi soveltuva väline, joka sopii erityisesti pienten palojen tai palonalkujen sammuttamiseen. Alkusammuttimien on oltava helposti ja nopeasti saatavilla sekä esille asennettuna erityisesti julkisissa tiloissa.

Käsisammutin on kannettava, käsin laukaistavissa oleva alkusammutin, jonka paino toimintakuntoisena on korkeintaan 20 kg.

Sammutinta nimitetään sen sisältämän sammutteen mukaan:

- a. vesisammuttimet
- b. nestesammuttimet
- c. vaahdosammuttimet
- d. jauhesammuttimet
- e. hiilidioksidisammuttimet
- f. halonisammuttimet

A. PIIRRÄ YKSI ALKUSAMMUTIN.

B. MITÄ TARKOITTAÄ ALKUSAMMUTIN?

C. MIHIN KAHTEN RYHMÄÄN ALKUSAMMUTUSKALUSTO VOIDAAN JAKAA?

1.

2.

D. MILLAISIA ALKUSAMMUTTIMIA TIEDÄT?

1.

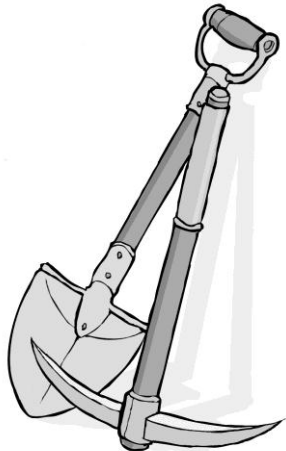
2.

3.

4.

OT 12-14

PALONARUT, NOSTOT, SOLMUT

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAAUS <i>Voidaan ottaa loppulämmittely hyppynaruilla (palonaruilla). Muistuta samalla, että palonarut täytyy puhdistaa. Niihin jäänyt hiekka saattaa murentaa narua.</i>	Nuori osaa tehdä: Puolipolvi, Siansorkka, Leivonpää yms.solmut Nuori osaa tehdä kantolenkin, kelata ja lukita palonarun. Nuori osaa sitoa yksittäisiä työkaluja ja kalustonipun Puolipolvi, Siansorkka, Leivonpää-solmut yms. Kantolenkki, kelaus ja lukitseminen, Työkalun ja kalustonipun sitominen, ohjausnarun käyttö nostossa. 3 x 30 minuuttia Harjoitusalue Palonaruja, työvälineitä 1. Köydenvetoa pareittain (esim. 2vs2), voittajat jatkavat seuraavaa paria vastaan. 2. Harjoitellaan leivonpääsolmun ja puolipolvisolmun tekeminen. Kaikki näyttävät kouluttajalle valmiin solmun. Kerrataan palonarun osat. 3. Opasta kalustonnostossa tarvittavien solmujen paikat ja kantolenkin tekeminen. (Kalvo) 4. Harjoitus: Kaluston nosto ja lasku. Palonaruja tarvitaan 1/työpari ja 3 murtovälinettä/palonaru. Toinen työparin jäsen on katolla, toinen maassa. Maassa oleva sitoo kaluston palonaruun n. puolen metrin välein. Katolla oleva nostaa kaluston ylös. Maassa oleva ohjaa nostoa palonarusta. Kalusto irrotetaan katolla ja irrotuksen jälkeen sidotaan uudelleen. Kalusto lasketaan alas. 5. Harjoitus: Kalustonipun nosto. Kouluttaja näyttää mallisuorituksen, jonka jälkeen oppilaat harjoittelevat: 1. narulenkki palokangen silmukasta läpi, 2. välineet pujotetaan lenkin sisään, 3. alapäähän puolipolvi, 4. nosto, 5. purku katolla ja uusi kiinnitys, 6. lasku ja 7. irrotus. 6. Kouluttaja näyttää mallisuorituksen moottorisahan nostosta. Sen jälkeen oppilaat harjoittelevat.
--	--

7. Harjoitus: Kalustonipun nosto. Kouluttaja näyttää mallisuorituksen, jonka jälkeen oppilaat harjoittelevat: 1. narulenkki palokangen silmukasta läpi, 2. välineet pujotetaan lenkin sisään, 3. alapäähän puolipolvi, 4. nosto, 5. purku katolla ja uusi kiinnitys, 6. lasku ja 7. irrotus.

8. Kouluttaja näyttää mallisuorituksen moottorisahan nostosta. Sen jälkeen oppilaat harjoittelevat.

Solmu. Lapset seisovat isossa ympyrässä ja ottavat naapurista kädestä kiinni. Sitten irrotetaan kädet ja kävellään ympyrän sisälle niin, että kaikki ovat kiinni toisissaan. Otetaan vapaana olevista käsistä kiinni, käsi ei kuitenkaan saa kuulua äskeiselle vierustoverillesi. Kun kaikkien kädet ovat kiinni toisissaan, aletaan varovasti selvittää solmua irrottamatta käsiään. Leikki on loppu, kun solmu on saatu kokonaan selvitettyä.

9. Lapset seisovat kouluttajan edessä puolikaassa. Kouluttaja näyttää kuinka siansorkka ja paalusolmu tehdään ja mihin sellaisia käytetään.

10. Lapset saavat kokeilla solmujen tekemistä. Jokaisella lapsella on oma köysi. Kouluttajat tarkastavat solmun, kun kaikilla ryhmän jäsenillä on se valmiina.

11. Jokainen keksii ja kehittää oman pitävän ja hyvän solmun ja keksii sille nimen. Hän esittää sen muille ryhmäläisille.

12. Kouluttajat kertovat, missä ja milloin ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

PALONARUN OSAT

Naru
Narujarru
Silmuri
Karbiinihaka
Kela

PALONARUN KÄSITTELYHARJOITUKSIA

- kokoa maassa oleva naru vyyhdelle lähellesi niin, ettei sitä tarvitse kelatessa vetää pitkin maata
- nostetaan kela käsissä pystyyn
- periaate on se, että kela pyöritetään ja narua ohjataan peukaloilla ja etusormilla kelalle.

Palonarua avataan kelalta siten, että narun haka on koko pituudeltaan vapaasti maassa ja kela yläviistossa on otsan korkeudella. Narulenkki pujotetaan lähemmästä silmukasta läpi ulkoa sisäänpäin. Vedetään muodostunut lenkki kelan suuntaisesti kelan toisen pään silmukasta ulos. Liitetään haka näin muodostuneeseen uuteen narulenkkiin.

Kantolenkki on oikean mittainen, kun se selkään asetettuna on niin, että kela on lantiolla pakaralihaksen päällä. Jos lenkki on liian pitkä, voidaan sitä lyhentää lyhentämällä narulenkkiä pyöryttämällä kela kerran ympäri.

Palonarun haka kiinnitetään kaiteeseen tms. Jos tällaista sopivaa kohdetta ei ole, lasketaan haka katolle ja painetaan se jalkaterällä kattoon tms. vasten. Putoamisesta aiheutuvaa tempausta voidaan vaimentaa ottamalla narusta kämmenote. Kela asetetaan suorana olevaan käteen siten, että naru tulee kelan alta toiseen käteen. Tällöin kela pudotessaan ei törmää seinään, ikkunaan tms., vaan pyrkii pyöriessään seinästä poispäin.

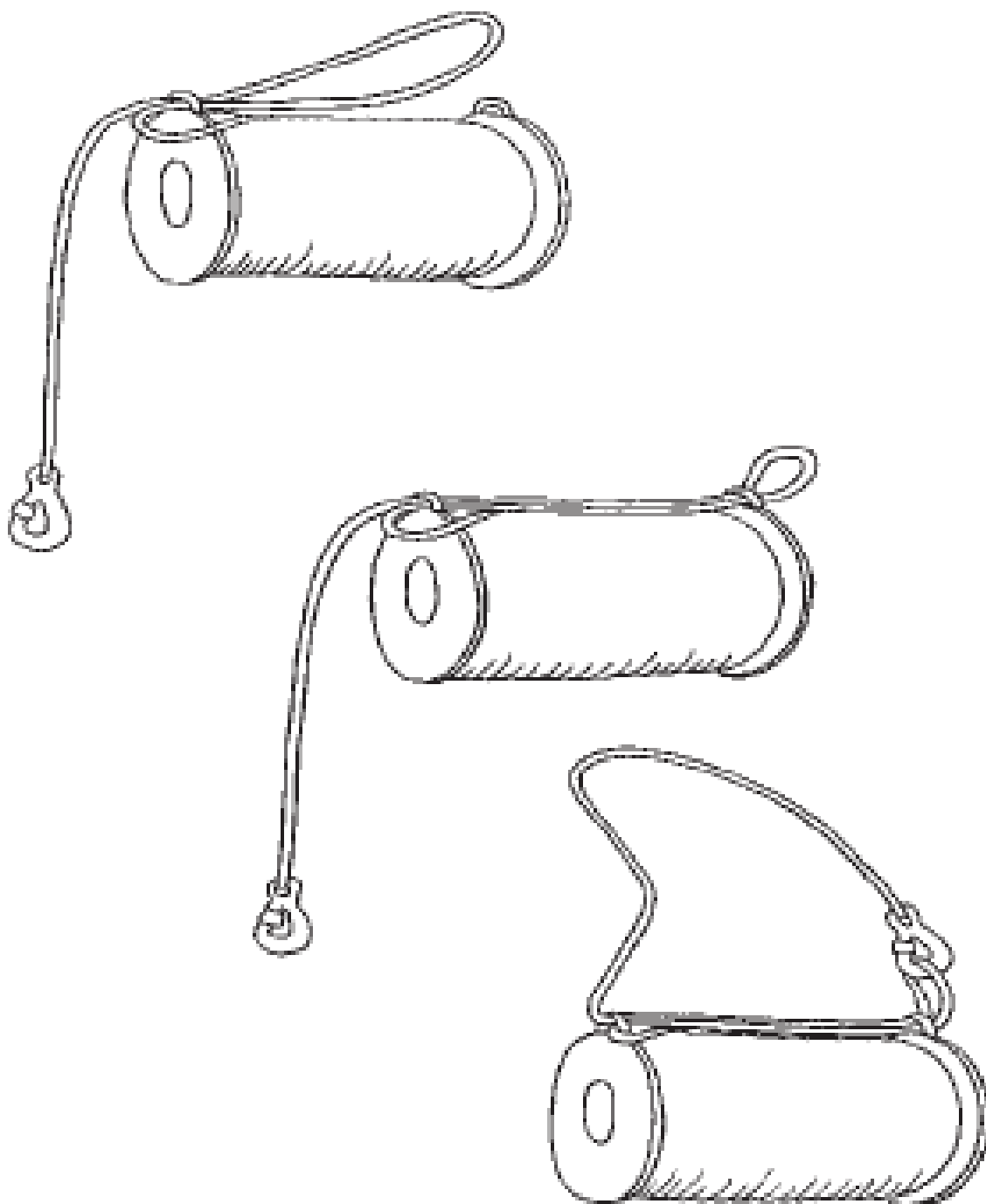
Jotta pudotetulta kelalta ei turhaan purkautuisi narua, lukitaan se. Otetaan kämmenotteella kiinni kelan toisesta päästä siten, että naru on käyttäjästä poispäin ja tehdään toisella kädellä puolipolvisolmu kelan reunaan. Jos kelan kannattaminen on nuorille liian raskasta, voi kelan tukea vartaloon tai tehdä lukituksen maassa. Pura puolipolvi kelan siitä päästä mistä sen teitkin, muuten naruun muodostuu solmu.

Jos työjohtoa ei viedä selässä katolle, nostetaan se sinne katolta lasketulla palonarulla.

Kun naru kastuu tai likaantuu, pestään se haalealla vedellä ja kuivataan. Kuiva naru kelataan kelalle ja sijoitetaan kalustossa sille määrättyyn paikkaan.

HUOM! Palonarua käytetään vain kaluston nostoihin eikä laskeutumiseen tai henkilön pelastamiseen.

KANTOLENKKI

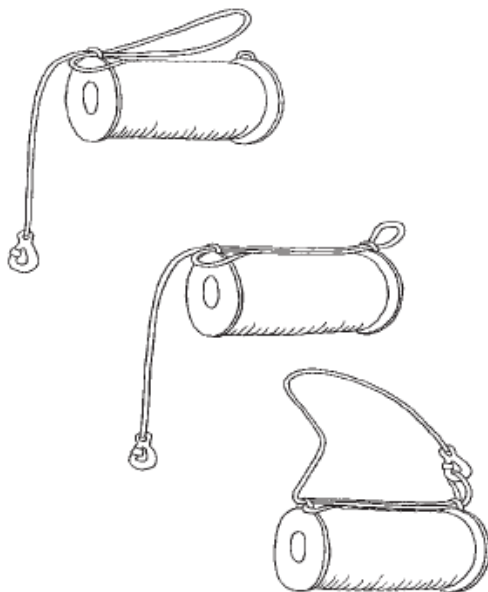

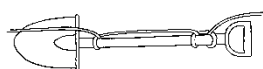
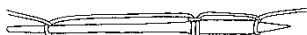
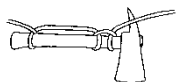
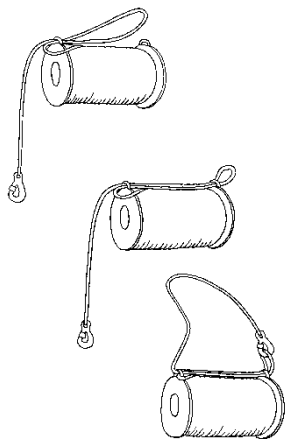
Savusukellusvarustukseen kuuluu vaatetuksen lisäksi myös mm.

- palovyö
- sammutussaappaat
- kypärä
- paineilmalaitte
- käsivalaisin
- palonaru

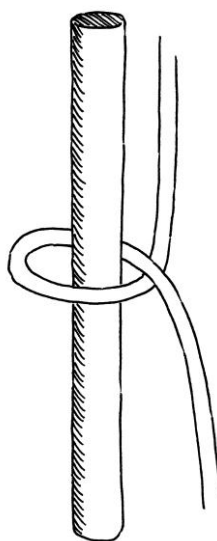
A. KIRJAA KALUSTONIPUN NOSTON VAIHEET

1. narulenkki _____ silmukasta läpi,
2. _____ pujotetaan lenkin sisään,
3. alapäähän _____
4. _____
5. _____ katolla ja uusi kiinnitys,
6. lasku ja
7. irrotus.

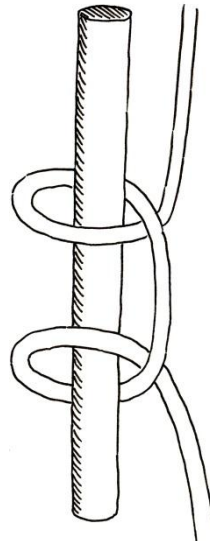

A. NIMEÄ SOLMUT

puolipolvi

leivonpää

TAVOITTEET	Tietää, että palokuntanuorisotyötä tehdään palokunnissa ja että se on järjestäytynyt valtakunnan tasolle asti. Ymmärtää miksi palokuntanuorisotoimintaa järjestetään palokunnissa. Tietää opintokirjan.
SISÄLTÖ	Palokuntanuorisotyön järjestelmä palokuntapainotteisesti. Miksi palokuntanuorisotoimintaa järjestetään ja mitä sillä saavutetaan.
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Luokkahuone
OPETUSVÄLINEET	Piirtoheitin tai fläppipaperia, tarina
ESIMERKKITUNNIN KUVAAUS	1. Kouluttaja voi kertoa hieman palokuntatyön historiasta ja siitä, milloin ja miksi nuoret tulivat mukaan palokuntatoimintaan ja miksi se on tärkeää. 2. Kouluttaja kertoo palokuntanuorisotyöstä ja sen organisaatiosta. 3. Kouluttaja kirjaa ylös palokuntanuorisotyön tärkeyteen liittyviä asioita: esim. liikunnallisuus, kaverit, kouluttaa osaavia palokuntalaisia, opettaa kansalaistaitoja, opettaa ensiaputaitoja, hyvä harrastus. 4. Jokainen nuori saa kertoa mikä hänen mielestään on tärkein asia ja miksi. Kirjataan ajatukset myös työkirjaan. 5. Jokainen miettii kolme asiaa, miksi palokunta on hyvä asia ja miksi sitä tarvitaan. Voidaan kirjata ylös syitä, miksi nuoret liittyvät palokuntaan? 6. Kirjataan kaikkien ideat kalvolle tai taululle ja keskustellaan niistä. 7. Oppilaat pohtivat ryhmissä hyviä palokuntalaisen käytöstapoja (kiusaaminen, kiroilu, lintsaaminen, valehtelu jne.). Niitä voidaan kirjata taululle.

ESIMERKKITUNNIN KUVAUS <i>VINKKI: Voidaan myös käsitellä kiusaamista, jos aihe tuntuu ajankohtaiselta. Koko nuoriso-osaston kiusaamattomuus on hyvää palokuntakäytöstä</i>	8. Vaihtoehtoisesti voidaan myös tutustua palokuntalaisten pukuihin ja kertoa miten puvussa käyttäydytään ja missä sitä käytetään. 9. Voidaan myös harjoitella ryhmässä liikkumista ja järjestäytymistä. 10. Kouluttaja kertoo missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.
--	--

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

PALOKUNTIEN HISTORIAA

Tuli on yhtä vanha kuin luontokin, mutta ei tarkoin tiedetä miten ja milloin ihminen oppi sitä käyttämään omaksi hyödykseen. Aikojen alussa tuli tunnettiin ainoastaan kaiken elollisen hävittävänä, hirvittävänä voimana, joka valloilleen päässeensä tuhosi kaiken eteensä sattuneen. Kun ihminen rohkeni alistaa sen palvelijakseen, ihmiskunnan kehityksessä tapahtui ratkaiseva vaihe. Hän sai valon, lämmön, ravinnon valmistamisvälineen sekä ennen kaikkea tehokkaan aseeseen, joka teki hänet luomakunnan valtiaaksi.

Etelä- ja Keski-Euroopassa on todettu tulen olleen ihmisen palvelijana jo yli 10000 vuotta ennen ajanlaskumme alkua, kun taas hindulaisten pyhä kirja VEDA kertoo, että vielä 1500 vuotta jKr. eli Himalajan rinteillä kansoja, joille tuli hyödykkeenä oli tuntematon käsite.

Suomen vanhin palokunta, Turun VPK on perustettu v. 1838. Vanhimmat vakinaiset palokunnat on perustettu Helsinkiin v. 1861, Turkuun v. 1869, Tampereelle v. 1898 ja Kotkaan v. 1899. Suomen ensimmäinen palolaki astui voimaan v.1933. Tänä päivänä monissa kunnissa ei ole lainkaan vakinaista palokuntaa, vaan palo- ja pelastustehtävät hoidetaan vpk:n voimin.

VPK:n perustaminen

1700-luvun puolivälissä sattuneiden kohtalokkaiden tulipalojen seurauksena syntyi ajatus palokunnan perustamisesta. Tänäpä emme voisi ajatellakaan kaupunkia, kylää tai muuta yhdyskuntaa, jossa ei olisi vapaapalokuntaa. Jokaisella paikkakunnalla sattuu tulipaloja ja onnettomuuksia, jotka uhkaavat asukkaiden turvallisuutta ja joissa tarvitaan palokunnan apua. VPK-aatteella on lisäksi tärkeä yhteiskunnallinen ja ammatillinen merkityksensä. Tunnuksena on: "Yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta".

*VPK-aate ei ole koko ihmiskunnan ikään katsoen vielä kovinkaan vanha. Vasta 263 vuotta sitten - v. 1736 - Benjamin Franklin ja hänen ystävänsä perustivat Amerikkaan ensimmäisen VPK:n - "Union Fire Company". Mikä on sitten VPK? VPK on lyhenne sanoista **Vapaaehtoinen Palo Kunta**. Se on yhdistys, johon jäsenet ovat liittyneet vapaaehtoisesti ja ovat järjestäytyneesti kiinnostuneita edistämään yhteiskunnan ja ympäristön turvallisuutta. Sen tarkoituksena on kehittää jäseniään ja pyrkiä kasvattamaan heistä palokuntaihanteiden hengessä vastuullisia ja yhteistyökykyisiä yksilöitä, antaa järjestettyä apua sammutus- ja pelastustoiminnassa sekä osallistua alan valistus- ja koulutustyöhön.*

PALOKUNTANUORISTYO JA SEN ORGANISAATIO (www.spek.fi)

Palokuntanuorisotoiminnan avuksi ja tueksi on muodostettu erilaisia yhteistyöelimiä. Niiden tarkoituksena on huolehtia siitä, että palokunnan toiminta sujuu mahdollisimman hyvin. Päinvastoin kuin moni muu nuorisotoiminta, palokuntanuoret eivät muodosta omaa organisaatiotaan vaan toimivat palo- ja pelastusalan järjestöjen kyljessä, symbioosisa niiden kanssa, tukien ja tuettavana. Kaiken toiminnan perustana on nuoriso-osasto. Nuoriso-osasto toimii varsinaisen palokunnan alaosastona. Muutama osasto toimii myös omana rekisteröitynä yhdistyksenään.

Palokunnat ovat organisoituneet toiminta-alueiksi, jotka edelleen ovat muodostaneet pelastusliittoja. Joillakin alueilla palokunnat ja niiden nuoriso-osastot ovat suorassa yhteydessä pelastusliittoihin toiminta-alueiden puuttuessa. Valtakunnallinen organisaatio palokuntanuorisotyössä on Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK ry. Kansojen välisestä palokuntanuorisotyöstä huolehtii C.T.I.F:n International Jugendleiterkommission IJLK.

PAIKALLINEN PALOKUNTATYÖ
ALUEELLINEN PALOKUNTATYÖ
VALTAKUNNALLINEN PALOKUNTATYÖ
KANSAINVÄLINEN PALOKUNTANUORISOTYÖ

Palokuntanuoria on nykyään noin 6.400 noin 400 osastossa. Näiden lisäksi palokuntanuorisotyöhön voidaan laskea ohjaajat, joita on kaiken kaikkiaan hiukan alle 2.000. Nuoriso-osasto toimii varsinaisen palokunnan alaosastona. Yleensä osasto toimii vapaaehtoisen palokunnan yhteydessä, mutta myös hyvin moni puolivakinainen palokunta on perustanut oman nuoriso-osaston. Harvinaisempaa on, että nuoriso-osasto toimii jonkun muun palokuntamuodon yhteydessä, mutta näitäkin esimerkkejä on. Muutama osasto toimii myös omana rekisteröitynä yhdistyksenään.

Malliohjeen mukaisesti osaston toimintaa johtaa nuorisotyötoimikunta, johon voivat kuulua mm. nuoriso-osaston johtaja ja varajohtajat, nuorten edustajia, palokunnan muiden osastojen edustajia sekä esimerkiksi nuorten vanhempia. Toimikunta vastaa työstään palokunnan hallitukselle. Käytännön työssä osastoa vetää nuoriso-osaston johtaja. Apunaan hänellä on muita ohjaajia, jotka jakavat työn hänen kanssaan. Ohjaajat osallistuvat palokuntanuorisotyöhön yleensä vapaaehtoisesti, korvauksetta. Puolivakinaisessa palokunnassa palomiehen tehtäviin voi kuitenkin kuulua nuoriso-osaston vetäminen.

Toisiaan lähellä sijaitsevat nuoriso-osastot muodostavat yleensä toiminta-alueen. Toiminta-alueen piirissä järjestetään usein yhteisiä tempauksia, kuten kilpailuja, leirejä ja joitain nuorten kursseja. Toiminta-alueen toiminnasta vastaavat alueen toimikunta ja alueen nuorisotyönohjaaja ANTO. Toimikunnassa on edustettuna jokainen alueella toimiva osasto.

Seuraava porras palokuntanuorisotyön organisaatiossa on Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry, SPEK. Se on pelastusalan liittojen keskusjärjestö. Keskusjärjestön nuorisotyöhön kuuluvat materiaalien tuottaminen ja välittäminen, kurssinjohtajien koulutus,

toiminnan kehittäminen ja koordinointi, erilaisten valtakunnallisten tapahtumien järjestäminen, kuten noin joka neljäs vuosi järjestettävä valtakunnallinen leiri ja palokuntanuorten kilpailut. Lisäksi keskusjärjestössä pidetään yhteyttä nuoriso- ja pelastusalan muihin toimijoihin Suomessa ja maailmalla.

Palokuntanuorisotyö on myös kansainvälistä. Tarkkaa tietoa maista, joissa palokuntanuorisotoiminta esiintyy ei ole, mutta palo- ja pelastusalan yhden kansainvälisen kattojärjestön, C.T.I.F:n n. 40 jäsenmaasta 23 ilmoittaa, että niissä on palokuntanuoria. Euroopassa palokuntanuoria on yli puoli miljoonaa. Asukaslukuun verrattuna Suomi on nuorten määrän suhteen yksi palokuntanuorisotoiminnan kärkimaita. Määrällisesti Suomi sijoittuu 9. sijalle. Euroopan suurin palokuntanuorisomaa on Saksa, jossa palokuntanuoria on noin 250.000.

Suomessa palokuntanuorten kansainvälistymistä pyritään aktiivisesti tukemaan. Suomalaisilla palokuntanuorilla ja nuoriso-osastoilla on mahdollisuus osallistua kansainvälisiin kilpailuihin, seminaareihin, leireihin ja muihin vastaaviin tapahtumiin. Kansainvälistä toimintaa Suomessa koordinoi SPEK sekä C.T.I.F:n Suomen kansallinen komitea.

C.T.I.F:n Suomen kansallisen komitean alaisuudessa toimii nuoriso- ja kilpailuasioden työvaliokunta. Tämä työvaliokunta hoitaa yhteistyössä SPEKin kanssa Suomen C.T.I.F. -toimintaa. Näitä ovat Suomen kansalliset C.T.I.F. kilpailut, osallistuminen C.T.I.F:n kansainvälisiin tapahtumiin, kuten kilpailuihin, symposiumeihin, koulutuksiin ja forumeihin.

Kansainvälistä palokuntanuorisotyötä maailmalla kehittää ja koordinoi C.T.I.F:n International Jugendleiterkommission IJLK eli kansainvälinen nuorisokomissio. Maailman ehkä korkein palokuntanuorisotyön elin kokoontuu kaksi tai kolme kertaa vuodessa. Työryhmän tehtävänä on huolehtia kansainvälisen palokuntanuorten kilpailutapahtuman ja ohjaajien nuorisosymposiumin toteuttamisesta sekä kansainvälisen palokuntanuorisotyön kehittämisestä. Vuodesta 2006 lähtien on komissio ryhtynyt järjestämään nuorten foorumia, Jugendforumia. Suomella on ollut jäsen IJLK:ssa usean vuoden ajan.

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

Palokuntalaisen tunnistaa palokuntalaiseksi erityisesti silloin, kun hän on pukeutunut palokuntapukuun. Virka- tai palokuntapuvussa esiintyvältä odotetaan tavanomaista täsmällisempää ja kohteliaampaa käytöstä. Asiallinen ja moitteeton pukeutuminen sekä käyttäytyminen ovat yksi tärkeimmistä keinoista edustaessamme omaa palokuntaamme ja tehdessämme pr-työtä palo- ja pelastustoimen parissa. Tämän vuoksi on tarpeellista perehtyä etiketti- ja protokollasääntöihin. Näitä etikettiin ja protokollaan liittyviä sääntöjä voidaan pitää hienosteluna, mutta kyseessä on kuitenkin vain käyttäytymistämme helpottamaan tarkoitettu sovittujen menettelytapojen kokonaisuus elämäntilanteissa, joihin jokainen joskus törmää.

Suosituksella palokuntapuvuista yhtenäistetään eri paloalan järjestöissä, vpk:ssa, tpk:ssa ja pvpk:ssa toimivien palokuntapukua käyttävien henkilöiden palokuntapukuun liittyvät asusteet ja niissä käytettävät tunnukset ja merkit.

Palokuntapukua käyttävillä henkilöillä (miehet) tulee olla mahdollisuuksien mukaan seuraava varustus:

- palokuntapuvun takki
- kenttäpusero
- pitkähihainen paitapusero
- lyhythihainen paitapusero
- housut
- päällystakki, kankainen
- kenttä-päällystakki
- sadetakki
- lippalakki
- kenttälakki
- turkislakki
- kengät, sukat, villapusero, paita, solmio, kaulaliina, käsineet ja epoletit
- asemaa osoittavat merkit (viranhaltijoiden merkeistä sisäasianministeriön määräys)

Liikkuessaan palokuntapuvussa palokuntalainen on usein huomion keskipisteenä ja siten toimimisen mallina. Tämä tuo tullessaan vastuun oikeasta, esimerkillisestä käyttäytymisestä. Käyttäytymisessä perusasioina on aina luontevuus, ystävällisyys ja huomaavaisuus muita kohtaan. Käyttäytymisen perustana voidaan pitää palokuntalaisenkin perushyveisiin kuuluvaa kohteliaisuutta. Kohteliaisuus on ystävällistä asennetta toisia kohtaan sekä positiivisten asioiden huomioimista. Teennäisyys ei ole kohteliaisuutta. (Kipinä, toim. J. Hassila)

PALOKUNTALAISEN KÄYTTÄYTYMINEN

A. PALOKUNTALAISEN ASUJA

B. MIETI PALOKUNTALAISEN HYVIÄ KÄYTÖSTAPOJA. KIRJAA TÄHÄN MIELESTÄSI KOLME TÄRKEINTÄ.

(Kysele esimerkkejä nuorilta tai anna itse vastausvaihtoehtoja)

1. _____
2. _____
3. _____

C. MILLAISIA OVAT PALOKUNTALAISEN HUONOT TAVAT? KIRJAA TÄHÄN MIELESTÄSI KOLME TÄRKEINTÄ. (Kysele esimerkkejä nuorilta tai anna itse vastausvaihtoehtoja).

1. _____
2. _____
3. _____

Ensimmäinen poikaosasto perustettiin Lahteen vuonna 1908. 1980-luvulla nuorisotyö alkoi kuitenkin vasta yleistyä.

Palokuntanuoria on nykyään noin 6400 (2011 otos 344 osastoa). Nuoriso-osastoja on n. 445 palokunnassa. Näiden lisäksi palokuntanuorisotyöhön voidaan laskea kouluttajat, joita on kaiken kaikkiaan hiukan alle 1.700. Nuoriso-osasto toimii varsinaisen palokunnan alaosastona. Yleensä osasto toimii vapaaehtoisen palokunnan yhteydessä, mutta myös hyvin moni puolivakinainen palokunta on perustanut oman nuoriso-osaston.

A. MIKSI JA MITEN SINÄ LIITYIT PALOKUNTAAN?

PALOKUNTANUORISOTYÖN ORGANISAATIO**PAIKALLINEN PALOKUNTATYÖ**

Malliohjeen mukaisesti osaston toimintaa johtaa nuorisotyötoimikunta, johon voivat kuulua mm. nuoriso-osaston johtaja ja varajohtajat, nuorten edustajia, palokunnan muiden osastojen edustajia sekä esimerkiksi nuorten vanhempia. Toimikunta vastaa työstään palokunnan hallitukselle. Käytännön työssä osastoa vetää nuoriso-osaston johtaja.

ALUEELLINEN PALOKUNTATYÖ

Toisiaan lähellä sijaitsevat nuoriso-osastot muodostavat yleensä toiminta-alueen. Toiminta-alueen piirissä järjestetään usein yhteisiä tempauksia, kuten kilpailuja, leirejä ja joitain nuorten kursseja.

VALTAKUNNALLINEN PALOKUNTATYÖ

Seuraava porras palokuntanuorisotyön organisaatiossa on Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry, SPEK. Keskusjärjestön nuorisotyöhön kuuluvat materiaalien tuottaminen ja välittäminen, koulutus, toiminnan kehittäminen ja koordinointi ja erilaisten valtakunnallisten tapahtumien järjestäminen.

KANSAINVÄLINEN PALOKUNTANUORISOTYÖ

Palokuntanuorisotyö on myös kansainvälistä. C.T.I.F:n Suomen kansallisen komitean alaisuudessa toimii nuoriso- ja kilpailuasioiden työvaliokunta. Tämä työvaliokunta hoitaa yhteistyössä SPEKin kanssa Suomen C.T.I.F. -toimintaa.

OT 16-17

TYÖJOHTOSELVITYS JA LETKUN KÄSITTELY

TAVOITTEET	Osaa tehdä työjohtoselvityksen ja tietää milloin sitä käytetään. Osaa pakata letkun kehikkoon/laukkuun (työletku/pääletku). Hallitsee kiepittämisen ja rullauksen, sekä purkamisen. Tietää em. pakkausmuotojen käyttötarkoituksen.
SISÄLTÖ	Työjohtoselvityksen tekeminen, suihkuputken käsittely ja letkun pakkaaminen kehikkoon/laukkuun. Letkun rullaus, kiepitys ja purku.
KESTO	2 x 30 minuuttia
PAIKKA	Harjoitusalue
OPETUSVÄLINEET	Eri kokoisia letkuja, suihkuputkia, pumppu, vettä, kehikko, laukku, pikapaikka, letkusilta, letkunkannatin.
ESIMERKKITUNNIN KUVAUS	1. Näytä erilaisia paineletkuja oppilaille ja kysele mikä letku kulloinkin on kyseessä. 2. Selvitä oppilaille näiden kolmen johdon erot ja niiden tehtävät. 3. Näytä oppilaille kuinka työletku kiepitetään, kiepin purku, letkun rullaus ja rullan purku. 4. Esittele oppilaille letkun pakkaaminen kehikkoon / laukkuun. 5. Oppilaat harjoittelevat työletkun kiepittämisen ja purkamisen. Käykykää läpi selvityksen jäsenten roolit ja tehtävät.
Rullaus ja kiepitys harjoitteet voi tehdä myös 76mm letkulla. Muista käydä läpi vesimerkit sekä letkujen huolellinen käsittely.	

ESIMERKKITUNNIN KUVAUS	6. Oppilaat kokeilevat ensin letkujen käsittelyä pareittain ja sitten selvitystä ryhmissä. Selvitysten onnistuminen varmistetaan harjoittelemalla suihkuputken käsittelyä jokaisen suorituksen yhteydessä. (veden kanssa). 7. Kouluttaja kertoo missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.
-----------------------------------	---

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

LETKUKALUSTO

Esittele apukalusto ja kerro käyttötarkoitus

- Letkulaatikko	- Letkunkannatin
- Kehikko	- Letkusilta
- Laukku	- Pikapaikka

Esittele erilaiset letkupakkaukset

- Varastopakkaus	- Kehikko
- Rulla	- Laukku
- Hälytyspakkaukset	- Laatikko
- Kieppi	- Vyyhti

Eri nimisiä paineletkujohtoja

- Pääjohto
- Työjohto
- Syöttöjohto

Paloletkukalusto on eräs oleellisin ja kansalle myöskin tutuin osa palokuntien käyttämästä kalustosta. Paloletkujen käyttö on vähenemässä johtuen palonehkäisyyden tehokkuudesta, normaalien tulipalojen vähentyessä muiden onnettomuustyyppien samanaikaisesti lisääntyessä ja työllistäessä palokuntia enenevässä määrin.

Paloletkut eivät ole jäämässä unholaan vaan vuosikymmenten käyttökokemus ympäri maapallon on laajentanut paloletkujen käyttömahdollisuuksia muuhunkin kuin perinteiseen veden kuljetukseen. Paloletkulla osaamme pelastaa ihmisiä, eläimiä ja omaisuutta vaikeistakin paikoista nopeasti ja tehokkaasti. Niitä voidaan käyttää sammutus- ja pelastustehtäviä suorittaessa mm. suunnistautumiseen, laskeutumiseen ja nostamiseen.

Taloudellisesti letkukalusto on arvokasta kulutustavaraa, jonka käyttöikää kuitenkin oikeaoppisilla huoltomenetelmillä sekä nykyaikaisilla, kokoajan kehittyvillä, huoltokojeilla saadaan melkoisesti pidennettyä.

Sammutusveden siirtojärjestelmässä pumpun ja jakoliittimen välistä johtoa kutsutaan pääjohdoksi, joka on yleensä halkaisijaltaan 76mm. Käytössä on myös jonkun verran 100mm pääjohtoa ja jopa 150mm letkuja. 1kpl 110mm letkua kuljettaa saman määrän vettä kuin 3kpl 76mm:n letkua. Näin raskaita letkuja ei enää selvitetä miesvoimin, vaan suoraan sammutusauton perästä auton liikkuesssa.

Syöttöjohdoksi sanotaan letkua joka syöttää pumpulle vettä palopostista, toiselta pumpulta tai muusta paikasta. Syöttöjohtona on yleensä 76mm tai paksumpi letku. Jakoliittimeltä eteenpäin palokohteeseen vettä siirretään työjohtoa pitkin. työjohto on yleensä 39mm, 42mm, tai 51mm halkaisijaltaan. Työjohto päättyy suihkuputkeen.

Kun kyse on avopalosta, saatetaan työjohtona käyttää järeämpää 76mm letkua. Joissain tapauksissa saattaa olla tarkoituksenmukaista, ettei pääjohtoa ja jakoliittintä selvitetä, vaan sammuttaminen hoidetaan pelkästään 39, 42, tai 51mm:n letkuilla. Tällöin puhutaan työjohtoselvityksestä.

Sammutusveden saamiseksi palopaikalle tarvitaan pumppu(ja), erilaisia letkujohtoja, erilaisia liittimiä ja suihkuputkia.

Jotta vesi saataisiin lentämään palavaan kohteeseen, täytyy pumpun antaa sille määrätyn suuruinen paine. Paineen avulla vesi etenee letkujohdon kautta suihkuputkeen ja siitä edelleen kohteeseen.

Letkuja voidaan käyttää myös muuhun kuin veden siirtoon.

- Hydraulisena nostimena käyttäminen, pumpun suljettua painetta hyväksi käyttäen.

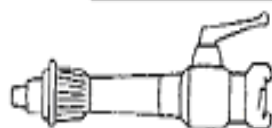
Miksi letkuja on käsiteltävä huolellisesti?

- Kolhiintuneita liittimiä ei voi liittää toisiinsa.
- Letkuihin pitää aina voida luottaa.
- Katkeava letkujohto on vaaratekijä.

Huomioi letkunkäsittelyssä seuraavat asiat:

- älä kolhi liittimiä.
- pidä liittimet puhtaina
- älä vedä letkuja tarpeettomasti maata pitkin.
- katso ettei letkuun jää paineistettaessa kierteitä tai jyrkkiä mutkia.
- paineaukosta viedään letku n.1,5-2m suoraan eteenpäin ja kaarretaan vasta sitten haluttuun suuntaan.
- katso ettei letku joudu kosketuksiin terävien esineiden kanssa.
- sulje ja avaa venttiilit hitaasti, sillä paineisku saattaa katkaista letkun.
- älä sulje pakkasella veden virtaamaa letkussa, ettei vesi jäätyisi.
- älä anna ajoneuvojen ajaa letkujen yli.
- käytä letkusiltaa ja liikenteenohjaajaa tien ylityspaikalla.
- säilytä letkuja varastossa kuivassa ja auringonvalolta suojatussa paikassa.
- pese ja kuivaa letkut aina käytön jälkeen.

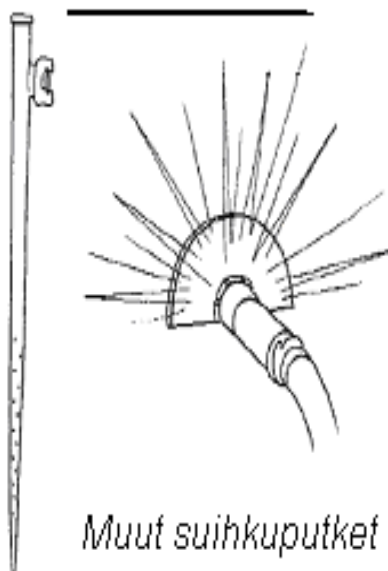
Suorasuihkuputki

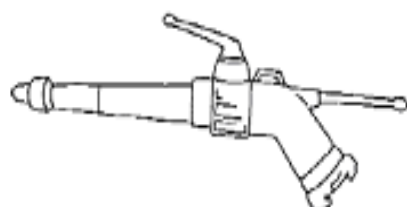
Yhdistelmäsuihkuputki

Muut suihkuputket

Rekyylinvaimennin

Muut suihkuputket

Järeä suorasuihkuputki

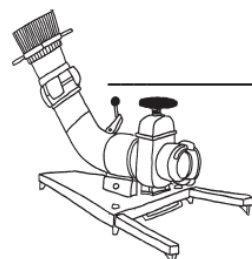
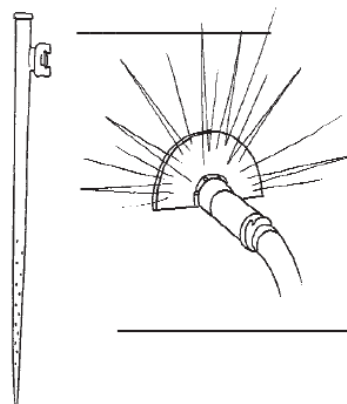
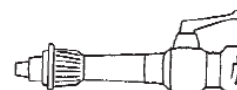
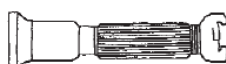
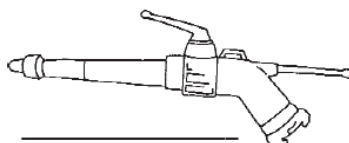
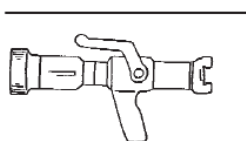

Suora-sumusuihkuputki

Vesitykki

SUIHKUPUTKET
A. MILLAISIA ERILAISIA SUIHKUPUTKIA TIEDÄT?

B. NIMEÄ SEURAAVAT

OT 18

LISÄVESISELVITYKSET

TAVOITTEET	Oppilas ymmärtää mistä lisävettä saa ja miten.
SISÄLTÖ	Säiliöauto, palopostit, luonnon vedenottamot jne.
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Harjoitusalue
OPETUSVÄLINEET	Paloposti kalusto, moottoriruisku + kalusto, vaihtoehtoisesti kuvia erilaisista vedenottopaikoista.
ESIMERKKITUNNIN KUVAUS	1. Käydään oppilaiden kanssa kysellen läpi erilaisia paikkoja joista lisävettä saa. Mitä eri lisävesi selvityksiä on? Mistä vettä saa ja mitä pitää ottaa huomioon? Mikä on vesitie? 2. Näytä oppilaille palopostikaluston osia ja kysele mikä osa kulloinkin on kädessä ja miksi se on osa kalustoa. Saman voi toistaa moottoriruiskun kalustolla. 3. Opetetaan oppilaille palopostimerkin lukeminen. Voitte myös harjoitella palopostin paikantamista eri mitoilla olevia kilpiä hyväksi käyttäen. 4. Käydään läpi toiminta palopostilla. Palopostikaluston käyttäminen käytännössä, joko oikeaa palopostia käyttäen tai simulaattorilla. 5. Voidaan harjoitella imuselvityksen tekemistä. Käydään läpi suoritus vaiheittain, kerrataan yksikön jäsenten roolit ja tehtävät.

ESIMERKKITUNNIN KUVAUS	6. Käydään läpi sammutusveden ottaminen toisesta sammutusautosta tai säiliöautosta. 7. Kouluttaja kertoo missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.
-----------------------------------	--

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

Vedenottopaikat

- Ne jaetaan luonnonvedenottopaikkoihin ja rakennettuihin vedenottopaikkoihin.

Luonnonvedenottopaikkoja

- Palokaivot, jotka ovat yleensä halkaisijaltaan 4-6m x 3-5m suuruisia betonikaivoja, joiden vesivarat uusiutuvat.
- Luonnonvesiasemasta on vedetty imuputki suoraan mereen järveen tai jokeen.
- Lisäksi luonnonvesipaikkoja ovat yleensä rannat, purot, lammet ym. paikat, jotka ovat palokunnan kalustolla saavutettavissa.

Rakennettuja vedenottopaikkoja

Perinteisesti sammutusvedenotto on keskittynyt maapaloposteihin. Lisäksi viime vuosina on rakennettu seinäpaloposteja, joiden etuna on jäätymisvaaran pieneneminen ja letkujohdon selvitysnopeus.

Rakennettuihin vedenottopaikkoihin kuuluvat myös vesiasemat jotka varustetaan 150mm ulosotoin.

Lisäksi teollisuudessa on rakennettuja vedenottopaikkoja, jotka on liitetty vesijohtoverkostoon tai erillisiin palovesialtaisiin, taikka ne ovat yhteydessä palopumppujen kautta suoraan mereen tms.

Palopostikalusto

- Pystyputki	- Palopostin avain
- Tyhjennyspumppu	- Varoitusmerkit
- Mitta, palokanki	- Letkusillat

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

Vesitien osat

1. Vedenottopaikka
2. Imujohto
3. Palopumppu tai moottoriruisku
4. Syöttöjohto
5. Säiliöauto
6. Pääjohto
7. Jakoliitin
8. Työjohto
9. Suihkuputki

Säiliösarjakytkentä

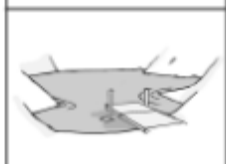
- Siirretään vettä pumpulla tai säiliöautolla tukiauton säiliöön.
- Tukiauto siirtää veden omalla pumpullaan eteenpäin kohteeseen.
- Saavutetaan katkeamaton vesihuolto.

Rinnakkaissyöttö

- Siirretään vettä kahdella pumpulla yhteen pääjohtoon.
- Vesimäärä kaksinkertaistuu.
- Käytetään esim. vesitykin kanssa.

Säiliövuoroajo

- Säiliöautot (kaksi tai useampi) syöttävät vuorotellen vettä vuorosyöttöliittimen kautta pääjohtoon.
- Säiliövuoroajolla turvataan katkeamaton vesihuolto.

A. MILLAISIA LISÄVEDENOTTO MAHDOLLISUUKSIA ON PALOKUNTIEN KÄYTETTÄVISSÄ?

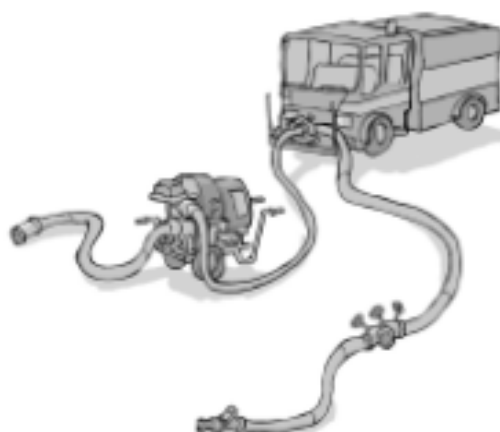
luonnon vedenottopaikat, maapalopostit, vesiasemat

B. MAINITSE KOLME LISÄVESISELVITYSTÄ

Säiliöautoselvitys,

paloposti- tai vesiasemaselvitys,

moottoriruiskuselvitys

OT 19

LIITINKALUSTO

TAVOITTEET	Tunnistaa vähintään jakoliittimen, vuorjakoliittimen, supistusliittimen ja vuoroliittimen sekä ymmärtää näiden käyttötarkoituksen
SISÄLTÖ	Tutustutaan yleisiin palokunnan käyttämiin liittimiin
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Luokahuone tai koulutuskatos
OPETUSVÄLINEET	Jakoliitin, vuorjakoliitin, supistusliitin ja vuoroliitin tai vaihtoehtoisesti selkeät kuvat kyseisistä liittimistä.
TUNNIN KUVAUS	1. Kouluttaja esittelee tavallisimpia palokunnan käyttämiä liittimiä ja oppilaiden on mahdollisuus tutustua niihin. 2. Kouluttaja kertoo esiteltujen liittimien käyttötarkoituksen ja paikan sammutusveden siirtojärjestelmässä 3. Keskustellaan yleisesti liittimien käytöstä ja miten niitä tulee käsitellä 4. Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.

Kouluttajan taustamateriaali:

- Kerro kyseisten liittimen paikka ja tehtävät sammutusveden siirtojärjestelmässä. Kerro myös liittimen perusrakenteesta ja miten sen erottaa muista liittimistä.

VUOROLIITIN

- Lämpöllinen Y:n muotoinen liitin, jossa vesi virtaa suurempipaineisesta haarasta tyven suuntaan
- Käytetään yleensä lisävesiselvityksessä
 - Käytön etuna on, ettei pääletkun liitosta tarvitse avata ja liittää uudelleen, kun halutaan vaihtaa lisävedenotto-lähdettä (esim. vedenkuljetus palopaikalle säiliöautoilla vuoroajona). Näin vältetään vesikatkoilta.

JAKOLIITIN

- Jakoliitin on letkujohtoa haaroittava sulkimella varustettu liitin. (pallo- tai kierreventtiilit)
- Pääletkusta tuleva vesi voidaan jakoliittimellä jakaa useille (2-3) työletkuille. Jakoliitin toimii myös eräänlaisena varmuusventtiilinä, sillä sulkemalla jakoliitin, estetään veden kulku eteenpäin esim. letkurikko- tms. tapauksissa.
- Jakoliittimen sisääntuloliitin on 76 mm, ja ulostulot joko 51mm tai esim. 1x 76mm + 2x 51mm

VUOROJAKOLIITIN

- Kiinteästi yhdistetty vuoroliitin ja jakoliitin
- Kaksi sisääntuloliitintä mahdollistaa turvaselvityksen tekemisen veden saannin varmistamiseksi.
- Venttiilit ovat joko pallo- tai kierreventtiilejä.

SUPISTUSLIITIN

- Supistusliitin on lyhyt, suora liitin, joka muodostuu kahdesta eri kokoisesta paloliittimestä,
- Käytetään, kun halutaan esim. muuntaa 76 mm:n pääletku 39 tai 51 mm:n työletkuksi. Käytössä on myös suurempia 76/110mm:n muunnosliittimiä.

Liittimien nimet tarkistettu SPEK:n ja SPPL:n kustantamasta Palo- ja pelastussanastosta (2006)

Lisätietoa liittimistä:

- Suomessa käytettävien liittimien tavallisimpana valmistusmateriaalina on nykypäivänä alumiini, aiemmin on käytetty myös messinkiä.
- Eri valmistusmateriaaleista valmistettujen liittimien liittäminen toisiinsa saattaa tuottaa vaikeuksia.
- **Liittimien käsittely:**
 - ÄLÄ KOLHI LIITTIMIÄ, KOLHIINTUMINEN VAIKEUTTAA LIITTÄMISTÄ
 - PIDÄ LIITTIMET PUHTAINA LUMESTA, HIEKASTA YMS. EPÄPUHTAUS VAIKEUTTAA LIITTÄMISTÄ TAI SAATTAA TEHDÄ SEN JOPA MAHDOTTOMAKSI
 - ÄLÄ KÄYTÄ TYÖKALUJA LIITTÄMISEEN, ÄLÄKÄ MUUTENKAAN LIITÄ VÄKISIN
 - TIIVISTEKUMIEN KUNTOA ON TARKKAILTAVA JA HOIDETTAVA (silikoni)
 - PALLOVENTTIILILLÄ VARUSTETUT HANAT AVATTAVA HITAASTI PAINEISKUJEN VÄLTÄMISEKSI

MUISTA, ETTÄ:

- Liittimiä EI saa kolhia
- Pidä liittimet puhtaina
- Älä käytä työkaluja liittämiseen, äläkä muutenkaan liitä väkisin
- Tiivistekumien kuntoa on tarkkailtava ja hoidettava (silikoni)
- Palloventtiilillä varustetut hanat on avattava rauhallisesti, jotta vältetään paineiskuilta.

1. Tunnista ja nimeä palokunnan yleisimmin käyttämät liittimet:

OT 20-22

TOIMINNALLINEN LOPPUHARJOITUS / TAITOMERKKI KOE

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET TUNNIN KUVAUS Harjoitukseen voidaan liittää myös teoriaosuus jossa testataan koulutettavien teoriaosaaminen. Teoriakoe on taitomerkkiohjelmassa pakollinen. 	Nuori kertoo oppimaansa ja kokee onnistumisen elämyksiä. Kouluttajat saavat palautetta koulutuksen onnistumisesta. Kerrataan kurssilla opittu toiminnallisessa tilanneharjoituksessa. 3 x 30 minuuttia Harjoitusalue Rasteihin tarvittavia tarvikkeita (sankoruiskuja, lippuja, liaani, suihkuputkia, paperia ja kyniä) - Kurssin loppuharjoitus voidaan toteuttaa olympialaisina tai rastiharjoituksena. Tällöin tarvitaan ohjaajia ja avustajia joka rastille. Rastien suunnittelussa tulee ottaa huomioon se, mitä nuorille on opetettu. Toinen porukka on saattanut perehtyä toiseen asiaan enemmän kuin toinen ryhmä. Rastit voisivat olla esim. - ensiapurasti (kylkiasentoon laittaminen ja tilanteen tarkistaminen, painesiteen teko tms.) - alkusammutusrasti (tilanteeseen sopivan sammuttimen valinta ja itse sammuttaminen) - hätärasti (hätäilmoituksen tekeminen kuvitteellisessa tilanteessa) - solmurasti (solmun tekeminen, kalustonipun sitominen, moottorisahan sitominen nostokuntoon tms.) - suihkuputkirasti (suihkuputkien kokoaminen ja käyttäminen, vesimerkkien näyttäminen ja suihkuttaminen) - Palovammarasti (ensiavun antaminen) - Harjoituksen palautteen antaminen keskustellen (tai kirjallisesti) kouluttajan johdolla. Mikä oli harjoituksessa kivointa, mikä vaikeaa? Mistä haluaisit oppia lisää, mikä oli tylsää? - Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.
--	---

OT 23

KURSSIN PÄÄTÖS

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAAUS 	Nuori lähtee leiriltä hyvin mielin. Kouluttajat saavat palautetta. Palautelomakkeen täyttäminen, ja suullinen palaute. 30 minuuttia Luokkahuone Piirtoheitin 1. Istutaan ympyrässä niin, että kaikki näkevät toisensa. Kouluttaja kättelee nuoret ja jakaa todistukset ja merkit, ja kertoo seuraavista kursseista ja niiden sisällöistä. 2. Jos edellisellä tunnilla ei ehditty antaa palautetta, voidaan se tehdä nyt (oppilaiden itsearviointi). 3. Kiitokset ja tervehtimiset. Työkirjaan voidaan pyytää kurssikavereiden tervehdykset. 4. Kouluttaja kertoo, mistä ja miten leiriltä lähdetään. 5. <i>Kouluttajat täyttävät itsearviointilomakkeet ja palauttavat ne kurssinjohtajalle.</i>
--	---

KOULUTTAJIEN ITSEARVIOINTI

Nimi _____ Kurssi **TIIVISKURSSI**
Pvm _____ Paikka _____

Tämän arvioinnin tarkoituksena on antaa tietoa kouluttajilta suoraan kurssin johtajalle kurssin kehittämistä ja parantamista varten.

- 1. Olivatko tiiviskurssin tavoitteet mielestäni tarkoituksenmukaiset ja helposti toteutettavissa?**

- 2. Osasinko itse ne asiat, jotka aioin opettaa? Ymmärsivätkö oppilaat?**

- 3. Olivatko käyttämäni menetelmät sopivia asioiden opettamiseen, annoinko sopivaa työtä jokaiselle oppilaalle, jäikö turhaa odotteluaikaa?**

- 4. Käytinkö paljon erilaista välineistöä ja materiaalia, oliko välineistöä tarpeeksi saatavilla?**

5. Millaiset olivat ryhmäni henkilösuhteet? (suhde oppilaiden välillä, suhteet kouluttajien välillä, kouluttajien ja oppilaiden väliset suhteet)

6. Millainen oli työrauha opetustilanteissa, olivatko oppilaat motivoituneita?

7. Oman toiminnan parantaminen (miten voisin parantaa työskentelyäni, missä olin hyvä, missä kaipaisin apua, miten järjestäjä olisi voinut toimia paremmin)

KIITOS!

OPPILAIKEN ITSEARVIOINTI

Nimi _____

Kurssi TIIVISKURSSI

Pvm _____

Paikka _____

Ympyröi mielestäsi oikea numero tai kommentoi viivoitukselle.

1=aina, 2=melkein aina, 3=välillä, 4=harvoin, 5=ei koskaan

1. Noudatin leirin sääntöjä

1 2 3 4 5

2. Pidin huolta omista tavaroistani

1 2 3 4 5

1) Olin aktiivinen ja positiivinen

1 2 3 4 5

2) Oliko mielestäsi liikaa oppitunteja tai harjoitustunteja, oliko liikaa odotteluaikaa vai pääsitkö koko ajan puuhailemaan jotakin?

3) Opitko paljon uusia asioita? Oliko paljon uutta tietoa vai vanhan asian kertausta? Mikä oli tärkein oppimani asia?

4) Miten tulin toimeen ohjaajien ja muiden kurssilaisten kanssa?

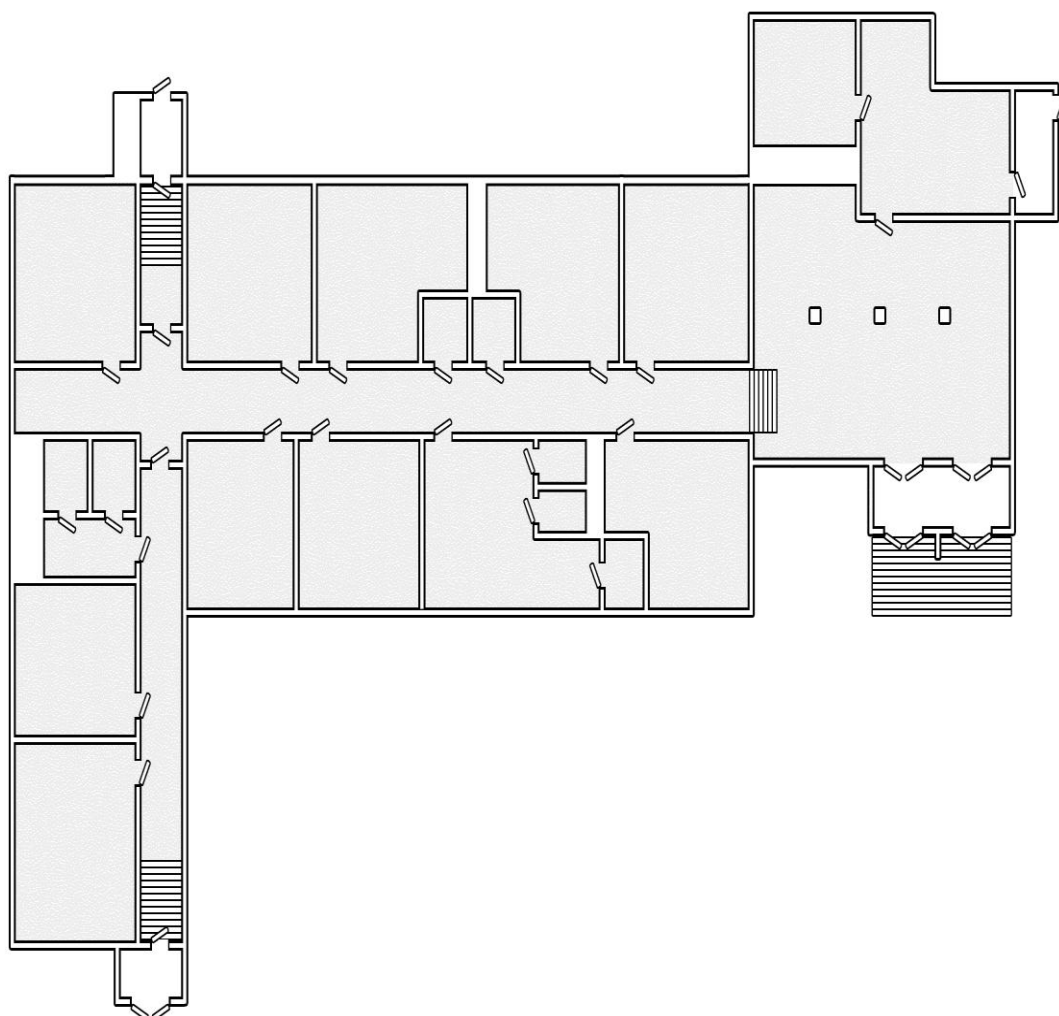
5) Mikä kurssilla oli kivointa ja mikä tylsintä? Mitä olisin halunnut enemmän, mitä vähemmän?

KIITOS!

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET TUNNIN KUVAUS <i>Vaihtoehtoisesti tunnilla voidaan harjoitella jonkun alkusammutusvälineen (esim. sammutuspeite) käyttöä.</i> <i>Elinpiirin riskit oppituntia ei tarvitse sitoa mihinkään tiettyyn paikkaan, vaan jokainen oppilas voi miettiä omalla kohdallaan mitkä olisivat niitä paikkoja joissa voi sattua tapaturmia tms. jolloin tunnilla etsitään yleispäteviä ohjeita joka päiväiseen elämään.</i> VINKKI: LIITTEENÄ ON KUVITTEELLISEN KOULUN POHJAPIIRROS. SIIHEN VOIDAAN PIIRTÄÄ PALOVAROITTIMIA, VARAULOSKÄYTTÄVIÄ, ALKUSAMMUTTIMIA TAI EA-KAAPPEJA.	Osaa toimia erilaisissa koulussa tai kotona sattuvissa vaaratilanteissa. Tulipalot, tapaturmat, ensiapu koulussa tai kotona. 30 minuuttia <i>(voidaan tarvittaessa lyhentää tai jättää pois)</i> Luokkahuone Piirtoheitin 1. Kouluttaja johdattelee tilanteeseen: "Muutamalle oppilaalle on annettu lupa jäädä luokkaan koulutuntien jälkeen valmistelevaan omaa esitystään. Luokkahuone sijaitsee koulun neljännessä kerroksessa. Yksi oppilaista tuntee vähäistä savun hajua." Miten oppilaiden tulee toimia? "Hetken kuluttua luokkahuoneen perällä olevan varaston oven alta alkaa luokkaan tunkeutua paljon savua. Käytävään johtavan oven alta tulvii myös savua." Kuinka oppilaiden tulee toimia? "Kun oppilaat avaavat oven, käytävällä on jo runsaasti savua ja näkyvyys on huono." Kuinka oppilaiden tulisi toimia? Keskustellaan aiheesta ja täytetään työkirjaa. Kouluttaja laittaa koulun turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä näkyville (kalvo A1). Nuoret pohtivat pareittain vastauksia. Missä osissa kouluasi tuli voisi helpoiten syttyä? Miten kaikki isossa koulurakennuksessa saisi nopeasti tiedon tulipalosta? Missä on koulusi varauloskäytävät? Miten palossa syntyvän savun määrää voitaisiin rajoittaa? Onko koulussasi harjoiteltu poistumista? Tiedätkö missä on koulusi kokoontumispaikka? Vaihtoehtoisesti voidaan ryhmissä keskustella siitä, miksi joku haluaa sytyttää tahallaan tulipalon ja samalla vaarantaa monien ihmisten hengen? 2. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.
---	--

POHDITTAVAA

1. Missä osissa kouluasi tuli voisi helpoiten syttyä?
2. Miten kaikki isossa koulurakennuksessa saisi nopeasti tiedon tulipalosta?
3. Missä on koulusi varauloskäytävät?
4. Miten palossa syntyvän savun määrää voitaisiin rajoittaa?
5. Onko koulussasi harjoiteltu poistumista?
6. Tiedätkö missä on koulusi kokoontumispaikka?

HT 25-26

VESITURVALLISUUS JA PELASTAMINEN

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA ESIMERKKITUNNIN KUVAUS <i>Voidaan pohtia toimintatapoja, jos kaveri tippuu laiturilta tai veneestä veteen. Kuinka toimitaan?</i> <i>Pelastusuintiharjoitus voidaan suorittaa kahdella eri tavoin:</i> 1. Vedestä pelastaminen - 50 m:n uinti (T-paita, verryttelyhousut ja sukat päällä) 2. Pelastushyppy - pelastusuinti – 25 m kuljetus- nosto (katse pelastettavaan, apuvälineellä ja ilman apuvälinettä, vedestä nostossa saa käyttää toista henkilöä) 	Osaa käyttäytyä turvallisesti rannalla ja pelastaa kotikonstein rannalta käsin. Turvallinen käyttäytyminen rannalla. 30 minuuttia (voidaan käyttää myös 2 x 30 minuuttia) Uimaranta 1. Kokoonnutaan uimarannalle ja käydään läpi turvallisuusohjeet. <i>Oppilaat jaetaan kahteen joukkueeseen. Joukkueet seisovat jonossa n. 15 metrin päässä rannasta. Joukkueen ensimmäisellä on ämpäri. Lähtömerkin saatuaan hän juoksee veteen, kaappaa ämpärillä vettä ja kantaa veden oman joukkueen tynnyriin. Sitten hän antaa ämpärin seuraavalle, joka juoksee rannasta hakemaan vettä jne. Mitä syvemmälle veteen juoksija menee, sitä enemmän hän saa ämpäriinsä vettä ja sitä nopeammin tynnyri täyttyy.</i> 2. Mietitään yhteisesti, millä tavoin rannalta tai laiturilta käsin voidaan pelastaa vedenvaraan joutunut (pelastusrengas, keppi, muovikanisteri jne). 3. Harjoitellaan ryhmissä pelastamista rannalta tai laiturilta käsin esim. pelastusrenkaan heittoa. 4. Voidaan harjoitella pelastusliiveillä uintia tai vaatteet päällä -uintia 5. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.
--	---

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAUS <i>Mitä luonnossa saa tehdä ja mitä ei saa tehdä ilman asianomaista lupaa? Muista jokamiehenoikeudet!</i> 	Leirin toimintatapojen sisäistäminen, nuoret osaavat toimia ja pärjäävät leirielämässä. Leirin säännöt, kurssin toimintatavat, telttaan majoittuminen (Teltan pystytys, nukkuminen, sateen sattuessa, vaatteiden kuivatus) 30 minuuttia (voidaan lyhentää tai ottaa aloituksen tai lopetuksen yhteydessä pieninä osina, eikä pitää omana tuntinaan) Luokka ja harjoitusalue Alueen pohjapiirros annettavaksi nuorille, nuotion tekemiseen tarvittavia välineitä, lippu ja lipputanko 1. Suunnistus. Kouluttaja näyttää pohjapiirroksen leirialueesta. Nuoret jaetaan pareihin, ja jokaiselle parille annetaan oma pohjapiirros. Kouluttaja on merkinnyt paperiin rastilla kolme paikkaa (esim. sauna ja ruokala ja metsä) ja pari suunnistaa merkityille paikoille. Sen jälkeen he tulevat takaisin kouluttajan luokse. <i>Jos suunnistustilanteeseen on valmistauduttu etukäteen, voi paikoissa olla vaikkapa numero tai kirjain, joka pitää sanoa kouluttajalle, kun tullaan takaisin. Näin kouluttaja voi varmistaa, että paikalla on oikeasti käyty ja se on löydetty. Näin leiripaikka tulee tutuksi ja suunnistustaidot karttuvat.</i> <i>Voidaan myös käydä läpi kouluttajan tärkeiksi kokemia asioita leiriin liittyen; esim. käytösasiat, turvallisuus, letkujen huolto, ruokailu jne.</i> 2. Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.
--	--

HT 28-30

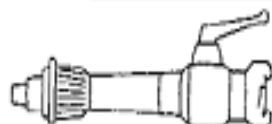
SOLMURATA

TAVOITTEET	Nuori kertaa oppimiaan solmuja ja osaa soveltaa niitä eri kiinnityksiin.
SISÄLTÖ	Solmurata.
KESTO	3 x 30 minuuttia
PAIKKA	Harjoitusalue
OPETUSVÄLINEET	Köysiä
ESIMERKKITUNNIN KUVAAUS	1. Oppilaat jaetaan pareihin. Molemmat parit tekevät puun ympärille solmurykelmän ja avaavat toisensa rykelmän mahdollisimman nopeasti. 2. Kerrataan yleisimmät solmut kouluttajan opastuksella. 3. Harjoitellaan solmujen avulla erilaisten tavaroiden kiinnittämistä, kuljettamista ja nostamista. 4. Harjoitellaan muutamia muita solmuja. 1.siansorkka 2.sisäsorkka 3.puolipolvi 4.leivonpää 5. Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.

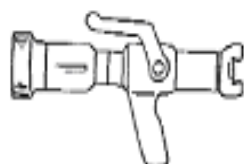
TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAUS 	Osaavat käyttää erilaisia suihkuputkia. Kokevat mukavia hetkiä suihkuputkien kanssa turvallisen aikuisen läsnä ollessa. Suihkuputkiin tutustumista sekä käytön harjoittelua. 30 minuuttia Harjoitusalue Letkua, erilaisia suihkuputkia, pumppu/vesilähde <i>Suihkuputkiviesti. Nuoria tulee olla parillinen määrä ja tarvikkeina 6 letkukieppiä ja 4 suihkuputkea. Nuoret jaetaan kahteen yhtä suureen joukkueeseen ja tarvikkeet jaetaan tasan kummallekin joukkueelle. Kiepit asetetaan jonoon noin 4-5 metrin päähän toisistaan. Jonon päähän (noin 3 metrin päähän viimeisestä kiepistä) laitetaan merkiksi keppi. Lähtömerkin saatuaan joukkueen ensimmäinen lähtee matkaan mukanaan kaksi suihkuputkea: Ensimmäisen kiepin kohdalla yksi suihkuputki laitetaan kiinni letkuun, toisella kiepillä toinen suihkuputki kiinni letkuun ja kolmannella kiepillä liitetään vain liittimet yhteen. Sitten kierretään merkkikeppi. Takaisin tullessa avataan liittimet ja irrotetaan putket ja annetaan suihkuputket joukkueen seuraavalle. Voittajajoukkue on se, jonka jäsenet ovat ensin maalissa. Viesti voidaan tehdä myös harjoituksena ilman kilpailua ja siihen voidaan liittää suihkuttamista.</i> 1. Kouluttaja käy kuvien ja olemassa olevien välineiden avulla läpi erilaiset suihkuputkityypit ja kertoo miten suihkuputket ryhmitellään ja missä niitä käytetään. 2. Kouluttaja opastaa oppilaita suihkuputkien käyttöön. Jokainen saa kokeilla. 3. Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.
---	--

SUIHKUPUTKIA

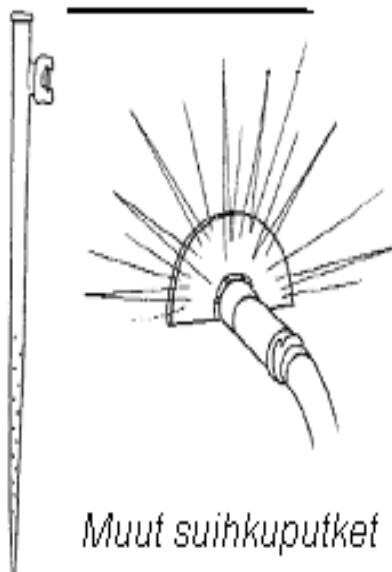
Suorasuihkuputki

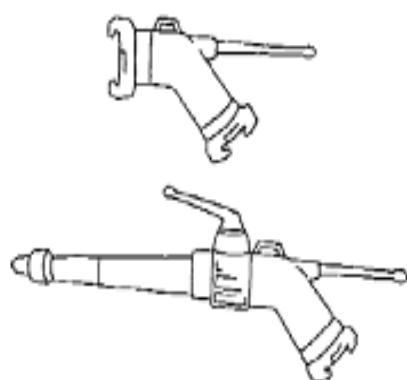
Yhdistelmäsuihkuputki

Muut suihkuputket

Rekyylinvaimennin

Muut suihkuputket

Järeä suorasuihkuputki

Suora-sumusuihkuputki

Vesitykki

OT 32

Murtumat + 3K

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAAUS 	Syventää oppilaiden tietämystä erilaisista murtumista ja sidonta tavoista. Lisä harjoittelua lastoittamiseen ja kolmen koon ensiapuun. 30 minuuttia Luokka tai harjoitusalue Sideharsoa, kolmioliinoja, kylmäpusseja, erilaisia lastoja 1. Kouluttaja käy kuvien ja olemassa olevien välineiden avulla läpi erilaisia murtumia ja kertoo miten niitä lastoitetaan. 2. Kouluttaja opastaa oppilaita sidontojen teossa. Oppilaat harjoittelevat lastoittamista sekä 3K ensiapua. 3. Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.
--	--

OT 33

PELASTAUTUMINEN

TAVOITTEET	Nuori osaa poistua turvallisesti.
SISÄLTÖ	Poistuminen palasvasta rakennuksesta, toimenpiteet poistumisen aikana ja sen jälkeen.
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Luokkahuone tai harjoitusalue
OPETUSVÄLINEET	Fläppipapereita, tusseja, tarina, piirtoheitin, kynttilöitä, lasipurkkeja, tuoleja ja pöytiä
ESIMERKKITUNNIN KUVAUS	1. Pohditaan ryhmissä miten poistutaan omakotitalon alakerrasta, kerrostalon kolmannesta kerroksesta, hotellin kymmenennestä kerroksesta. <i>Kuvitellaan tilanteita, jossa palo on käytävässä, alakerrassa, omassa huoneessa.</i> 2. Kirjataan pienissä ryhmissä pohtien fläppipaperille pelastautumisen ohjeet. 3. Kouluttaja käy pelastautumisen vaiheet piirtoheittimen avulla läpi. Kalvo. 4. Kouluttaja esittelee palovaroittimen. Mietitään miten se sijoitetaan asuntoon tai taloon. Miksi sitä tarvitaan? Voidaan harjoitella paristojen vaihtoa. 5. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran. <i>Vaihtoehtoisesti voidaan myös lukea Mari tulipalossa tarina, ja pohtia yhdessä, miten Marin olisi kuulunut toimia.</i> <i>Voidaan myös todeta palamisen vaatimukset kokeilemalla, esimerkiksi laittamalla palavan kynttilän päälle lasipurkki. Nuoret voidaan motivoida tähän arviointitehtävällä. Jokainen arvioi, kuinka monta sekuntia kestää ennen kuin kynttilä sammuu. Lähimmäksi arvannut saa palkinnon. Samalla huomataan, että tuli todella sammuu, jos se ei saa hapetta.</i>

- Pelasta itsesi ja vaarassa olevat.

- Tee hätäilmoitus numeroon 112.

- Sammuta lähimmällä alkusammuttimella.

- Rajoita paloa sulkemalla ovet, ikkunat ja ilmastointi.

- Opasta palokunta paikalle ja järjestä pelastusyksiköille esteetön pääsy kohteeseen.

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietaa/palovaroitin/>

Vaarallisinta tulipalossa on myrkyllinen savu, joka täyttää asunnon muutamassa minuutissa. Jo muutaman minuutin kuluttua palon syttymisestä asuinhuone voi olla hengenvaarallinen savusta ja kuumuudesta johtuen.

Palovaroitin tunnistaa savun herkästi ja varoittaa kovalla hälytysäänellä. Asunnosta on itse pystyttävä poistumaan nopeasti. Ääni herättää nukkuvankin ihmisen ja antaa 2-3 minuuttia aikaa pelastautua asunnosta.

Asenna palovaroitin kattoon

- Palovaroitin tulee asentaa **jokaiseen asuinhuoneistoon**.
- **Kiinnitä palovaroitin kattoon**, korkeimpaan kohtaan, koska lämmin savu nousee ensin katonrajaan.
- Sijoitetaan yli 50 cm:n päähän seinästä.
- Joka kerrokseen on asennettava vähintään yksi palovaroitin.
- Palovaroitin on pakollinen myös kesäasunnoissa.
- Suositellaan asuntovaunuun ja veneeseen.
- Sijoittamista keittiön, tulisijan ja kylpyhuoneen läheisyyteen tulee välttää.
- Suositellaan asennettavaksi myös porraskäytäviin, ullakolle ja kellariin.
- Kuulovammaisille on tarjolla ja valolla varustettuja palovaroittimia.
- Matkapalovaroitin suojaa lomakohteessa, jossa paloturvallisuustaso ei ehkä ole suomalaisen veroinen.
- Palovaroitin on kotisi lakisääteinen turvalaite.

Palovaroitin varoittaa vaarasta, jos siinä on toimiva paristo!

- Palovaroittimen **toiminta testataan kerran kuukaudessa** painamalla testinappia.
- **Muista paristonvaihto kerran vuodessa!** Hyvä paristonvaihtopäivä on 11.2.
- Puhdistetaan pölystä varovasti imuroimalla.

Poistu palavasta rakennuksesta, mutta älä mene savuun

- Jos oma asuntosi palaa, poistu ulos ja laita ovi kiinni.
- Auta muitakin poistumaan.
- Jos naapurissa tai rappukäytävässä palaa, pysy omassa asunnossasi ja odota pelastajia parvekkeella tai avoimen ikkunan äärellä. Herätä pelastajien huomio huutamalla tai heiluttamalla käsiäsi.
- Yritä sammuttaa sammutuspeitteellä tai käsisammuttimella, mikäli mahdollista.
- Sulje ovet ja ikkunat perässäsi poistuessasi asunnosta.
- Soita 112 turvallisesta paikasta.
- Opasta palokunta paikalle.
- Poistuessasi käytä rappuja, hissiin voit jäädä loukkuun.

MARI TULIPALOSSA

Mari oli tullut koulusta kotiin ja syönyt pientä välipalaa. He asuivat omakotitalossa pienessä syrjäisessä kylässä. Mari katsoi toisen kerroksen huoneessaan telkkaria. Siitä kuuluva musiikki oli kovalla. Irtokarkkeja syödessään Mari alkoi tuntea savun hajua. Hän laitto huoneensa oven kiinni, koska ajatteli, että pikkuveli Mikko polttaa taas popcornit pohjaan. ”Niin tyypillistä Mikkoa”, ajatteli Mari ärtyneenä. Marilla ja Mikolla oli ollut päivällä riitaa, koska Mikko ei ollut päästänyt Haamu-kissaa ulos, vaikka oli tullut aikaisemmin kotiin.

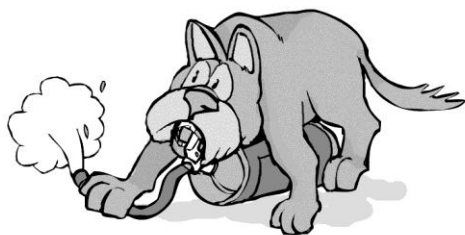
Mari kävi koulun jälkeen vielä kaupassa töissä, joten hän tuli välillä myöhemmin kotiin. Mari laittoi musiikin äänen kovemmalle. Savun haju vaan lisääntyi ja sitä tulvi jo ovenkin alta. Mari avasi oven ja huomasi, että koko olohuone oli savun peitossa. Mari avasi ikkunat tuulettaakseen. Avatessaan olohuoneen perimmäistä ikkunaa, hän huomasi, että sohva oli tulella. Mari juoksi metsään piiloon.

TULIPALO

- Pelasta itsesi ja vaarassa olevat.
- Tee hätäilmoitus numeroon 112.
- Sammuta lähimmällä alkusammuttimella.
- Rajoita paloa sulkemalla ovet, ikkunat ja ilmastointi.
- Opasta palokunta paikalle ja järjestä pelastusyksiköille esteetön pääsy kohteeseen.

KALVO: Pelastautuminen tulipalosta

PUKEUTUMINEN JA PALOKUNTAMERKIT

TAVOITTEET	Ymmärtävät puvun kantamisen tuomat velvollisuudet, tunnistavat palokuntapuvun. Osaa palokuntanuorisotyön ja vapaaehtoisen palokunnan merkit, tietää, että muut alan henkilöt käyttävät omia merkkejään.
SISÄLTÖ	Palokuntanuorisotyön merkkijärjestelmä ja vapaaehtoisten palokuntien merkit. Palokuntanuorisotoiminnassa käytettävät asut: haalari ja palokuntapuku. Kuinka asuja käytetään ja kunnioitetaan.
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Luokkahuone
OPETUSVÄLINEET	Fläppipapereita, tusseja, piirtoheitin.
ESIMERKKITUNNIN KUVAUS	1. Selvitetään kysellen minkälaisia eri palokuntapukuja nuoret tietävät ja minkälaisia pukuja kenenkin palokunnassa on käytössä. 2. Käydään kalvolta läpi palokuntanuorisotyön asut ja merkkijärjestelmä sekä vapaaehtoisten palokuntien asut ja merkit . 3. Kerrotaan milloin ja missä mitäkin palokunta vaatetta on soveliasta käyttää. 4. Kouluttaja kertoo missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.

KURSSIN PELISÄÄNTÖJEN LAATIMINEN

TAVOITTEET SISÄLTÖ KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET ESIMERKKITUNNIN KUVAUS 	Nuoret sitoutuvat toimimaan ryhmänä yhteisesti sovittujen pelisääntöjen kanssa. Nuoret laativat keskenään kurssin pelisäännöt (kiusaaminen, toisten auttaminen, aikatauluista huolehtiminen, jne) 30 minuuttia Luokka Kyniä ja paperia <i>Jos ryhmässä on esiintynyt kiusaamista tai syrjäytymistä, voidaan vaihtoehtoisena aiheena käsitellä kiusaamista, leirin sääntöjä tai voidaan leikkien ja pelien avulla parantaa ryhmän yhteishenkeä.</i> 1. Käydään läpi koko leirin yhteiset säännöt ja turvallisuusasiat. 2. Mietitään yhteisesti rangaistus heille, jotka eivät noudata yhteisiä sääntöjä. 3. Pohditaan kouluttajan johdolla mitä on kiusaaminen. 4. Pictionary-piirustuskisa palokuntasanastolla. Joukkueet jaetaan kahteen ryhmään. Toisesta ryhmästä yksi piirtää koko ryhmän edessä jotakin asiaa (esim. sankoruisku). Jos oma ryhmä ei minuutin aikana ole arvannut, saa toinen ryhmä arvata. Se joukkue, joka arvaa oikein, saa pisteen. 5. Häntähippaa kahdella joukkueella. Se joukkue, jolla on eniten häntiä peliajan loppuessa, on voittaja. 6. Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.
--	---

KOULUTTAJAN TAUSTAMATERIAALI

”Jokainen meistä tuntee ainakin yhden kiusatun ja yhden kiusaajan. Kiusaaminen on sinunkin asiasi. Ei pelkästään sen, joka joutuu ottamaan iskuja vastaan. Ole rohkea ja puutu.” Mannerheimin lastensuojeluliitto.

Kiusaaminen on yleensä määritelty toistuvaksi tai pitkäaikaiseksi henkiseksi ja/tai ruumiilliseksi väkivallaksi, jolla toista ihmistä alistetaan. Kiusaamisessa on toisella osapuolella enemmän valtaa ja täten mahdollisuus alistaa toista. Kiusaaminen on ryhmäilmiö, jossa kiusaaja saa kannustusta tukijoiltaan.

Kahden tasapäisen ihmisen tappelu ei ole tässä mielessä kiusaamista. Lasten keskuudessa esiintyy paljon myös nahistelua ja pientä kiusoitteluakin, joka ei kuitenkaan ole varsinaista kiusaamista.

Suurin osa kiusaamisesta on toverien välistä. Eteen voi kuitenkin tulla myös tilanteita, joissa opettaja tai kouluttaja aiheuttaa lapsille tai nuorille turvattomuutta ja pelkoa asiattomalla käytöksellään, jopa suoranaيسella kiusaamisella. Norjalaistutkimuksen mukaan 1–2 prosenttia oppilaista joutuu opettajan tai kouluttajan toistuvan kiusaamisen kohteeksi.

Potentiaalinen kiusaamisen uhri on sellainen, joka käyttäytyy, kuten kiusaaja toivoo, joka näyttää kärsivän, mutta ei kosta kiusaamistaan. Näin toimivat lähinnä poikauhrit. Kiusatut ovat siis melko avuttomia, eivätkä muodosta hyökkääjälle todellista uhkaa.

Kiusaamistilanteissa kiusatut toimivat kolmella tavalla: joko vastaamalla aggressiolla tai avuttomuudella tai välinpitämättömyydellä. Aggressiolla vastaavat käyvät siis kiusaajan kimppuun tai sanovat takaisin kiusaajalleen siis antavat samalla mitalla takaisin. Avuttomat uhrit alkavat usein itkeä, lähtevät kotiin kesken päivän eivät siis pysty tekemään tai sanomaan mitään. Välinpitämättömät uhrit pysyvät rauhallisina, eivät ota kiusaamista vakavasti toimivat siis kuin eivät välittäisi kiusaamisesta. On kuitenkin muistettava, että vaikka välinpitämättömät uhrit ovat näennäisesti rauhallisia voi sisäiset kokemukset olla hyvinkin traumaattisia ja kipeitä asioita.

VINKKEJÄ

- PUUTU KIUUSAAMISEEN HETI, KUN HAVAITSET SEN (KESKUSTELE KIUUSAJAN JA UHRIN KANSSA, KYSELE, PYYDÄ SELITYKSIÄ)
- PUHU KIUUSAAMISESTA TOISELLE KOULUTTAJALLE

OTA KIUUSAAMINEN YLEISENÄ AIHEENA KOKO RYHMÄN KÄSITTELYYN.

TAVOITTEET	Kypärän käyttö ja turvallinen liikkuminen liikenteessä
SISÄLTÖ	Liikenneturvallisuus (pyöräily)
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	luokkahuone/koulutuskatos
OPETUSVÄLINEET	
ESIMERKKITUNNIN KUVAAUS	1. Kouluttaja kertoo, että onnettomuuksien välttämistä voi opetella ja että oleellista on tunnistaa liikenteen vaaratilanteet ja niihin vaikuttavat tekijät (toiset tienkäyttäjät, liikenneympäristö, tie ja keli) Onnettomuuksia voi välttää myös opettelemalla tarkkailemaan muuta liikennettä ja tunnistamaan vihjeistä mitä on tapahtumassa. (täyttäkää työkirjaan ja keskustelkaa) 1. Kouluttaja kyselee nuorilta mitä turvavarusteita polkupyörässä on (heijastimia, lamppu) ja mitä voi itse käyttää (kypärä). Kysy moniko käyttää pyöräilykypärää ja keskustelkaa mitä voi tapahtua jos ei käytä heijastinta tai kypärää. (täyttäkää työkirjaan) 2. Sekä nuoren että ajoneuvon on oltava kunnossa, katsotaan pyörän tarkistuskortti oppilaan työkirjasta ja annetaan kotitehtäväksi tarkistaa oma pyörä. 3. Kouluttaja kyselee nuorilta mitä tarkoittaa tilannenopeus (vaaratilanteessa pienikin ero nopeudessa merkitsee monia metrejä pysähtymismatkassa). Irtosora, märkä asfaltti kivi tai kuoppa saattaa äkillisesti vaikuttaa tasapainoon. 4. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.

**A. MITKÄ TEKIJÄT VOIVAT AIHEUTTAA
LIIKENTEESSÄ VAARATILANTEITA?**
toisen tienkäyttäjät, liikenneympäristö,
tie, keli
**B. MITKÄ OVAT POLKUPYÖRÄN JA PYÖRÄILIJÄN
TÄRKEIMMÄT TURVAVARUSTEET?**
PYÖRÄILYKYPÄRÄ, heijastimet ja lamppu
C. TARKISTA OMA PYÖRÄSI LEIRIN JÄLKEEN

<u>POLKUPYÖRÄN KUNTO</u>	<u>KUNNOSSA</u>	<u>PVM</u>
Jarrut	☐	☐
Ohjaus	☐	☐
Laakerit	☐	☐
Satulan korkeus	☐	☐
Ketjut	☐	☐
Pinnat	☐	☐
Lokasuojat	☐	☐
Heijastimet • takaheijastin • etuheijastin • sivuheijastimet • poljinheijastimet	☐	☐
Soittokello	☐	☐
Valot	☐	☐
Polkimet	☐	☐
Renkaat	☐	☐

OT 37

AJONEUNEUVOTUNNUKSET

TAVOITTEET	Nuori ymmärtää ajoneuvotunnusten merkityksen ja mitä tietoa niistä saa
SISÄLTÖ	Tutustutaan yleisimpiin ajoneuvotunnuksiin.
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Luokkahuone
OPETUSVÄLINEET	Kyniä ja papereita (fläppitaulu)
TUNNIN KUVAUS	1. Kirjataan yhdessä ajatuskartan omaisesti, mitä poliisin tehtäviin kuuluu. 2. Keskustellaan ryhmissä miksi poliisi on ystävä ja yhteiskuntamme kannalta tärkeä virkamies. 3. Voit kutsua paikallisen poliisin kertomaan toiminnastaan. 4. Kouluttaja kertoo, missä ryhmä kokoontuu seuraavan kerran.

Ajoneuvotunnukset

Pelastuslaitoksilla on monenlaista ajoneuvokalustoa, ja jokainen ajoneuvo merkitään omalla tunnuksellaan.

Yleiset linjaukset valtakunnallisista yksikkötunnuksista

Kutsutunnuksista on kaikkia hätäkeskusrajapinnalla toimijoita edustava Hätäkeskuslaitoksen toiminnallinen yhteistyöryhmä (ylijohtajakokous) sopinut, että: Yksikkötunnusten tulee sisältää seitsemästä kahdeksaan merkkiä:

Ensimmäinen merkki (Xxxxxxxx, jota käytetään tarvittaessa siirtymäaikana ja vain tietojärjestelmissä yksilöintitarkoituksessa) **kertoo hätäkeskusalueen numeron.**

Toinen merkki (xXxxxxxx) **on kirjain**, joka ilmoittaa yksikön toimialan ja tulee toimialojen englanninkielisistä nimistä: **R pelastus** (rescue), **P poliisi** (police), **E terveystoimi** (emergency medical services), **B rajavartiolaitos** (border guard) ja **S sosiaalitoimi** (social health care). Lisäksi hätäkeskusrajapinnassa asioivien tahojen tunnukset määritellään seuraavasti silloin kun nämä eivät kuulu jonkin toimialan omaan numerointiin: A Finavia (aviation), C tulli (custom), M puolustusvoimat (military) ja V vapaaehtoiset (volunteer)

Kolmas ja neljäs merkki (xxXXxxxx) **ovat kirjaimia, jotka määrittelevät pelastuslaitoksen, poliisilaitoksen, sairaanhoitopiirin tai sen osan tai rajavartioston.** Pelastuksen ja poliisin osalta kirjaimet kuvaavat samalla usein maakuntaa, mutta tarvittaessa niillä voidaan kuvata myös muulla tavoin muodostunutta viranomaisaluetta tai valtakunnallista yksikköä. Muiden kuin maakunnalliseen jakoon perustuvien yksiköiden käyttämät kaksikirjaimiset kirjainyhdistelmät jäävät kunkin toimialan päätettäväksi. Samoin toimiala päättää kauttaan hätäkeskusrajapintaan liittyvien toimialan ulkopuolisten yksikköjen kirjainyhdistelmistä ja yksikkötunnuksista.

Viimeiset 3 tai 4 numeroa (xxxxXXXX, jäljempänä numero-osa) **kukin toimiala saa käyttää tarkemman aluejaon, yksikön laadun ja yksikön järjestysnumeron ilmaisemiseen.**

Käyttöön suositellaan mallia, jossa ensimmäinen numero ilmaisee tarkemman aluejaon, toinen numero ilmaisee yksikön laadun (käyttötarkoituksen) ja kolmas numero yksikön järjestysnumeron eli sen, monesko kyseisen laatuinen yksikkö alueella on kyseessä. Mikäli näiden jokaisen ilmaisemiseen riittää yksi numero, numeroyhdistelmästä muodostuu kolminumeroinen.

Kuitenkin yhden näistä kolmesta eli joko tarkemman aluejaon, yksikön laadun tai yksikön järjestysnumeron kuvaamiseen voidaan käyttää kahta numeroa, kunhan valinta tehdään valtakunnallisesti koko toimialaa koskien. Tällöin yksikkötunnuksen numero-osasta muodostuu nelinumeroinen. Kolminumeroiset loppuosat voidaan tarvittaessa täydentää etunollalla nelinumeroiksi, jotta tunnuksat ovat yhtä pitkiä (mikäli järjestelmät tätä edellyttävät). Mikäli toimiala ei tarvitse tarkemman alueen ilmaisevaa numeroa tai numeroita, voi toimiala käyttää siltä osin haluamaansa numerointia. Toimiala voi myös poiketa edellä suositellusta asioiden ilmaisujärjestyksestä (tarkempi alue, laatu, järjestysnumero). Numero-osasta kuitenkin edellytetään ilmenevän myös yksikön laatu eli kulkuneuvon, kaluston tai hoitovalmiuden kuvaus.

Yksikön laadun jaottelun kukin toimiala voi muodostaa haluamakseen kuitenkin siten, että viranomaisten yhteiseksi yksikkölaaduksi varataan 8 = alus ja 9 = ilmaus. Mikäli toimialalla ei ole aluksia tai ilma-aluksia, voi toimiala käyttää nämäkin numerot laatujaottelussa haluamallaan tavalla. Olennaista on, että numerointi on maanlaajuisesti yhtenäinen koko toimialalla. Tarvittaessa toimiala voi kaksinkertaistaa tietyn laatuosalle yksiköille käytettävissä olevan järjestysnumeroiden määrän antamalla samaa yksikkölaatua kuvaamaan kaksi numeroa yhden sijasta (esimerkiksi poliisin pakettiautomallista henkilöautoa voisivat kuvata numerot 3 ja 4). Johtoyksiköitä kuvaavat tunnuksat voivat olla numero-osaltaan edellä kerrotusta poiketen kaksinumeroisia.

Radiokutsuissa käytetään maakuntaa selväkielisenä. Muiden kuin maakunnallisesti jaettujen yksiköiden osalta käytettäisiin viestiliikenneaakkosia (esimerkiksi valtakunnalliset yksiköt ja oppilaitokset).

Kulkuneuvoihin kiinnitettävissä tarroissa käytetään yksikkötunnuksesta yksikön tai alueen ilmaisevaa kaksikirjaimista osaa ja sitä seuraavaa kolme- tai nelimerkkistä numero-osaa.

Tämän ohjeen tarkoituksena on myös tarkentaa edellä esitetyn yhteisen kannanmäärittelyn käytännön soveltamista pelastuslaitoksissa ja pelastusopistossa.

Hätäkeskusalue
 • Käytetään taustalla tietojärjestelmissä jos tarpeen

6 R

Viranomainen:
R = pelastus
 (Rescue)
 Lausutaan "Risto"
 Ei merkitä ajoneuvoihin jotka ovat helposti tunnistettavissa pelastustoimintaan käytettäväksi

Pelastuslaitos tai valtakunnallinen yksikkö kahdella kirjaimella

S A

Paloaseman tunnus kahdella numerolla (10-99)

1 1 3 2

Yksikön järjestysnumero yhdellä numerolla, mikäli useampia kuin yksi saamaa laatua /asema tai yksikön laadulla on tarkenteita

Yksikön laatu yhdellä tai kahdella numerolla

Yhteensä enintään 4 numeroa!
 Ensisijaisesti kolme

Kolmas numero	Käyttötarkoitus	Neljäs numero	Käyttötarkoitus
1	Sammutusauto	2 - 4	tarvittaessa järjestysnumero
		5 - 9	Kevyt sammutusauto
2	Säiliösammutusauto	2 →	tarvittaessa järjestysnumero
3	Säiliöauto	2 →	tarvittaessa järjestysnumero
4	Vaaho- ja jauheauto	1 - 4	Vaahoauto
		5 - 9	Jauheauto
5	Raivausauto	2 - 4	tarvittaessa järjestysnumero
		5	Pelastussukellusauto
		8	Kemikaalin torjunta-auto
6	Tikas-, puomitikas- tai nostolava-auto	2 →	tarvittaessa järjestysnumero
7	Miehistöauto	2 →	tarvittaessa järjestysnumero
8	Alus tai vene (mukaan lukien ilmatyynyalus)*	2 →	tarvittaessa järjestysnumero
9	Muu ajoneuvo	2, 3	tarvittaessa järjestysnumero
		4	Vaihtolava-auto
		5	Eläinpelastusauto
		6	Jälkivahinkojentorjunta-auto
		7	Letkuauto
		8, 9	Maastoajoneuvo (mönkijä, moottorikelkka, yms.)
0	Ei käytössä		

AJONEUNEUVOTUNNUKSET**A. PELASTUSAJONEUVOT EROTELLAAN
TOISISTAAN TEHTÄVÄTUNNUKSELLA.
TUNNISTA SEURAAVAT AJONEUVOT
TEHTÄVÄTUNNUSTEN PERUSTEELLA.**

(kouluttaja päättää taustamateriaalin ja oman alueensa käytännön mukaisesti, käytetäänkö uutta vai vanhaa järjestelmää ajoneuvojen tunnuksien kirjaamisessa nuorten työkirjoihin)

1= _____

2= _____

3= _____

4= _____

5= _____

6= _____

7= _____

8= _____

9= _____

0= _____

B. ESIMERKKI AJONEUVOTUNNUKSESTA**SA1132**

HT 38

SILMÄVAMMAT

TAVOITTEET	Osaa antaa ensiapua silmävammoihin
SISÄLTÖ	Harjoitellaan silmävamman ensipua
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Luokka tai koulutuskatos
OPETUSVÄLINEET	Fläppipaperia
TUNNIN KUVAUS	1. <i>Millaisia vammoja silmään voi aiheutua ja minkälaisissa tilanteissa?</i> 2. <i>Silmävammojen ensiapua</i> 3. <i>Onko nuorilla kokemuksia silmävammoista?</i> 4. <i>Kouluttaja kertoo missä ja milloin kokoonnutaan seuraavan kerran.</i>

Kouluttajan taustamateriaali

Silmävammat

Silmävammat voivat syntyä usealla eritavalla. Yleisimpiä silmään kohdistuvia vammoja ovat silmään joutuneet vieraat esineet. Silmävamman voi aiheuttaa myös terävä- tai tylppä isku, fyysinen ärsyke kuten ultraviolettisäteily tai syövyttävä aine. Silmään kohdistuviin vammoihin tulee aina suhtautua vakavasti, sillä pieneltäkin vaikuttava vaurio voi aiheuttaa näkökyvyn pysyvän heikkenemisen. Paras tapa suojautua silmävammoilta on ennaltaehkäisy. Työssä tai harrastuksissa, joissa pölyn tai roskien joutuminen silmään on todennäköistä, tulee käyttää suojalaseja. Kuten myös ilotulituksissa, niin ilotulitteiden käyttäjällä, kuin katsojilla on tarpeellista käyttää silmäsuojaimia. Syövyttäviä kemikaaleja käsiteltäessä tulee vierelle varata runsaasti puhdasta vettä silmien huuhtelua varten.

Silmävammojen ensiapua

Vierasesine silmässä

Sidekalvolle joutuneet pienet roskat ja pöly kulkeutuu kyynelnesteen mukana silmänurkkaan ja sitä kautta ne tulee vaistomaisesti pyyhkäistyä pois. Ne saattavat myös aiheuttaa lisääntyntä kyynelnesteen muodostusta ja siten poistua silmästä. Yläluomen alle sitkeämmin juuttunut roska voidaan poistaa luomea kääntämällä ja pyyhkäisemällä roska pois puhataalla vedellä kostutetulla pumpulipuikolla.

Sarveiskalvolle juuttunut rikka, kuten metallilastu tai kiven siru, näkyy usein selkeästi silmän kirkkaalla sarveikalvolla. Tämä aiheuttaa silmään roskan tunnetta, sekä mahdollista kipua, valon arkuutta tai jopa verestystä. Tällainen vamma vaatii lääkärillä käyntiä.

Silmässä saattaa toimenpiteen jälkeenkin olla roskantunnetta vielä muutaman päivän ajan.

Lävistävä silmävamma

Jos on epäily, että vamma on lävistänyt sarveiskalvon tai valkean kovakalvon, potilas tulee laittaa makuulle ja toimittaa nopeasti lääkäriin. Molemmat silmät tulee peittää, mutta vammautunutta silmää ei saa painaa. Mikäli silmän lävistänyt esine on edelleen silmässä kiinni, sitä ei saa poistaa, mutta esine on tuettava liikkumattomaksi kuljetuksen ajaksi, jotta se ei aiheuta lisävammoja.

Tylppä silmän vamma

Pesäpallosta, nyrkin iskusta tai muusta syystä silmään kohdistunut tylppä vamma saattaa aiheuttaa ainoastaan verenpurkaumia tai turvotusta silmäluomella tai silmän ympärillä. Mikäli silmä on avattavissa, kyseiset oireet eivät tarvitse hoitoa. Kipua ja turvotusta voi lievittää kylmällä. Mikäli silmäluomet turpoaa yhteen, saattaa muut vammat jäädä huomaamatta tai sidekalvolle voi syntyä tulehdus, jolloin silmä on hyvä käydä tarkastuttamassa lääkärillä.

Hyvin voimakas isku voi aiheuttaa luisen silmäkuopan murtuman tai silmämunan vaurioitumisen. Tällöin vähäisetkin näköhäiriöt, kaksoiskuvat tai verenvuoto ovat syy hakeutua lääkäriin.

Ultraviolettisäteilyn aiheuttama silmävamma (ns. lumisokeus)

Kirkkaasta auringonvalosta lumisessa ympäristössä tai merellä, hitsausliekistä tai ultraviolettilampusta tuleva näkyvää valoa lyhytaaltoisempi säteily saattaa ärsyttää silmää ja aiheuttaa punoitusta, valonarkuutta ja roskantunnetta silmissä. Oireet paranevat parissa päivässä säteilyaltistuksen loputtua. Oireita voi lievittää peittämällä silmät valolta tai tarvittaessa salvalpuilla.

Syövyttävän aineen aiheuttama silmävamma

Jos silmään osuu syövyttävää ainetta, avointa silmää on huuhdeltava runsaalla vedellä vähintään 10 minuuttia, mieluiten puolituntia. Emäksinen kemikaali tunkeutuu hapanta syvemmälle, jolloin silmää on huuhdeltava kauemmin. Tarpeen vaatiessa, silmää on pidettävä avoinna sormin. Ensiavun jälkeen silmä on suositeltavaa tarkastuttaa lääkrillä, mahdollisten vakavampien vaurioiden varalta.

Käytettyjä lähteitä

Silmävammat. Lääkrin tietokannat/Lääkrin käsikirja [online]. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Ikäheimo K ja Sorri I. Silmävammat. Duodecim 2007; 123: 1865–9 [1](#)

Paakkala A-M. Vierasesine sarveiskalvolla (corpus alienum corneae). Lääkrin tietokannat/Lääkrin käsikirja [online]. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Artikkeli on tarkastettu 15.9.2011

Artikkelin tunnus: dlk00329 (013.000)

© 2011 Kustannus Oy Duodecim

TAVOITTEET KESTO PAIKKA OPETUSVÄLINEET TUNNIN KUVAUS 	Tietää miten sähkövammoihin annetaan ensiapua. 30 minuuttia Harjoitusalue tai luokkahuone paperia ja värikyniä 1. Monipuolisia ja mielenkiintoisia tarinoita ja tehtäviä. http://sahkoturva.info/lapset/robo11.html 2. Keskustellaan yhdessä siitä mitä sähkö on ja missä sitä tarvitaan. Sähkö on tapa siirtää energiaa sinne, missä sitä tarvitaan. Sähköjohdot ylettyvät talon jokaiseen huoneeseen. Sähkö tulee koteihin kaapelia pitkin voimalaitoksesta. Lihaksissa on lihasvoimaa ja voimalaitoksissa tuotettua energiaa sanotaan sähköksi. Voimalaitos on iso sähkötehdas, joka toimii polttoaineen, veden tai tuulen avulla. Sähköä syntyy, kun polttoaineeseen, esimerkiksi kivihiileen, maakaasuun tai öljyyn, varastoitunut energia vapautuu polttamalla. Sähköä saadaan aikaan monella tavalla, mutta kaikki sähkö on tavalla tai toisella peräisin auringosta. Polttoaineissa energia on kemiallista energiaa, virtaavassa vedessä ja tuulessa taas liike-energiaa. 3. Keskustellaan sähkön mahdollisesti aiheuttamista vammoista. Onko jollain omia kokemuksia aiheesta? Millaista ensiapua sähkövammoihin annetaan? 4. Keskustellaan yhteisesti kodin sähköllä toimivien tavaroiden turvallisuudesta. (Ei rikkiäisiä johtoja, ei veden lähellä, irrota johto kun lähdet pois kotoa jne.) 5. Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.
---	--

HT 40

LIITINKALUSTO

TAVOITTEET	Tunnistaa vähintään jakoliittimen, vuorjakoliittimen, supistusliittimen ja vuoroliittimen sekä ymmärtää näiden käyttötarkoituksen
SISÄLTÖ	Tutustutaan yleisiin palokunnan käyttämiin liittämiin
KESTO	30 minuuttia
PAIKKA	Harjoitusalue
OPETUSVÄLINEET	Jakoliitin, vuorjakoliitin, supistusliitin ja vuoroliitin tai vaihtoehtoisesti selkeät kuvat kyseisistä liittämistä.
TUNNIN KUVAUS	5. Kouluttaja esittelee tavallisimpia palokunnan käyttämiä liittämiä ja oppilaiden on mahdollisuus tutustua niihin. 6. Kouluttaja kertoo esiteltujen liittimien käyttötarkoituksen ja paikan sammutusveden siirtojärjestelmässä 7. Harjoitellaan yleisimpien liittimien käyttömahdollisuuksia. 8. Kouluttaja kertoo missä ja milloin tavataan seuraavan kerran.

Kouluttajan taustamateriaali:

- Kerro kyseisten liittimen paikka ja tehtävät sammutusveden siirtojärjestelmässä. Kerro myös liittimen perusrakenteesta ja miten sen erottaa muista liittimistä.

VUOROLIITIN

- Lämpölinen Y:n muotoinen liitin, jossa vesi virtaa suurempipaineisesta haarasta tyven suuntaan
- Käytetään yleensä lisävesiselvityksessä
 - Käytön etuna on, ettei pääletkun liitosta tarvitse avata ja liittää uudelleen, kun halutaan vaihtaa lisävedenotto-lähdettä (esim. vedenkuljetus palopaikalle säiliöautoilla vuoroajona). Näin vältetään vesikatkoilta.

JAKOLIITIN

- Jakoliitin on letkujohtoa haaroittava sulkimella varustettu liitin. (pallo- tai kierreventtiilit)
- Pääletkusta tuleva vesi voidaan jakoliittimellä jakaa useille (2-3) työletkuille. Jakoliitin toimii myös eräänlaisena varmuusventtiilinä, sillä sulkemalla jakoliitin, estetään veden kulku eteenpäin esim. letkurikko- tms. tapauksissa.
- Jakoliittimen sisääntuloliitin on 76 mm, ja ulostulot joko 51mm tai esim. 1x 76mm + 2x 51mm

VUOROJAKOLIITIN

- Kiinteästi yhdistetty vuoroliitin ja jakoliitin
- Kaksi sisääntuloliitintä mahdollistaa turvaselvityksen tekemisen veden saannin varmistamiseksi.
- Venttiilit ovat joko pallo- tai kierreventtiilejä.

SUPISTUSLIITIN

- Supistusliitin on lyhyt, suora liitin, joka muodostuu kahdesta eri kokoisesta paloliittimestä,
- Käytetään, kun halutaan esim. muuntaa 76 mm:n pääletku 39 tai 51 mm:n työletkuksi. Käytössä on myös suurempia 76/110mm:n muunnosliittimiä.

Liittimien nimet tarkistettu SPEK:n ja SPPL:n kustantamasta Palo- ja pelastussanastosta (2006)

Lisätietoa liittimistä:

- Suomessa käytettävien liittimien tavallisimpana valmistusmateriaalina on nykypäivänä alumiini, aiemmin on käytetty myös messinkiä.
- Eri valmistusmateriaaleista valmistettujen liittimien liittäminen toisiinsa saattaa tuottaa vaikeuksia.
- **Liittimien käsittely:**
 - ÄLÄ KOLHI LIITTIMIÄ, KOLHIINTUMINEN VAIKEUTTAA LIITTÄMISTÄ
 - PIDÄ LIITTIMET PUHTAINA LUMESTA, HIEKASTA YMS. EPÄPUHTAUS VAIKEUTTAA LIITTÄMISTÄ TAI SAATTAA TEHDÄ SEN JOPA MAHDOTTOMAKSI
 - ÄLÄ KÄYTÄ TYÖKALUJA LIITTÄMISEEN, ÄLÄKÄ MUUTENKAAN LIITÄ VÄKISIN
 - TIIVISTEKUMIEN KUNTOA ON TARKKAILTAVA JA HOIDETTAVA (silikoni)
 - PALLOVENTTIILILLÄ VARUSTETUT HANAT AVATTAVA HITAASTI PAINEISKUJEN VÄLTÄMISEKSI